

Elisabeth Kuning

AS SAKU METALL ALLHANKE TEHAS FINANTSOLUKORRA ANALÜÜS

LÕPUTÖÖ

Teenusmajanduse instituut

Ärijuhtimise õppekava

Juhendaja: Helle Noorväli

Mõdriku 2024

Mina Elisabeth Kuning tõendan, et lõputöö on minu kirjutatud. Töö koostamisel kasutatud teiste autorite, sh juhendaja teostele on viidatud õiguspäraselt.

Kõik isiklikud ja varalised autoriõigused käesoleva lõputöö osas kuuluvad autorile ainuisikuliselt ning need on kaitstud autoriõiguse seadusega.

Juhendaja (nimi, allkiri) Helle Noorväli, /allkirjastatud digitaalselt/

Lõputöö on kaitsmisele lubatud Tallinna Tehnikakõrgkooli Teenusmajanduse instituudi direktori korraldusega nr 1-14/24/2 kuupäev 08.01.2024.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Elisabeth Kuning

Sünnikuupäev: 22. november 2000,

annan Tallinna Tehnikakõrgkoolile (edaspidi kõrgkool) tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

„AS SAKU METALL ALLHANKE TEHAS FINANTSOLUKORRA ANALÜÜS“

- 1) reprodutseerimiseks paberkandjal kõrgkooli raamatukogus avaldamise ja säilitamise eesmärgil;
- 2) elektroonseks avaldamiseks kõrgkooli repositooriumi kaudu;
- 3) kui lõputöö avaldamisele on instituudi direktori korraldusega kehtestatud tähtajaline piirang, lõputöö avaldada pärast piirangu lõppemist.

Olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile ja kinnitan, et:

- 1) lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid ega muid õigusi;
- 2) PDF-failina esitatud töö vastab täielikult kirjalikult esitatud tööle.

Mõdrikul 08.01.2024 /allkirjastatud digitaalselt/

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1 LÕPUTÖÖ METOODIKA.....	5
2 AS SAKU METALL ALLHANKE TEHAS FINANTSARUANNETE MUUTUSTE ANALÜÜS.....	8
2.1 Finantsanalüüsi eesmärk ja olulisus	8
2.2 Infoallikad finantsanalüüsi läbiviimiseks	9
2.2.1 Bilansi koostis ja analüüs	10
2.2.2 Kasumiaruande koostis ja analüüs	11
2.2.3 Rahavoogude aruande koostis ja analüüs.....	12
2.3 Finantsaruannete horisontaal- ja vertikaalanalüüs.....	13
3 AS SAKU METALL ALLHANKE TEHAS SUHTARVUDE ANALÜÜS.....	27
3.1 Lühiajalise maksevõime analüüs	27
3.2 Pikaajalise maksevõime analüüs	33
3.3 Efektiivsuse analüüs	40
3.4 Tasuvuse analüüs.....	49
KOKKUVÕTE.....	55
SUMMARY	57
VIIDATUD ALLIKAD.....	59
LISAD	61
Lisa 1. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilanss 2018-2022.....	62
Lisa 2. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruanne 2018-2022.....	63
Lisa 3. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruanne 2018-2022.....	64
Lisa 4. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansi horisontaalanalüüs.....	66
Lisa 5. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruande horisontaalanalüüs	67
Lisa 6. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruande horisontaalanalüüs	68
Lisa 7. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansi vertikaalanalüüs	70
Lisa 8. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruande vertikaalanalüüs	71
Lisa 9. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruande vertikaalanalüüs.....	72
Lisa 10. AS Saku Metall Allhanke Tehas suhtarvude analüüs	73

SISSEJUHATUS

Majanduskeskkond on alates 2020. aasta koroonapandeemiast olnud väga kiiresti muutuv ja ebastabiilne. Eesti majandus langes 2022. aastal 1,3%. Majandusse panustas lisaks mitmetele tegevusaladele negatiivselt töötlev tööstus, eksport ja import langesid mõlemad. (Eesti majandus..., 2023) Käesolevale maailmapildile on iseloomulik ebakindlus. Peamiselt mõjutavad majanduskeskkonda koroonapandeemia järelmõjud, Venemaa agressioon Ukraina vastu, kõrgenenud energiahinnad, kõrge inflatsioon ja rahapoliitika karmistamine. Neil kõigil on olnud püsiv mõju tarneahelatele, mis pole jõudnud veel taastuda, samuti on toormehinnad väga muutlikud ning energiahinnad tõusnud lakke. Kõik see on kaasa toonud kiire hinnatõusu. (Kaasik, 2022) Enne sõda oli aga juba näha hoogustunud rahapoliitikat, kus raha trükiti kogu aeg juurde ja intressimäärad hoiti madalad. Lõtv rahapoliitika on kaasa toonud kõrge inflatsiooni ja selle ohjeldamiseks on keskpangad asunud rahapoliitikat karmistama. (Tanilas, 2022) 2022. aasta teisel poolaastal tõstis Euroopa Keskpank intressimäärasid kokku 2,5 protsendipunkti võrra (Euroopa Keskpank tõstis..., 2022). Ettevõtete jaoks tähendab see laenuraha kallimaks muutumist ning üle tuleb vaadata olemasolevad laenukohustised ja võõrkapitali kasutamine tulevikus. Kõrge inflatsioon on kaasa toonud ka kiire palgakasvu, mis mõjutab Eesti ettevõtete konkurentsivõimet ja nõuab ettevõtetelt kohanemist. (Kaasik, 2022) Keskmine brutokuupalk Eestis oli 2022. aastal 1685 eurot, mis on 8,9% kõrgem kui 2021. aastal (Keskmine palk mullu..., 2023).

Käesolevas majanduskeskkonnas tuleb ettevõtetel kohaneda ning tegevused selleks olenevad ettevõtte eripäradest. Finantsaruannete analüüs ehk finantsanalüüs on üks võimalus ettevõtte finantsolukorra hindamiseks ja selle muutumise põhjuste uurimiseks. Ettevõtte kasutab finantsanalüüsi juhtimisotsuste vastu võtmiseks. Lisaks on finantsaruannete analüüs oluline ka väliste infotarbijatele, et aru saada ettevõtte jätkusuutlikkusest ja tasuvusest. (Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 144-145)

Majandus on ebakindel ja suurimad tagasilöögid on tabanud eelkõige tööstussektorit. Peamiselt on tööstussektor pidanud toime tulema tarneraskuste, eksportturu languse ja tootmiskulude kasvuga. (Prognoos. Majandus on visa..., 2023) Lõputöö teemaks on valitud „AS Saku Metall Allhanke Tehas finantsolukorra analüüs“. Teema on aktuaalne, kuna muutuvates majandustingimustes ja ebakindlas majanduskeskkonnas on ettevõtetel vajalik hinnata mineviku finantsolukorda ja saadud tulemustele toetudes prognoosida tuleviku finantsnäitajad ning seda, kuidas tulla toime suurenenud kuludega ja kas investeringute tegemine on ettevõttele jõukohane. Teema valikul on lähtutud ettevõtte soovist

kasvada ja investeerida kaasaegsetesse tootmisseadmetesse, mis tingib suurema võõrkapitali kasutamise vajaduse. Sellel põhjusel peab töö autor oluliseks hinnata ja analüüsida ettevõtte finantsolukorda, et teha selgeks, kas suurenenud kulude kõrval on investeeringute tegemine võimalik.

Lõputöö eesmärk on anda hinnang AS Saku Metall Allhanke Tehas finantsolukorrale, analüüsides ettevõtte finantsaruandeid aastatel 2018/2019-2022 ja ning teha parendusettepanekud tuleviku juhtimisotsusteks.

Lõputöö eesmärgi täitmiseks on autor püstitanud järgmised ülesanded:

- 1) koostada lõputöö metoodika;
- 2) esitada kirjandusallikatele toetudes finantsnäitajate analüüsi teoreetilised lähtekohad;
- 3) analüüsida AS Saku Metall Allhanke Tehas finantsaruandeid aastatel 2018/2019-2022;
- 4) anda hinnang ettevõtte finantsolukorrale ja teha parendusettepanekud tuleviku juhtimisotsusteks.

Lõputöö koosneb kolmest peatükist. Töö esimeses peatükis antakse ülevaade ettevõtte finantsolukorra analüüsimiseks kasutatava uurimismetoodika kohta. Nimetatud peatükis tuuakse välja lõputöö eesmärk ja ülesanded, uurimismeetod ja -strateegia, andmekogumise ja -analüüsi meetodid. Teises peatükis selgitatakse finantsanalüüsi olemust, selle arengut, finantsanalüüsi eesmärki ja olulisust ning peamisi infoallikaid. Lisaks teostatakse AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansi, kasumiaruande ja rahavoogude aruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs. Kolmas peatükk käsitleb suhtarvu analüüsi meetodit ning teostatakse AS Saku Metall Allhanke Tehas suhtarvude analüüs. Parema loetavuse tagamiseks on lõputöö ülesehitatud vertikaalselt ehk teoreetiline osa vaheldub empiirilise osaga.

1 LÕPUTÖÖ METOODIKA

Finantsanalüüsi koostamise olulisus suurettevõttes on vajalik juhtimisotsuste vastuvõtmiseks. Lõputöös uuritav ettevõtte on tootmisettevõtte, mis tegeleb lehtmetailist toodete tootmisega. Ettevõtte tegevust on viimastel aastatel mõjutanud ebastabiilne majanduskeskkond. Seoses ettevõtte sooviga kasvada ja investeerida kaasaegsetesse tootmiseseadmetesse, on vajalik läbi viia finantsanalüüs finantsolukorra hindamiseks, kuna investeeringute tegemine tingib suurema võõrkapitali kasutamise vajaduse. Enne finantsanalüüsi teostamist on oluline mainida, et ettevõtte majandusaastad on vaadeldaval perioodil olnud erineva pikkusega. Perioodil 2018-2019 oli ettevõtte majandusaasta pikkuseks 12 kuud ja see kestis 01.07.2018-30.06.2019. Perioodil 2019-2020 oli majandusaasta 12 kuud ja kestis 01.07.2019-30.06.2020. Järgmise majandusaasta pikkuseks oli 18 kuud ja see kestis 01.07.2020-31.12.2021. 2022. aastal oli majandusaasta kalendriaasta pikkune ja kestis 01.01.2022-31.12.2022. Käesolevas lõputöös on finantsanalüüsi tulemuste esitamisel lähtutud majandusaasta lõppkuupäevast.

Finantsaruannete algsel vaatlusel selgus, et 2019. aastal teenis ettevõtte müügitulu 15 478 tuhat eurot ja 2020. majandusaastal teeniti müügitulu 15 650 tuhat eurot. 2021. aastal teeniti müügitulu 19 094 tuhat eurot, mis oli tingitud sellest, et majandusaasta pikkuseks oli 18 kuud. 2022. aastal teenis ettevõtte müügitulu 21 193 tuhat eurot ja majandusaasta pikkuseks oli 12 kuud. Raha osakaal on alates 2019. majandusaastast olnud langevas trendis, jõudes 281 tuhande eurolt 33 tuhande euroni. 2019. aastal teenis ettevõtte puhaskasumit 537 tuhat eurot ja 2020. majandusaastal kujunes puhaskasumiks 459 tuhat eurot. 2021. aastal teeniti 927 tuhat eurot puhaskahjumit, mille põhjustas koroonapandeemia puhangu järgne nõudluse vähenemine ja materjalide hinnatõuse ei suudetud nii kiiresti müügihindadesse viia. 2022. aastal on ettevõtte teeninud puhakasumit 573 tuhat eurot, mis on vaadeldava perioodi kõrgeim tulemus.

Sellest lähtudes on vaja hinnata ettevõtte mineviku finantsolukorda ja saadud tulemustele toetudes prognoosida tuleviku finantsnäitajad ning seda, kuidas tulla toime suurenenud kuludega ja kas investeeringute tegemine on ettevõttele jõukohane.

Lõputöö eesmärk on anda hinnang AS Saku Metall Allhanke Tehas finantsolukorrale, analüüsides ettevõtte finantsaruandeid aastatel 2018/2019-2022 ja ning teha parendusettepanekud tuleviku juhtimisotsusteks.

Töö probleemi lahendamiseks ja lõputöö eesmärgi täitmiseks püstitatakse järgmised ülesanded:

- 1) koostada lõputöö metoodika;
- 2) esitada kirjandusallikatele toetudes finantsnäitajate analüüsi teoreetilised lähtekohad;
- 3) analüüsida AS Saku Metall Allhanke Tehas finantsaruandeid aastatel 2018/2019-2022;
- 4) anda hinnang ettevõtte finantsolukorrale ja teha parendusettepanekud tuleviku juhtimisotsusteks.

Finantsanalüüs on üks võimalus hinnata ettevõtte finantsolukorda, mis aitab uurida finantsolukorra muutumise põhjuseid ja toetab juhtimisotsuseid (Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 145). Finantsanalüüsi läbiviimisel toetatakse ettevõtte finantsaruannetele ja täpsema hinnangu andmiseks kasutatakse ka teisi infoallikaid (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 12). Analüüs selgitab välja ettevõtte nõrgad küljed ja loob võimalused lahenduste leidmiseks probleemsete kohtade parendamiseks ja tuleviku juhtimisotsusteks (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 11; Raudsepp, 1997, lk 13).

Lõputöö empiiriline uuring teostatakse AS Saku Metall Allhanke Tehases kasutades kvantitatiivset meetodit. Kvantitatiivses uurimuses toimub järelduste tegemine varasemate uurimuste ja teooriate põhjal, kus fookuses on arvandmed ning järeldused on valdavalt numbrilised. (Hirsjärvi, Remes, & Sajavaara, 2010, lk 130-131) Uuringustrateegiaks on valitud juhtumiuuring. See hõlmab andmete kogumist finantsaruannetest, mis on käesoleva lõputöö üks ülesannetest. Juhtumiuuringut eelistatakse, kui on vaja vastata kuidas ja miks küsimustele. Empiirilises uuringus kasutatakse teooria ja uurimuse seostamiseks deduktiivset lähenemist, kus järelduste tegemine toimub loogilise arutlusega ehk kus teooria eelneb uurimusele. (Ghuri & Grønhaug, 2004, lk 180-181; Öunapuu, 2014, lk 55)

Juhtumiuuringu läbiviimiseks kasutatakse andmekogumise meetodina dokumendivaatlust. Uuritakse ettevõtte 2018/2019-2022. aasta finantsaruandeid (bilanss, kasumiaruanne, rahavoogude aruanne). Viimased annavad info ettevõtte finantsolukorrast, mida kõrvutatakse finantsnäitajate analüüsi teoreetiliste lähtekohtadega.

Järgnevalt on loetletud lõputöö andmeanalüüsi meetodid (Pokk, 18.04.2021; Kallam, et al., 2003, lk 151-152):

- 1) võrdlus – teoreetilisi lähtekohti võrreldakse empiirilise uuringu andmetega ja aruandeaasta andmeid võrreldakse varasemate näitajatega;
- 2) analüüs – finantsaruannete uurimiseks kasutatakse finantsanalüüsi meetodeid:
 - vertikaalanalüüs – üksikute näitajate osakaalu arvutamine üldsummast;

- horisontaalanalüüs – aruandeaasta andmete võrdlemine möödunud aastate näitajatega, kus tuuakse välja muutused;
- suhtarvuanalüüs – konkreetsete näitajate jagatis, et pöörata tähelepanu näitajate seostele ja viia läbi võrdlevat analüüsi;

3) järeldused – kahe eelneva andmeanalüüsi meetodi põhjal tehtavad järeldused.

AS Saku Metall Allhanke Tehase majandusaasta aruanded on koostatud eurodes ja täismahus, koosnedes tegevusaruandest, bilansist, kasumiaruandest, rahavoogude ja omakapitali muutuste aruandest. Kasumiaruanne on koostatud skeem kahe järgi. Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid, arvesse ei võeta nõudeid teiste kontserni ettevõtete ja sidusettevõtete vastu. Lootusetud nõuded on kantud bilansist välja. Varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosnevad ostukulutustest, tootmiskulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varude soetusmaksumuse arvestamisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud kajastatakse bilansis soetusmaksumuses või neto realiseerimismaksumuses, olenevalt kumb on madalam.

Lõputöö on ülesehitatud vertikaalselt, kus teooria vaheldub empiirilise osaga.

2 AS SAKU METALL ALLHANKE TEHAS

FINANTSARUANNETE MUUTUSTE ANALÜÜS

19. sajandi teises pooles Ameerikas leidub esimesi märke finantsaruannetes sisalduva info analüüsimisest. See on periood, kus seoses tööstuse arenguga oli ettevõtetel vaja hakata kaasama rohkem võõrkapitali ehk laenuraha. USA pangad hakkasid 1870-ndatel aastatel laenutaotluse esitamise juurde küsima finantsaruandeid, et hinnata laenaja võimet laenu tagasi maksta. Lühi- ja pikaajalisi varasid ning kohustusi hakati eristama alles 1890-ndatel aastatel, mis omakorda pani aluse suhtarvude analüüsi tekkimisele. Sellel perioodil peeti kõige tähtsamaks suhtarvuks lühiajaliste kohustiste kattekordajat, mis on ühtlasi ka suhtarvude kujunemise suunanäitaja. (Siimann, 2009, lk 89)

Finantsanalüüsi pioneeriks peetakse James Cannonit, kes 1905. aastal töötas välja ja avaldas kümme suhtarvu, mis võimaldas analüüsida laenutaotlejate krediitvõimet. Nendele suhtarvudele tekkisid 20. sajandi algul hindamiskriteeriumid, mille põhjal oli võimalik suhtarve paremini analüüsida. 1919. aastal tekkisid võrdleva suhtarvuanalüüsi alged, mis tähendas, et arvutatud suhtarvude väärtuseid hakati võrdlema teiste ettevõtete suhtarvudega. Kui algselt kasutati suhtarve ainult maksevõime analüüsimiseks, siis aja jooksul hakati neid kasutama ka juhtimise efektiivsuse analüüsimiseks ning sisse toodi käibekordajad ja tasuvusnäitajad. Kahe maailmasõja vahelisel perioodil toimus kiire kasv finantsaruannete analüüsi publikatsioonides. James Bliss avaldas 1923. aastal oma teoses „*Financial and Operating Ratios in Management*“ suhtarvude süsteemi, kus oli välja toodud nende omavahelised seosed ning näidatud bilansi ja kasumiaruande alusel leitavad suhtarvud. Nimetatud teost peetakse suhtarvude teooria algeks. Alles pärast Teist maailmasõda hakkas suhtarvuanalüüs levima USA-st väljapoole, eelkõige Austraalias, Kanadas, Indias, Inglismaal, Prantsusmaal ja Jaapanis. (Siimann, 2009, lk 89-91)

2.1 Finantsanalüüsi eesmärk ja olulisus

Finantsanalüüs on hinnang ettevõtte finantsolukorrale. Selle peamine eesmärk on selgitada välja ettevõtte finantsolukorra nõrgad küljed, mis tekitavad praegu ja eeldatavalt ka tulevikus probleeme ning leida selle käigus võimalused, millest saaks ettevõtte tulu teenida. Täpsem eesmärk sõltub sellest, millistele küsimustele vastuseid otsitakse ja kellele on analüüs mõeldud. (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 11; Raudsepp, 1997, lk 13) Finantsanalüüs on eelkõige suunatud juhtkonnale, omanikele, kreditoridele, pankadele, konkurentidele ja töötajatele ning see aitab aru saada finantsaruandlusest ja võtta vastu finantsotsuseid. Seda võib koostada hetkeseisu, konkreetse perioodi või

tulevikuproгноosi kohta. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 11; Raudsepp, 1997, lk 13; Teearu & Krumm, 2005, lk 15) Finantsanalüüsi koostamisel tuleks andmed esitada võrreldaval kujul, et analüüsi paremini mõista. Lisaks eelmistele perioodidele, tuleb võrrelda ka teiste samal tegevusalal tegutsevate ettevõtete näitajaid. Analüüsi tõlgendamisel on oluline, et see on võimalikult objektiivne, mida aitab lisaks aruannetele ka piisaval hulgal taustaandmestikule toetumine (üldine majanduskeskkond, konkurentide käitumine, poliitiline taust). (Rünkla, 2003, lk 60)

Finantsanalüüsi käigus võib saada vastused ettevõtte finantsolukorda ja -edukust puudutavatele küsimustele (Alver & Reinberg, 2002, lk 299-300):

- kuidas äri edeneb?
- millised on ettevõtte tugevad ja nõrgad küljed?
- millisel positsioonil on ettevõtte selles majandusharus, kus ta tegutseb?
- milline on maksevõime tase?
- kas ettevõtte suudab jätkusuutlikult kasumit teenida?
- kas ettevõtte tegevusel on potentsiaali ka tulevikuks?

Loetletud küsimustele saab finantsanalüüsi läbiviimisel vastuse finantsaruannetest. Analüüsi tegemisel võetakse aluseks bilanss, kasumiaruanne ja rahavoogude aruanne. Lisaks nimetatud aruannetele on oluline kasutada ka muudest allikatest saadavat informatsiooni, et saadud tulemusi paremini analüüsida. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 12) Finantsanalüüsi ei saa läbi viia lahus analüüsitava ettevõtte ärikeskkonnast. Analüüsis tuleb kasutada ja arvesse võtta ettevõtte tegevusala jooksvaid ja üldisi majandustingimusi, tegevusstrateegiaid ja finantsaruannete koostamiseks kasutatud raamatupidamisprintsippe ja protseduure. (Haldma, Listra, & Mullaste, 2003, lk 7-8) Järgnev alapeatükk keskendubki finantsanalüüsi jaoks vajalikele infoallikatele ja nende sisule.

2.2 Infoallikad finantsanalüüsi läbiviimiseks

Finantsanalüüs saab alguse finantsaruannete uurimisest (Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 146). Tulenevalt raamatupidamise seadusest § 14 lg 1 on raamatupidamiskohuslane kohustatud koostama lõppenud majandusaasta kohta majandusaasta aruande, mis koosneb raamatupidamise aastaaruandest ja tegevusaruandest. Raamatupidamise aastaaruanne koosneb bilansist, kasumiaruandest, rahavoogude aruandest, omakapitali muutuste aruandest ja lisadest. (Raamatupidamise seadus, § 14 lg 1, § 15 lg 2) Nimetatud aruanded on finantsanalüüsi teostamise algmaterjaliks.

Finantsanalüüsi läbiviimise saab jagada kolmeks põhietapiks (Tearu & Krumm, 2005, lk 15):

- 1) ettevalmistav etapp – määratakse analüüsi eesmärgid ja sõnastatakse küsimused, millele soovitakse vastuseid;
- 2) näitajate arvutamine, võrdlemine ja interpreteerimine;
- 3) järelduste tegemine ja parendustegevuste välja töötamine ettevõtte edasiseks tegevuseks.

Järgnevates alapeatükkides on kirjeldatud bilansi, kasumiaruande ja rahavoogude aruande sisu, eripärasid ja mida on nende põhjal võimalik analüüsida.

2.2.1 Bilansi koostis ja analüüs

Bilanss on finantsseisundi aruanne, mis kajastab ettevõtte vara, kohustisi ja omakapitali mingi kindla kuupäeva seisuga rahalises väljenduses (Raamatupidamise seadus, § 18 lg 1). Bilanss jaguneb aktivaks ja passivaks. Aktivapool kajastab varasid, mis näitab perioodil tehtud investeeringute mõjusid. Passivapool kajastab kohustisi ja omakapitali ning näitab, kuidas on ettevõtte finantseeritud. Bilanss võimaldab analüüsida, millised varad ettevõttele kuuluvad ja annab pealiskaudse ülevaate nende kvaliteedist. Finantsseisundi aruannet analüüsides saab hinnata ka ettevõtte kohustisi ja seda, kas nende tasumisteks on piisavalt vahendeid. Bilansi põhjal on võimalik analüüsida likviidsust ning oma- ja võõrkapitali struktuuri. (Alver & Reinberg, 2002, lk 300; Ilisson, 2004, lk 24; Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 146-147; Ross, Westerfield, Jaffe, Jordan, & Shue, 2022, lk 20-21)

Bilansis jagunevad aktivapoolel varad käibe- ja põhivaradeks. Käibevara alla kuuluvad need varad, mida ettevõtte kasutab 12 kuu jooksul ja mida on võimalik kiiresti rahaks muuta. Käibevara alla kuuluvad raha ja raha lähendid, debitoorsed võlgnevused, eelseisva perioodi kulud ja varud. Debitoorsete võlgnevuste alla kuuluvad ostjatele esitatud nõuded kaupade ja teenuste eest, mis pole veel ettevõttele laekunud. Nendest on maha arvatud ebatõenäoliselt laekuvad nõuded. Varud moodustuvad toorainest ja materjalist, lõpetamata toodangust ja valmistoodangust ning kaupadest, mis on ostetud müügiks. Põhivarad on pikaajalised varad, mida kasutatakse tavaliselt kauem kui 12 kuud ja tegemist on kõige vähem likviidsemate varadega. Neid kasutatakse toodangu valmistamiseks või teenuste osutamiseks. Põhivarad jagunevad veel omakorda kaheks: materiaalsed ja immateriaalsed varadeks. Materiaalsed varad on need varad, mille kasutusaeg on limiteeritud või limiteerimata. Sinna alla kuuluvad hooned, rajatised ja seadmed ning maa, millest viimasel on limiteerimata kasutusaeg. Immateriaalsed varad on kõik need varad, mis on seotud ettevõtte asutamise ja arenguga. Need on ettevõttele kuuluvad patendid, kaubamärgid ja autoriõigused. Mida rohkem on ettevõttel likviidseid varasid, seda vähem esineb probleeme lühiajaliste kohustiste

tasumisega. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 12-13; Ross, Westerfield, Jaffe, Jordan, & Shue, 2022, lk 21-22)

Bilansi passivapoolel jagunevad kohustised lühi- ja pikaajalisteks kohustisteks. Lühiajalised kohustised on need, mida ettevõtte peab tasuma 12 kuu jooksul. Nende tasumine toimub reeglina käibevarade arvelt, mistõttu on oluline piisav likviidsete varade hulk. Lühiajaliste kohustiste alla kuuluvad lühiajalised laenud, kreditoorsed võlgnevused, võlad töövõtjatele ja maksuvõlgnevused. Pikaajalised kohustised on need, mille tasumise aeg on üle ühe aasta ning mille alla kuuluvad pikaajalised laenud ja muud pikaajalised võlad. Pikaajaliste kohustiste kajastamisel on oluline märkida, et perioodil tagasimakstav osa pikaajalisest kohustisest kajastatakse lühiajaliste kohustiste all ja alles jäänud jääk pikaajalise võlgnevusena. Lisaks kohustistele kajastab bilansi passivapool ka omakapitali. Selle moodustab omanike sisse pandud raha, jaotamata kasum ja reservkapital. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 13-14; Ross, Westerfield, Jaffe, Jordan, & Shue, 2022, lk 22)

Bilansi analüüsimisel esinevad ka teatud tähelepanekud, mida tuleb analüüsimise käigus arvesse võtta. Järgnevalt on need välja toodud (Raudsepp, 1997, lk 13; Teearu & Krumm, 2005, lk 16):

- kuna hindamise aluseks on võetud soetusmaksumus, siis ei peegelda bilanss tegelikku väärtust;
- analüüsi käigus on vajalik anda mõnele kirjele (nõuded ostjate vastu, tootmisvarud, põhivara) ligikaudne hinnang;
- peab arvestama, et mõne kirje väärtus kasvab;
- mitme olulise teguri väärtus ei peegeldu ja tuleb anda ligikaudne hinnang;
- näitajad kajastavad mineviku andmeid, mis ei pruugi vastata tegelikule olukorrale.

Lisaks bilansile on oluline analüüsida ka kasumiaruannet ning rahavoogude aruannet, mis annavad finantsanalüüsi koostajale juba palju rohkem infot, mida analüüsi koostamisel arvesse võtta.

2.2.2 Kasumiaruande koostis ja analüüs

Kasumiaruanne on tulude ja kulude aruanne, mis kajastab perioodi finantstulemust (tulusid, kulusid, kasumit või kahjumit) (Raamatupidamise seadus, § 18 lg 2). Kasumiaruanne koostatakse lähtudes tulude ja kulude õigest vastandamisest ehk see kajastab ettevõtte tulusid ja tulude teenimiseks tehtud kulusid teatud perioodi jooksul (Alver, J., & Alver, L., 2017, lk 81). Kui bilanss kajastab finantsolukorda ühe ajahetke kohta, siis kasumiaruanne võtab kokku kindla ajaperioodi (Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 147). Kasumiaruanne kajastab eelkõige majandusüksuse põhitegevuse toimimist kahe järjestikuse bilansikuupäeva vahel. See selgitab, millised muutused on leidnud aset ettevõtte varas, kohustistes ja omakapitalis. (Alver, J., & Alver, L., 2017, lk 81)

Tulud on sissetulekud aruandeperioodil, mis väljenduvad vara kasvu või lisandumisega või kohustiste vähenemisega, mille tulemusel omakapital suureneb (Raamatupidamise seadus, § 3 lg 4). Tulude alla arvestatakse kaupade ja teenuste müügist teenitud käive, valuutakursi muutustest tekkinud kasum, põhivara müügist saadud kasum, saadud intressitulud ja dividendid (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 14). Kulud on väljaminekud, mis on vajalikud tulude teenimiseks, kus varade väärtus väheneb, ammendub või amortiseerub või kohustised suurenevad, mille tulemusel omakapital väheneb (Raamatupidamise seadus, § 3 lg 5). Kulude alla arvestatakse tootmis- ja müügikulud, varade väärtuse vähenemine, amortisatsioon, kahjum valuutakursi muutustest ja põhivara müügist ning makstud intressid ja viivised (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 14). Tulud ja kulud peavad olema vastavuses, mis tähendab, et kuludena näidatakse neid väljaminekuid, mis olid vajalikud tulu teenimiseks. Kasumiaruandesse lisatakse ka amortisatsioon, mis on mitterahaline kulutus, kuid tegemist ei ole ettevõttest välja mineva rahavooga. (Teearu & Krumm, 2005, lk 16)

Kasumiaruanne kajastab küll kõiki tulusid ja kulusid, kuid ei näita tegelikku raha liikumist. Kauba müümisel kajastatakse see müügituluna arvestamise, mitte laekumise ajal. Kuna ettevõtete raamatupidamine on tekkepõhine, siis ei saa ei bilansist ega kasumiaruandest järeldada rahavoogude liikumist ehk hinnata, palju ettevõtte suudab raha teenida. Seega on finantsanalüüsi läbiviimisel oluline analüüsida ka rahavoogude aruannet, mis on finantsseisundi ja -tulemuse aruande oluline täiendaja. (Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 149-150; Teearu & Krumm, 2005, lk 16)

2.2.3 Rahavoogude aruande koostis ja analüüs

Rahavoogude aruanne kajastab perioodi rahavoogusid (Raamatupidamise seadus, § 19 lg 1). Siin aruandes kajastatakse tegelikke raha laekumisi ja väljaminekuid vastavalt nende eesmärgile. Rahavoogude aruanne jaguneb äritegevuse, investeerimise ja finantseerimise rahavoogudeks. See aruanne on eelnevast kahest kõige olulisem, kuna sisaldab infot, mida teised aruanded ei kajasta. Bilanss kajastab ettevõtte varasid ja näitab, mille arvelt on neid finantseeritud. Kasumiaruandes on näha kasum või kahjum, kuid see ei tähenda raha olemasolu. Rahavoogude aruandes on aga selgelt näha tegelik rahaline olukord, rahaliste vahendite allikad ja käibekapitali juhtimine ning ettevõtte võime raha teenida. See aruanne sisaldab tegelikku rahaliste vahendite jäägi muutust, mis on oluline nii ettevõtte sisestele kui ka välistele tarbijatele. Rahavoogude aruanne aitab vastu võtta dividendi, investeerimise ja finantseerimisega seotud otsuseid ning näha äritegevuse, investeerimise ja finantseerimise mõju rahajäägile. See aitab näha ettevõtte likviidsuse taset, mis on oluline kreditoorse võlgnevuse kustutamisel. Rahavoogude paremaks eristamiseks ja eesmärgipärasuseks on rahavood

jaotatud kolme kategooriasse, mida järgnevalt vaadeldakse põhjalikumalt. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 15-16; Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 150; Karu & Zirnask, 2001, lk 120-121)

Äritegevuse rahavoogude all mõeldakse kaupade ja teenuste müüki, mis on valdavalt seotud ettevõtte põhitegevusega ja mis kajastuvad kasumiaruandes. Äritegevuse rahavoogude alla arvestatakse kaupade ja teenuste müük ning müügiga seotud väljaminekud, saadud dividendid ja intressid, makstud töötasud ja maksud ning muud ärikulud. Äritegevuse rahavood peavad olema suuremad kui tehtavad kulutused, et katta ära jooksev käibekapitali vajadus, investeeringud, kohustiste tasumine ja dividendide välja maksmine. Rahavoog äritegevusest peab olema positiivne, vastasel juhul on ettevõtte hädas tegevuskulude katmisega. Investeermistegevuse rahavoogude all mõeldakse põhivarade ja väärtpaberite soetamist või müüki. Rahajäägi muutus investeermistegevusest on seotud bilansi aktivapoolega ja kajastab perioodi jooksul põhivaradega seoses toimunud rahajäägi muutust. Investeermistegevuse väljaminekud on põhivara soetamine, maksed finantsinvesteeringute eest, laenude andmine, maksed seoses tulevikutehingutega ja ettemaksed põhivara eest. Sissetulekud on laekumised põhivara müügist, pikaajaliste finantsinvesteeringute müük, laenu tagasimaksete saamine ja laekumised tulevikutehingutelt. Investeermistegevuse eesmärk on varade maksumuse suurendamine ja investeermistegevuse rahavood peegeldavad, kuidas on ettevõtte kasutanud äritegevusest saadud raha. See on ka põhjus, miks on investeermistegevusega seotud rahavood enamasti negatiivsed. Finantseerimise rahavoogude alla kuuluvad muutused omakapitalis ja kohustised. Finantseermistegevuse väljaminekuteks on dividendide väljamaksmine, ettevõtte varem emiteeritud aktsiate ost või võlakirjade ja muude väärtpaberite kustutamine, aktsiate tagasiostmine ning võetud laenude tagasimaksed. Finantseermistegevuse sissetulekud on laekumised võetud laenudest, emiteeritud aktsiate müük ja laekumised tagasiostetud oma aktsiate müügist. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 16-17; Ross, Westerfield, Jaffe, Jordan, & Shue, 2022, lk 28-33; Karu & Zirnask, 2001, lk 124-126, 139-142)

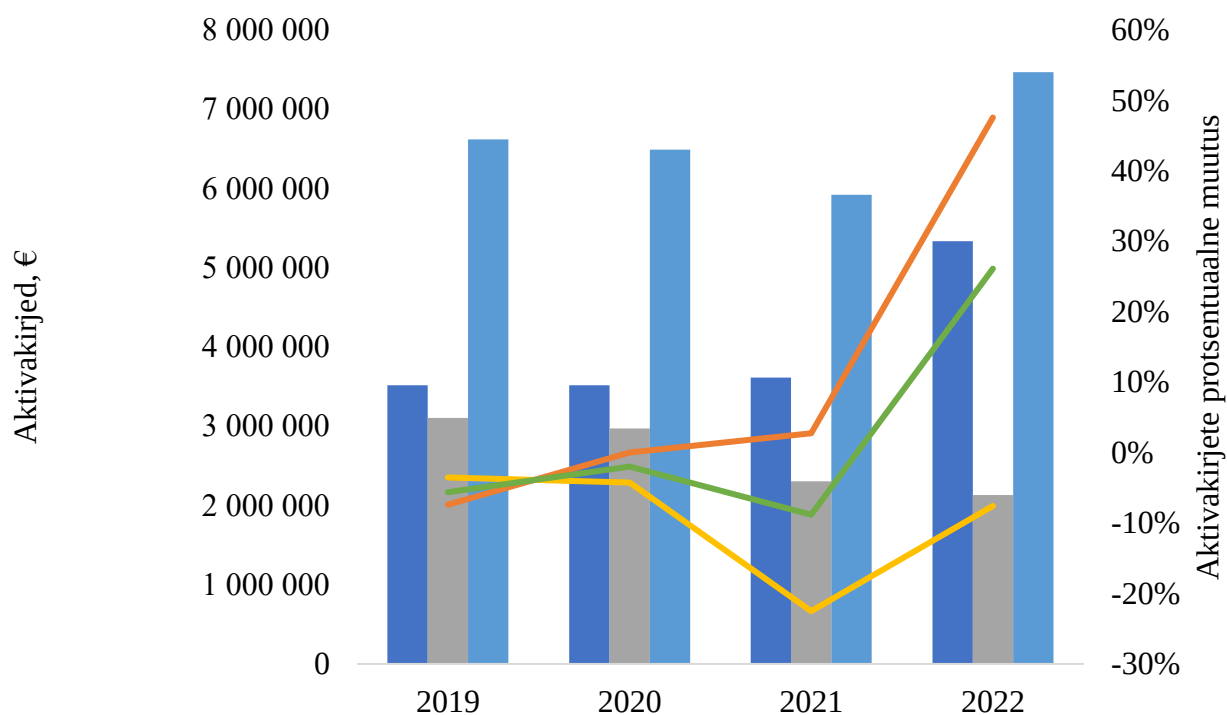
2.3 Finantsaruannete horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Finantsanalüüsil kasutatakse kolme meetodit. Horisontaalanalüüsis toimub kahe või enama perioodi näitaja väärtuste võrdlemine. Vertikaalanalüüsis arvutatakse üksikute näitajate väärtused kogumist. Kolmandaks rakendatakse aruandluse analüüsimisel suhtarvude analüüsi, mis kujutab endast kahe või enam näitaja jagatist. (Tearu & Krumm, 2005, lk 17)

Ettevõtte bilansi, kasumiaruande ja rahavoogude aruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs teostatakse käesolevas peatükis ja suhtarvude analüüsi käsitletakse järgmises peatükis.

Horisontaalanalüüsi puhul on tegemist näitajate dünaamilise analüüsiga. See jälgib kahe või enama perioodi finantsnäitajate muutusi horisontaalselt ja muutused väljendatakse protsentuaalselt või absoluutsummates. Horisontaalanalüüsi eesmärk on aru saada muutuste põhjustest ja selgitada välja finantsnäitajate suundumused. (Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 155; Bõtskova & Teearu, 1997, lk 17-18) Bilansi horisontaalanalüüsi teostamisel analüüsitakse bilansikirje jäägi ulatuse muutust aastast aastasse. Kasumiaruande horisontaalanalüüs näitab, kuidas on tulud ja kulud muutunud aastate lõikes. Juhul, kui kasumiaruanne on koostatud kululiikide lõikes, näitab analüüs, millised kulud on suurenenud. (Ilisson, 2004, lk 79) Rahavoogude aruande horisontaalanalüüs näitab, kuidas on muutunud rahajääk ja maksed aastate lõikes. Selle analüüsimisel keskendutakse ainult olulisemate kirjete muutustele, näiteks põhitegevuse rahavoole, mis peaks andma suurima osa kogu rahavoogudest. (Udras, 2006) Absoluutsummates väljendatuna saab horisontaalanalüüsi käigus selgitada välja tulususe ja finantsolukorda mõjutavad tegurid. Protsentuaalselt väljendatud muutused aitavad hinnata ettevõtte perspektiivi ja muutuste tähtsuse määra. Horisontaalanalüüsi läbi viies saab leida ka trendiprotsendid. Need leitakse, kui üks aasta võetakse baasaastaks ja teiste perioodide andmeid arvestatakse selle suhtes. (Rünkla, 2003, lk 60)

Horisontaalanalüüs on koostatud AS Saku Metall Allhanke Tehase bilansile ja eraldi on esitatud aktiva- ja passivakirjed. Ettevõtte bilansi aktivakirjetele koostatud horisontaalanalüüs on parema arusaamise tagamiseks esitatud graafiliselt, kus on välja toodud olulisemad bilansikirjete summad ja nende protsentuaalsed muutused (Joonis 1). Bilansi aktivakirjete muutused absoluutarvudes ja protsentides on täismahus välja toodud lõputöö lisas (Lisa 4). Jooniselt 1 selgub, et aktivakirjetele koostatud horisontaalanalüüsis on käibevara alates 2019. aastast olnud tõusutrendis. Kolmel esimesel aastal jäid käibevara muutused vahemikku -7% kuni 3%, ja märkimisväärne kasv toimus 2022. aastal, kui käibevara kasvas 48%. Seda mõjutas nõuete ja ettemaksete suurenemine 68% 2022. aastal võrreldes 2021. aastaga, millele aitas kaasa nõudluse taastumine sihtturgudel. Lisaks on alates 2019. aastast suurenenud varud, mis 2021. aastal suurenesid 46% ja viimasel aastal 33%. See võib tähendada, et ettevõttel on palju seisvaid varusid, mida äritegevuse jaoks ei kasutata ning mis tuleks varude seast välja arvata. Põhivara on alates 2019. aastast olnud langustrendis. Esimesel kahel aastal langes põhivara 4%, kuid märkimisväärne langus toimus 2021. aastal, kui põhivara langes 23%. 2022. aastal on langus olnud tagasihoidlik, olles 8%. Põhivara languse põhjustas eelkõige põhivara kulumi ja väärtuse langus. Kogu varade maht on esimesel kolmel aastal olnud langustrendis ja märkimisväärne kasv varades on toimunud 2022. aastal, kui varad kasvasid 26%.

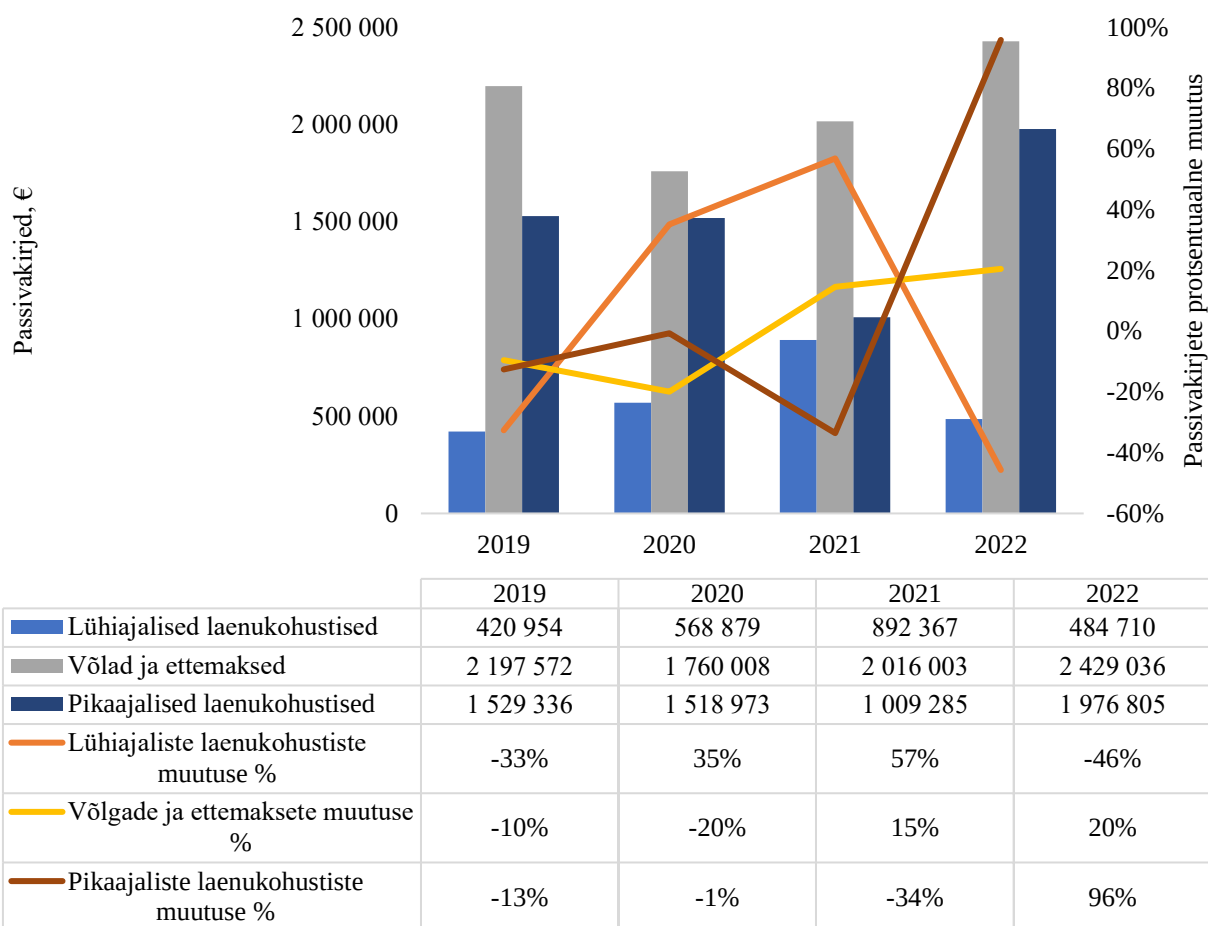
	2019	2020	2021	2022
Käibevara kokku	3 517 922	3 519 044	3 616 543	5 338 094
Põhivara kokku	3 105 254	2 973 632	2 304 407	2 130 346
Varad kokku	6 623 176	6 492 676	5 920 950	7 468 440
Käibevara muutuse %	-7%	0%	3%	48%
Põhivara muutuse %	-4%	-4%	-23%	-8%
Varade muutus %	-6%	-2%	-9%	26%

Joonis 1. AS Saku Metall Allhanke Tehas aktivakirjed ja nende protsentuaalne muutus aastatel 2019-2022

AS Saku Metall Allhanke Tehase passivakirjetele koostatud horisontaalanalüüsist selgus, et suurim muutus on toimunud võlgades ja ettemaksetes, pika- ja lühiajalistes laenukohustistes, eelmiste perioodide jaotamata kasumis (kahjumis) ning aruandeaasta kasumis (kahjumis). Parema arusaamise tagamiseks on bilansi passivakirjete olulisemad muutused esitatud graafiliselt, kus on välja toodud bilansikirjete summad ja nende protsentuaalsed muutused. (Joonis 2) Bilansi passivakirjete muutused absoluutarvudes ja protsentides on täismahus välja toodud lõputöö lisas (Lisa 4).

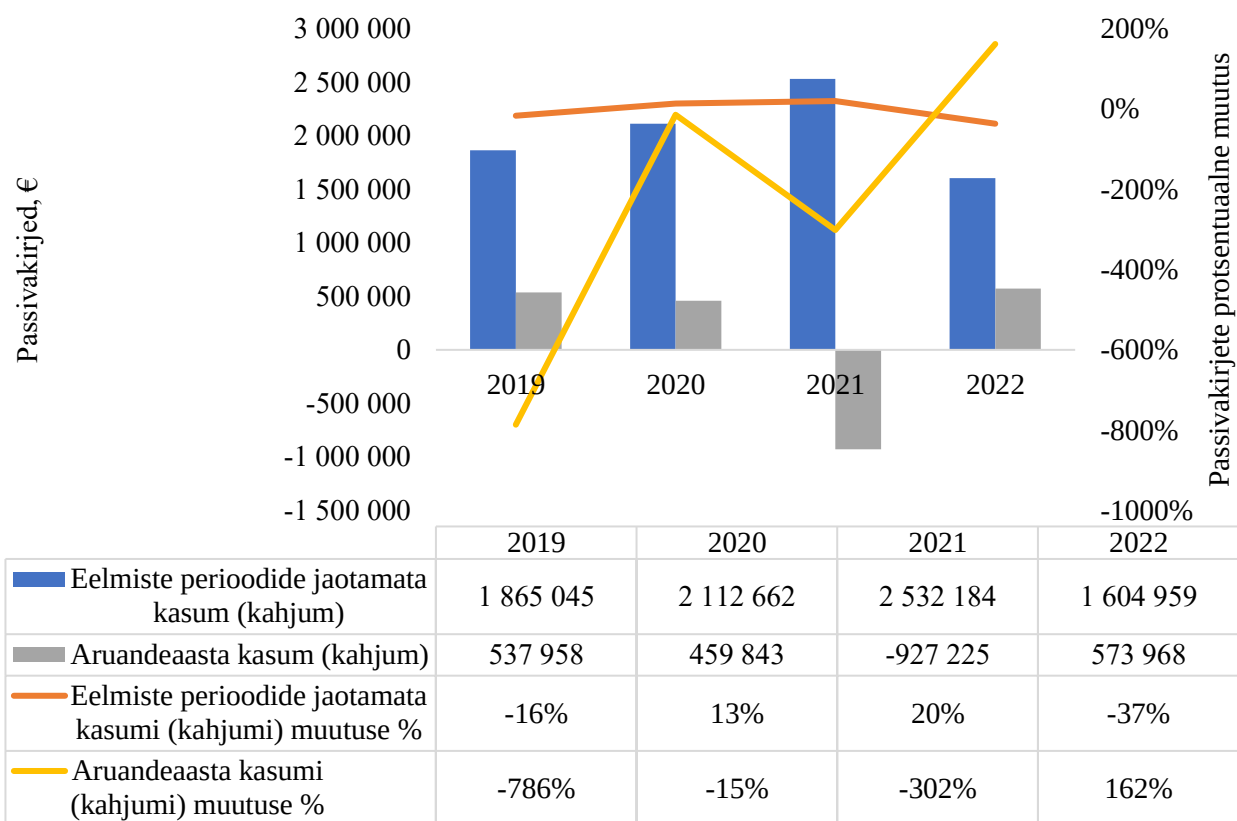
Võlgades ja ettemaksetes toimus suurim langus 2020. aastal, kus need vähenesid 20% võrreldes 2019. aastaga. Kõige enam suurenesid võlad ja ettemaksed 2022. aastal, kus need kasvasid võrreldes 2021. aastaga 20%. Suurenemise põhjuseks oli eelkõige rahaliste vahendite puudus ja seda eriti 2021. aastal. Võrreldes 2020. aastaga suurenesid lühiajalised laenukohustised 2021. aastal 57%, kuna ettevõtte kasutas arvelduskrediiti täiendava likviidsuse loomiseks. 2022. aastal vähenesid lühiajalised

laenukohustised 46%, kuna ettevõtte maksis tagasi kasutatud arvelduskrediidi. Pikaajalised laenukohustised vähenesid 2021. aastal 34%, kuna olulised investeeringud puudusid ja täiendavat võõrkapitali ei kaasatud. 2022. aastal suurenesid pikaajalised laenukohustised 96%, kuna ettevõtte sai täiendavat laenu, mida kasutati suures osas võlgade tasumiseks ja investeerimiseks. (Joonis 2)

Joonis 2. AS Saku Metall Allhanke Tehas passivakirjed ja nende protsentuaalne muutus aastatel 2019-2022

Eelmiste perioodide jaotama kasum suurenes 2021. aastal 20% ja vähenes 2022. aastal 37%, kuna 2021. aasta majandustulemuseks oli kahjum. Aruandeaasta kasum langes 2021. aastal 302% võrreldes 2020. aastaga, mis oli põhjustatud nõudluse langusest sihtturgudel ning müügitulu kasvu aeglustumisest võrreldes kulude kasvuga. 2022. aastal on kasum kasvanud 162% võrreldes 2021. aastaga. Kasumit aitasid kasvatada regulaarsed hinnaläbirääkimised ja kulude kokkuhoid. (Joonis 3)

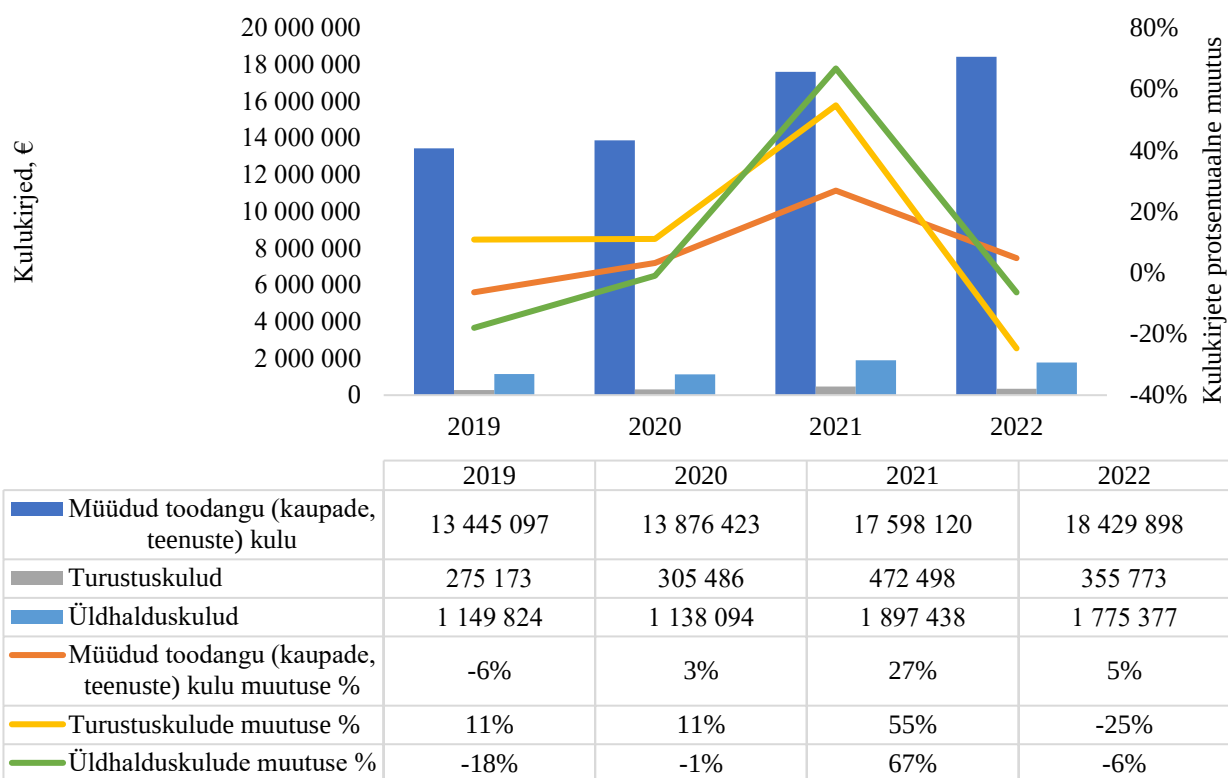

Joonis 3. AS Saku Metall Allhanke Tehas eelmiste perioodide jaotamata kasum ja aruandeaasta kasum (kahjum) ja nende protsentuaalne muutus aastatel 2019-2022

AS Saku Metall Allhanke Tehase kasumiaruandele koostatud horisontaalanalüüs näitas, kuidas on tulud ja kulud vaadeldaval perioodil muutunud ning lõputöö lisas on muutused esitatud absoluutarvudes ja protsentides (Lisa 5). Vaadeldava perioodi olulisemate kulugruppide kirjete summad ja protsentuaalsed muutused on esitatud graafiliselt (Joonis 4).

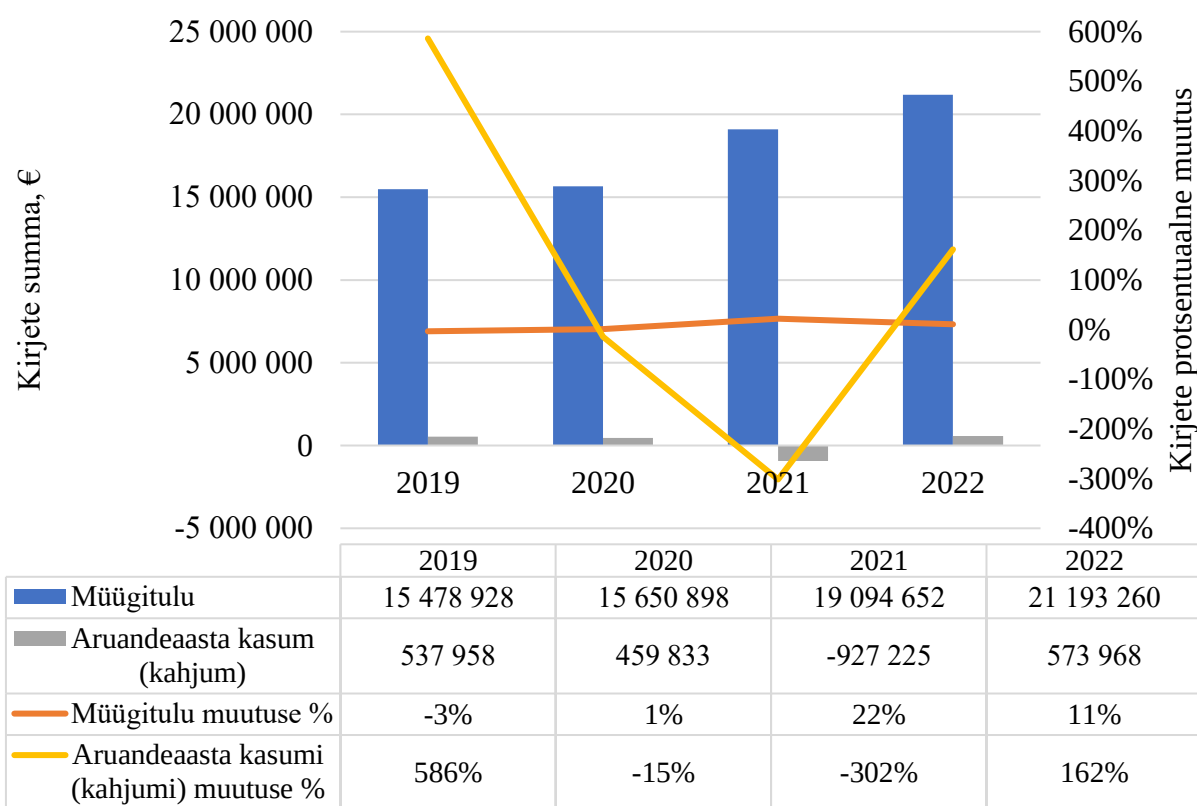
Kasumiaruande horisontaalanalüüsi tulemusena selgus, et enim kasvasid müüdud toodangu kulud (Joonis 4). See on igati põhjendatud, kuna tegemist on tootmisettevõttega, kelle põhitegevus on lehtmetallist toodete tootmine. Müüdud toodangu kulude alla kuuluvad tooraine ja materjal, mitmesugused bürookulud, tööjõukulud, amortisatsioonikulud ja muud erinevad kulud. Aastatel 2019-2020 püsisid müüdud toodangu kulud üsna stabiilsel tasemel, mida soosis ka sellel perioodil esinenud tugev majanduskeskkond. Kõige suurem hüpe müüdud toodangu kuludes toimus 2021. aastal, kus nimetatud kulud kasvasid 27%, mida võib põhjendada pikema majandusaasta perioodi ja müügi aeglustumisega. Samuti omas olulist mõju koroonapandeemiast tekkinud ajutine majanduslangus. 2022. aastal kasvasid müüdud toodangu kulud tagasihoidlikult (5%) ja oluline mõju oli hinnakasvul ning toorainete hindade volatiilsusel. Turustuskulud on alates 2019. aastast olnud

tõusutrendis ja need kasvasid 2021. aastal 55%, kuna ettevõtte hakkas oluliselt rohkem turundustegevustele tähelepanu pöörama. Viimasel aastal langesid turustuskulud 25%, kuna turundustegevused on paremini läbi mõeldud ja planeeritud. Aastatel 2019-2020 olid üldhalduskulud langustrendis, kuid suurim hüpe toimus 2021. aastal, kus nimetatud kulud kasvasid 67%. Kulude kasvu mõjutasid tööjõukulude ja energiahindade tõus. 2022. aastal langesid üldhalduskulud 6%, kuna tegeleti kulude kokkuhoidmisega, eriti puudutas see energiakulusid.

Joonis 4. Muutused AS Saku Metall Allhanke Tehas kulugruppides aastatel 2019-2022

Lisaks analüüsitava ettevõtte kulude muutustele toimusid märkimisväärsed muutused ka müügitulus ja kasumis (Joonis 5).

Joonis 5. Muutused AS Saku Metall Allhanke Tehas müügitulus ja aruandeaasta kasumis (kahjumis) aastatel 2019-2022

Esimesel kahel aastal kavas müügitulu aeglaselt ja 2020. aastal vähenes aruandeaasta kasum 15% võrreldes 2019. aastaga, mida on eelkõige mõjutanud kulude kiirem kasv. 2021. aastal toimus märkimisväärne hüpe müügitulus ja see kasvas 22%, kuna ettevõtte majandusaasta pikkuseks oli 18 kuud. 2021. aastal müügitulu küll kasvas, kuid ettevõtte on teeninud peaaegu miljon kahjumit, mis oli mõjutatud kulude kasvust ja halvenenud majanduskeskkonnast. Viimasel vaadeldaval aastal on kasvanud nii müügitulu kui ka aruandeaasta kasum. 2022. aastal suurenes müügitulu 11%, mis on küll vähem kui aasta varem, kuid viimasel vaadeldaval aastal oli majandusaasta pikkuseks 12 kuud, mis tähendab, et müügitulu kasvas märkimisväärselt. Analüüsitava ettevõtte aruandeaasta kasum kasvas 2022. aastal 162% ja tegemist on vaadeldava perioodi parima tulemusega (Joonis 5). Aruandeaasta kasum saavutati tänu sellele, et pidevat hinnakasvu suudeti edasi kanda müügihindadesse ja olulisel kohal oli ka kulude kokkuhoidmine. Kasumit mõjutasid oluliselt kõrged energiahinnad ja võib arvata, et kui energiakulud oleksid olnud madalamad, siis oleks ettevõtte kasum olnud veel kõrgem.

Analüüsitava ettevõtte rahavoogude aruande horisontaalanalüüs näitab rahavoo kirjete muutust aastatel 2019-2022 ning see on välja toodud lõputöö lisan, kus on esitatud rahavoo aruande kirjete muutused absoluutarvudes ja protsentides (Lisa 6). Tabelis 1 on näidatud olulisemate kirjete muutumine (Tabel 1).

Rahavoogude aruandest on näha, et 2019-2021. aastal olid rahavood äritegevusest positiivsed, kuid alates 2019. aastast on need olnud langustrendis ja 2022. aastal negatiivsed. 2019. aastal kasvas äritegevuse rahavoog 757 442 eurot ehk 118%, kuid kõigil järgnevatel aastatel on rahavood langenud. 2022. aastal langes äritegevuse rahavoog 442% võrreldes 2021. aastaga. Rahavoogude langust on mõjutanud varude ja ostjate laekumata arvete suurenemine ning 2021. aastal teenitud ärikahjum. 2022. aastal olid rahavood äritegevusest negatiivsed, kuna paigutused varudesse ja ostjate laekumata arvetesse suurenensid märkimisväärselt. Langustrendis ja negatiivne rahavoog on ka märgiks, et ettevõtte võib olla probleeme äritegevusest raha laekumisega, mis omakorda võib vähendada võimalust kaasata lisainvesteeringuteks kapitali.

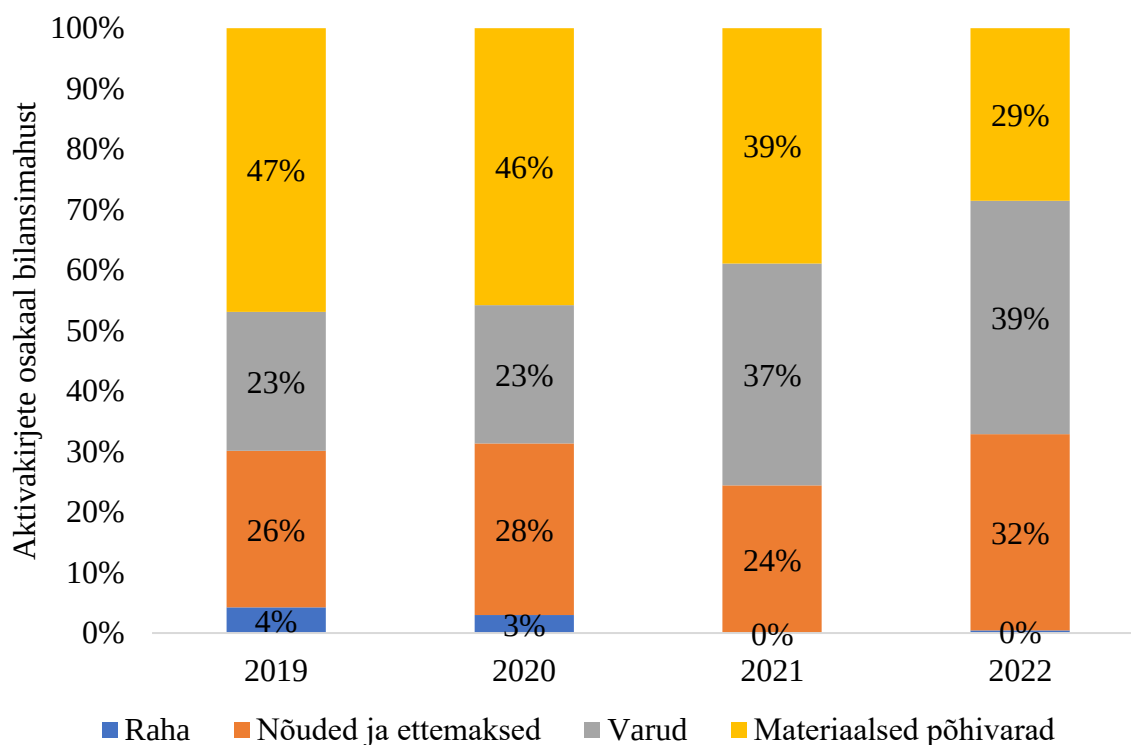
AS Saku Metall Allhanke Tehase investeerimistegevuse rahavood olid aastatel 2019-2022 negatiivsed, mis viitab sellele, et ettevõtte kasutas raha investeerimiseks ja äritegevuse laiendamiseks. Rahavoogude aruandest on näha, et alates 2019. aastast on investeerimistegevuste rahavood vähenenud, põhjuseks ebastabiilne majanduskeskkond (Lisa 3). Tabelis 1 selgub, et 2022. aastal on rahavood investeerimistegevusest suurenenud 139 985 eurot ehk 520%, kuna investeeriti uutesse seadmetesse ja masinatesse, et oma tegevust laiendada ja mis eeldatavalt loob majanduslikku kasu järgnevatel aastatel. Rahavood finantseerimistegevusest olid aastatel 2019-2021 negatiivsed, mis viitab, et ettevõtte ei kasutanud lisafinantseeringut ning peamiselt maksti tagasi laenu ja omanikele dividende (Lisa 3). 2021. aastal suurenesid finantseerimistegevuse rahavood 290 839 eurot ehk 55%, mille põhjuseks oli arvelduskrediidi saldo muutus 596 111 eurot, mida ettevõtte kasutas lühiajaliste kohustiste tasumiseks. 2022. aastal suurenesid finantseerimistegevuse rahavood 705 669 eurot ehk 291%, kuna ettevõtte sai täiendavat laenu, mis võimaldas investeerida uutesse seadmetesse ja masinatesse ning likvideerida 2021. aastal tekkinud suur võlakoores.

Tabel 1. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruande horisontaalanalüüs

	2019		2020		2021		2022	
	Absoluut	%	Absoluut	%	Absoluut	%	Absoluut	%
Rahavood äritegevusest	757 442	118%	-929 971	-67%	-389 977	-84%	-339 824	-442%
Rahavood investeerimis-tegevusest	-94 012	-789%	59 956	73%	-4 756	-21%	-139 985	-520%
Rahavood finantseerimis-tegevusest	-382 216	-59%	500 036	48%	290 839	55%	705 669	291%
Rahavood kokku	281 214	296015%	-369 979	-132%	-103 894	-117%	225 860	117%

Vertikaal- ehk **struktuurianalüüs** on aruandekirjete seoste uurimine, mis keskendub ühele konkreetsele aruandele. Vertikaalanalüüsi tegemisel valitakse baasnäitaja, millega finantsnäitajaid võrreldakse. See tähendab, et arvutatakse, kui suure osa moodustavad aruandekirjed sellest baasnäitajast. Vertikaalanalüüsi eesmärk on välja selgitada, millest koosneb finantsaruanne ehk milline on selle struktuur. Bilansi vertikaalanalüüsi teostamisel valitakse baasnäitajaks tavaliselt bilansimaht ja aruandekirjete näitajad esitatakse protsendina bilansimahust. Selle teostamisel saab kindlaks teha käibe- ja põhivarade osakaalu bilansis. Kasumiaruande struktuurianalüüsi läbiviimisel on baasnäitajaks tavaliselt müügitulu, kus ülejäänud näitajad on esitatud protsendina sellest. Nii saadakse teada müügitulu ühe euro jagunemine kuludeks ja tuludeks. (Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 155-156; Bõtskova & Teearu, 1997, lk 18; Elliott & Elliott, 2002, lk 680) Rahavoogude aruande vertikaalanalüüsi teostamisel võib analüüsida, mitu protsenti moodustavad rahavoogude aruande kirjed laekumistelt ostjatelt või müügitulust, millest viimane saadakse kasumiaruandest (Karu & Zirnask, 2001, lk 232), kuid võib kasutada ka lihtsustatud vertikaalanalüüsi meetodit, mida käsitletakse allpool.

Vertikaalanalüüs on koostatud AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansile ja eraldi on esitatud bilansi aktiva- ja passivakirjed. Ettevõtte bilansi vertikaalanalüüs on esitatud lõputöö lisas (Lisa 7). Parema arusaamise tagamiseks on bilansi aktivakirjete vertikaalanalüüs esitatud graafiliselt (Joonis 6).

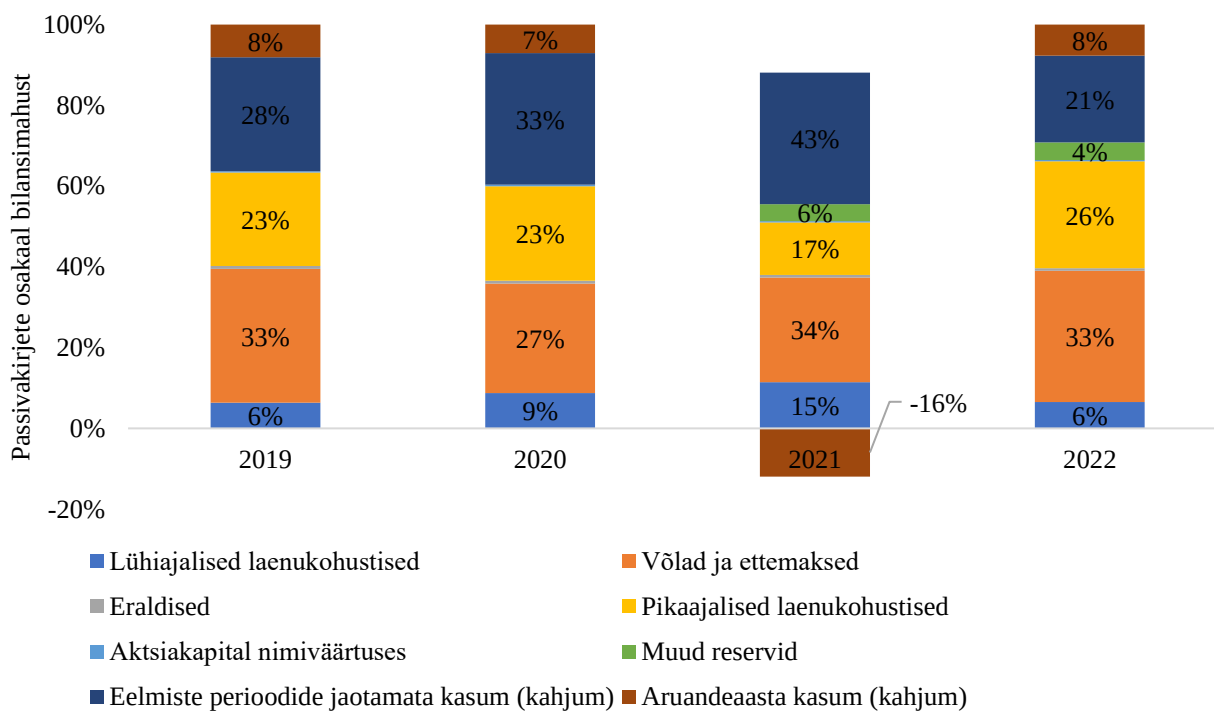

Joonis 6. AS Saku Metall Allhanke Tehas aktivakirjete osakaalud aastatel 2019-2022

Vaadeldaval perioodil on esinenud kõikumisi kõikides bilansi aktivakirjetes. 2019. ja 2020. aastal olid põhiliseks varaks materiaalsed põhivarad, mis moodustasid kogu varade mahust vastavalt 47% ja 46%. Materiaalsete põhivarade osakaal on aastatel 2021 ja 2022 langenud, kuna alates 2021. majandusaastast kajastatakse OÜ Karjaverelt renditud varad põhivarana ja kapitalirendi kohustisena. Varude osakaal kogu aktivast on alates 2019. aastast olnud kasvutrendis, mida on eelkõige mõjutanud varude suurem kokkuostmine, koroonapandeemiast tulenenud tarneraskused ja toormehindade kasv. Viimasel vaadeldaval aastal on varude osakaal eelnevatest kõige suurem, mida on eelkõige mõjutanud Venemaa agressioon Ukraina vastu, mis põhjustas kiire toormehinna kasvu. Nõuded ja ettemaksed on vaadeldaval perioodil olnud 24% kuni 32%, milles märkimisväärne kõikumine oli 2021. aastal, kuna toimus koroonapandeemia järgne nõudluse vähenemine ja marginaali ajutine langus. Raha osakaal on alates 2019. aastast oluliselt vähenenud, jõudes 2021. aastal kriitilisele tasemele ja viimasel vaadeldaval aastal on see paranenud. Arvestades 2021. aastal esinenud suurt kahjumit, on ettevõtte olnud likviidsuse probleemid, mida iseloomustas ka nõuete ja ettemaksete märkimisväärne langus. Viimasel vaadeldaval aastal on raha osakaal veidi paranenud, kuid mitte oluliselt, sest suur osa rahast on varude all kinni, mida iseloomustab ka varude osakaalu suurenemine.

AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansi passivakirjete vertikaalanalüüsist selgus, et enim on esinenud kõikumisi eelmiste perioodide jaotamata kasumis, pika- ja lühiajalistes laenukohustistes ning

võlgades ja ettemaksetes (Joonis 7). 2019. ja 2020. aastal jagunesid ettevõtte kohustised ja omakapital keskmiselt vastavalt 61,5% ja 38,5% ning viimasel kahel aastal 66,5% ja 33,5%. Võrreldes vaatluse all olevaid perioode on võõrkapitali osakaal suurenenud ja omakapital vähenenud. Ettevõtte on rohkem kaasanud võõrkapitali, sest see on reeglina soodsam, kui omakapital ja suurendab omanike oodatavat tulusust.

Joonis 7. AS Saku Metall Allhanke Tehas passivakirjete osakaalud aastatel 2019-2022

2019. ja 2020. aastal moodustas aruandeaasta kasum kogupassivast vastavalt 8% ja 7% ning eelmiste perioodide kasum 28% ja 33%. 2021. aastal majandustegevusest teenitud aruandeaasta kahjum moodustas passivast 16%, kuid eelmiste perioodide jaotamata kasum kasvas tänu eelnevate aastate kasumile. 2022. aastal on taas teenitud kasumit ja see on jõudnud 2020. aasta tasemele, moodustades passivast 8%, kuid eelmiste perioodide jaotamata kasum vähenes märkimisväärselt seoses 2021. aastal majandustegevusest teenitud kahjumiga. Ettevõtte omanik võttis välja dividende 2019.-2021. majandusaastal, kuid alates 2019. aastast on väljavõetud dividendide summa vähenenud, mida iseloomustab ka vähenenud tulumaksu summa kasumiaruandes. 2022. aastal ettevõtte dividende ei maksnud.

2019. ja 2020. aastal muud reservid puudusid, kuid 2021. aastal kanti mitterahalise sissemaksena vabatahtlikku reservkapitali 326 026 eurot, mis moodustab kogu passivast 6% ja 2022. aastal 4%. Vabatahtlik reservkapital tulenes hoone rendi- ja kommunaalkulude võlgnevusest. Aktsiakapital

nimiväärtuses oli vaadeldaval perioodil 25 000 eurot, mis vastab äriseadustikus kehtestatud aktsiakapitali nõuetele (Lisa 1).

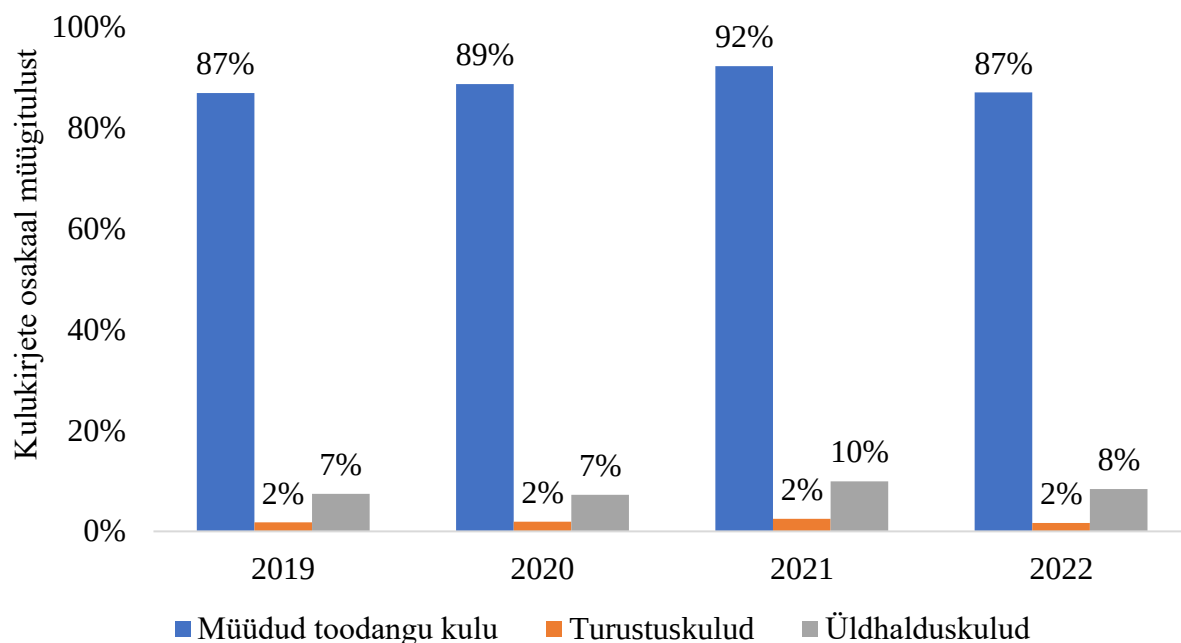
Pikaajalised kohustised moodustasid 2019. ja 2020. aastal kogupassivast 23%. 2021. aastal vähenes pikaajaliste kohustiste osakaal märkimisväärselt, kuid võrreldes 2020. aastaga vähenes ka bilansimaht. Viimasel vaadeldaval aastal moodustavad pikaajalised kohustised 26% kogupassivast, mida võib põhjendada grupiettevõttelt saadud laenuga, et likvideerida 2021. aastal tekkinud suur võlakoormus. Eraldiste näol on tegemist ettevõtte toodete garantiireserviga, mis oli vaadeldaval perioodil 47 311 eurot. Eraldiste rahaline väärtus ei ole nelja aasta jooksul muutunud ja osakaalude kõikumine on tingitud bilansimahu muutumisest. (Lisa 1)

Võlad ja ettemaksed kõikusid vaadeldaval perioodil märkimisväärselt. 2019. aastal moodustasid võlad ja ettemaksed kogupassivast 33% ja 2020. aastal langesid need 27%-ni. 2021. aastal toimus märkimisväärne hüpe võlgades ja ettemaksetes, moodustades kogupassivast 34%, mille põhjustas ettevõtte makseraskustesse sattumine. 2022. aastal on need stabiliseerunud, olles vastavalt 33%. Lühiajalised laenukohustised on vaadeldaval perioodil püsinud üsna stabiilsel tasemel, moodustades kogupassivast vastavalt 6%, 9%, 15% ja 6%. Kõige suurem muutus toimus 2021. aastal, mille põhjuseks oli arvelduskrediidi kasutamine, et parandada likviidsust. Viimasel uuritaval aastal on lühiajaliste kohustiste osakaal jõudnud enam-vähem 2019. aasta tasemele.

AS Saku Metall Allhanke Tehase kasumiaruandele koostatud vertikaalanalüüsis on analüüsitud kulude suhet müügitulusse ja see on välja toodud lõputöö lisas (Lisa 8). Joonisel 8 on välja toodud olulisemate kulukirjete osakaalud, mis on vajalikud müügitulu teenimiseks. Vaadeldaval perioodil moodustas müügitulust suurima osakaalu müüdud toodangu kulu (Joonis 8). Nimetatud kulugrupp on vaadeldaval perioodil kõikunud üsna vähe, moodustades müügitulust vastavalt 87%, 89%, 92% ja 87%. Märkimisväärne muutus toimus 2021. aastal, kuid sellel ajal oli ettevõtte majandusaasta pikkuseks 18 kuud ning kulud kasvasid kiiremini kui tulud, millest oli tingitud ka kahjum. Viimasel vaadeldaval aastal on müüdud toodangu kulu langenud peaaegu samale tasemele kui see oli 2019. aastal. 2022. aastal on müügitulu kasvanud kiiremini, mille põhjuseks oli tootmismahdade kasv ja hinnakasvu kiire üleviimine müügihindadesse. 2022. aasta ettevõtte kasum on olnud vaadeldaval perioodil kõige suurem.

Müügitulust väiksema, kuid olulise osakaalu moodustavad üldhalduskulud, mis vaadeldaval perioodil kõikusid üsna vähe, kuid on valdavalt olnud tõusutrendis, moodustades esimesel kahel aastal 7% ja järgnevatel 10% ja 8% kogu müügitulust (Joonis 8). Üldhalduskulude alla kuuluvad mitmesugused

bürookulud, tööjõukulud ja muud kulud. Suurim muutus nimetatud kulugrupis toimus samuti 2021. aastal, mida saab iseloomustada pikema majandusaasta perioodiga. 2022. aastal üldhalduskulud osakaal veidi langes, kuid on kõrgemal tasemel kui kahel esimesel aastal, mida võib põhjendada inflatsioonist tingitud kiire palga- ja hinnakasvuga. Turustuskulud on 2019. - 2022. aastatel püsinud üsna stabiilsed, moodustades müügitulust kõigil aastatel 2% (Joonis 8).

Joonis 8. AS Saku Metall Allhanke Tehas suurimate kulugruppide osatähtsus müügitulust aastatel 2019-2022

Analüüsitava ettevõtte rahavoogudele koostatud vertikaalanalüüsis on analüüsitud rahavoo kirjeid, mis on välja toodud lõputöö lisas. (Lisa 9). Raha laekumine äritegevusest, mis koosneb ärikasumist ja amortisatsioonikuludest, oli positiivne 2019.-2020. aastal ja 2022. aastal. Aastal 2021 olid laekumised äritegevusest negatiivsed, mille põhjustas ärikahjum. 2019. aastal moodustasid põhilise laekumise 35%-ga äritegevusega seotud nõuded ja ettemaksed ja 2020. aastal 19%-ga laekumised finantseerimistegevusest. 2021. aastal moodustas põhilise laekumise 596 111 euroga (43%) arvelduskrediidi saldo ning 582 021 euroga (42%) äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus. Laekumistest 48% moodustavad 2022. aastal laekumised finantseerimistegevusest, mille puhul oli tegemist saadud laenuga.

Raha kasutamisel oli 2019. aastal suurim osakaal saadud laenude tagasimaksetel 345 789 eurot ehk 25% ja makstud dividendidel 288 158 eurot ehk 21%. 2020. aastal moodustasid äritegevusega seotud

kohustiste ja ettemaksete muutus 31%, saadud laenude tagasimaksed 24% ning makstud dividendid 21%. 2021. aastal oli suurim osakaal varude muutusel 685 174 eurot ehk 43%, laenude tagasimaksed moodustasid 30% ja makstud dividendid ainult 3%. Viimasel vaadeldaval aastal moodustasid põhilise raha kasutamise äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus 35%-ga 978 128 eurot, varude muutus 26%-ga 709 692 eurot ja arvelduskrediidi saldo 21%-ga 596 111 eurot. 2022. aastal ettevõtte dividende ei maksnud.

Ainult finantsaruannete horisontaal- ja vertikaalanalüüsi teostamisest ettevõtte tegevuse hindamiseks ei piisa. Selleks, et saada ettevõtte tegevusest parem ülevaade ja anda adekvaatsem hinnang, on vajalik teostada ka suhtarvude analüüs. Nimetatud analüüs aitab hinnata ettevõtte tegevust tervikuna. (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 18) Lähemalt on suhtarvude analüüsi olulisust ja sisu kirjeldatud järgnevates alapeatükkides.

3 AS SAKU METALL ALLHANKE TEHAS SUHTARVUDE ANALÜÜS

Finantsanalüüsi läbiviimisel on suhtarvude analüüs üks põhilisemaid. See aitab mõista, kuidas aruandekirjed on omavahel seotud, lihtsustab ettevõtte tegevusele hinnangu andmist, näitab ära, millistes osades esineb murekohti ja võimaldab prognoosida tegevust tulevikus. Selleks, et aru saada, kas finantsolukord on paranenud või halvenenud, tuleb analüüsida viimast kolme kuni viit aastat. Suhtarvud on suhteliste suuruste arvvärtused, mis väljendatakse reeglina protsentides või kordades ning neid kasutatakse erinevate majanduslike nähtuste ja seoste uurimiseks. Analüüsi eelis on finantsnäitajate seoste rõhutamise ja võrdlevanalüüsi teostamine. Lisaks analüüsitavate kirjete võrdlemisele võimaldab suhtarvude analüüs võrrelda ka erinevaid ettevõtteid. Suhtarvud saab jagada kolme suuremasse rühma: maksevõime, efektiivsuse ja tasuvuse suhtarvud. (Alver & Reinberg, 2002, lk 305; Liivamägi, Talpsepp, & Vaarmets, 2022, lk 156; Bõtškova & Teearu, 1997, lk 18; Kõomägi, 2006, lk 112)

Ettevõtte lühi- ja pikaajalist maksevõimet, efektiivsust ja tasuvust analüüsitakse järgmistes alapeatükkides, kasutades suhtarvumeetodit.

3.1 Lühiajalise maksevõime analüüs

Lühiajalise maksevõime analüüsis hinnatakse, kuidas ettevõtte suudab tasuda oma lühiajalisi kohustisi. Kohustiste tasumine oleneb piisavast raha osakaalust ja varade likviidsusest ning varade konverteerimise kiirusest. Varade likviidsust on võimalik hinnata ka kohustiste õigel ajal tasumise põhjal. Lühiajalise maksevõime näitajad on seotud käibevaradega, sest see on vara, millest tasutakse kohustised. Likviidsusnäitajatest on eelkõige huvitatud lühiajalised kreditorid. (Alver & Reinberg, 2002, lk 307; Kõomägi, 2006, lk 119-120) Lühiajaline likviidsuse analüüs tehakse bilansi põhjal, kus omavahel võrreldakse käibevara lühiajaliste kohustistega. Maksevõime suhtarvude väärtused kirjeldavad ettevõtte finantsolukorda konkreetse kuupäeva seisuga, millal bilanss koostati. (Teearu & Krumm, 2005, lk 19)

Kõige likviidsem vara on sularaha või raha pangakontol. Sellele järgnevad raha lähendid, mida on võimalik kiiresti rahaks muuta. Likviidsuse mõttes kolmandal kohal on debitoorne võlgnevus ja neljandal varud. (Alver & Reinberg, 2002, lk 307; Bõtškova & Teearu, 1997, lk 19) Likviidsus on tugevalt seotud rentaablusega, sest liiga kõrge likviidsus vähendab tulusid. Ettevõtte jaoks on oluline leida optimaalne likviidsus, et ärimaailmas eksisteerida. Likviidsuse planeerimisel on kõige

olulisemad aeg ja likviidsuse saavutamise hind. Ajast sõltub ettevõtte likviidsuse tase ja likviidsuse hind iseloomustab rahaks konverteerimise hinda. (Kõomägi, 2006, lk 120)

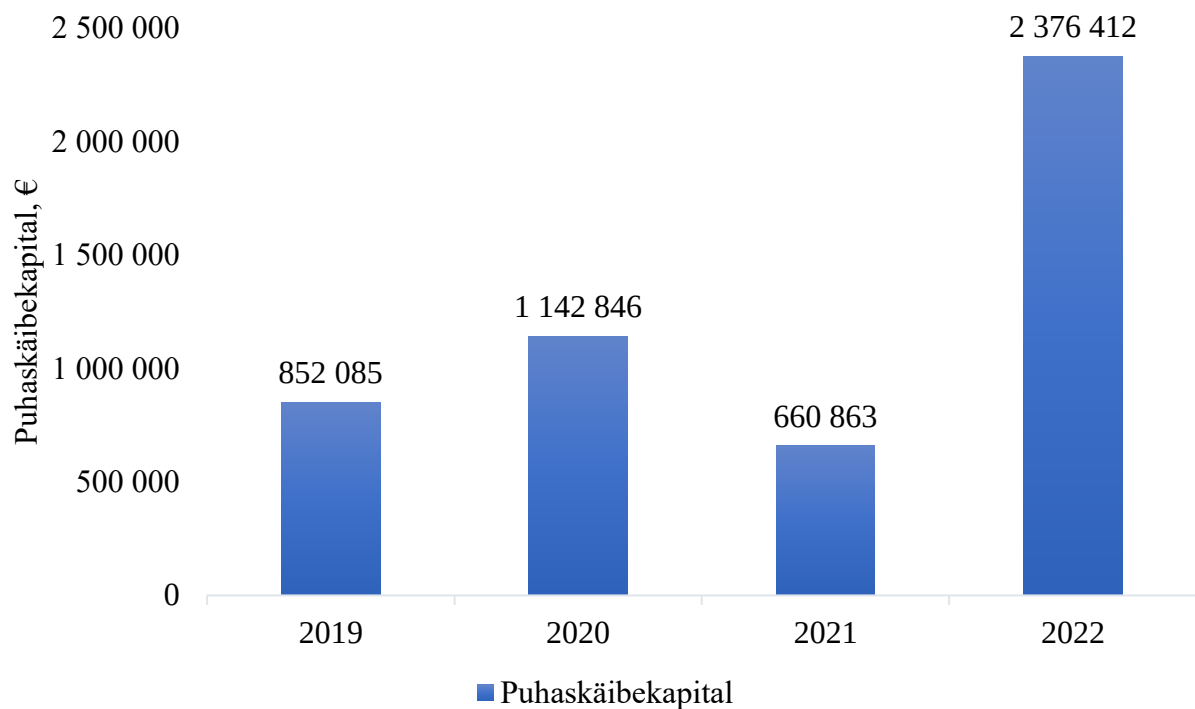
Lühiajalise maksevõime indikaatoriteks on:

- puhaskäibekapital;
- lühiajalise võlgnevuse kattekordaja;
- maksevõime kordaja ehk likviidsuskordaja ehk happetest;
- maksevalmiduse kordaja ehk rahaliste vahendite tase.

Puhaskäibekapital on käibevara ja lühiajaliste kohustiste vahe ehk summa, mille võrra käibevarad ületavad lühiajalisi kohustisi. Suurem ja positiivne puhaskäibekapitali väärtus näitab ettevõtte kõrgemat maksevõimet ehk likviidsust. Puhaskäibekapital näitab, milliste allikate toel on ettevõtte käibevarasid finantseerinud ja kui palju on pikaajalisi finantseerimise allikaid nendesse suunatud. See näitaja pakub huvi eelkõige lühiajalistele kreditoridele, sest iseloomustab oma- ja võõrkapitali kasutamist. Negatiivne või väike puhaskäibekapitali väärtus on märgiks, et ettevõtte kasutab põhivarade finantseerimiseks lühiajalisi allikaid. Selle vältimiseks tuleb püsivat käibevarade osa rahastada pikaajaliste allikatega. Tootmisettevõttes on oluline, et mainitud näitaja on positiivne. (Bõtkova & Teearu, 1997, lk 19; Alver & Reinberg, 2002, lk 308; Kõomägi, 2006, lk 121-122; Teearu & Krumm, 2005, lk 21)

$$\text{Puhaskäibekapital} = \text{käibevara} - \text{lühiajalised kohustised} \quad (1)$$

Jooniselt 9 selgub, et AS Saku Metall Allhanke Tehase puhaskäibekapital on vaadeldaval perioodil olnud positiivne, mis näitab ettevõtte kõrgemat likviidsust (Joonis 9). Kahel esimesel aastal oli puhaskäibekapital tõusutrendis, mis iseloomustab, et ettevõtte võime lühiajaliste kohustiste tasumisel paranes. 2021. aastal on puhaskäibekapital langenud, kuid näitaja on siiski positiivne, arvestades ettevõtte suurt võlakooormust ja makseraskusi nimetatud aastal. Jooniselt 9 on näha, et 2022. aastal puhaskäibekapital paranes märkimisväärselt, olles vaadeldava perioodi kõrgeimal tasemel. Seda on aidanud parandada raha osakaalu paranemine, nõuete ja ettemaksete suurenemine, mis on indikaatoriks tulevastele laekumistele.

Joonis 9. AS Saku Metall Allhanke Tehas puhaskäibekapital aastatel 2019-2022

Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja näitab, kuidas ettevõtte suudab tasuda lühiajalisi kohustisi käibevarade arvelt. See näitab, mitu korda on käibevara kogumaksumus suurem lühiajaliste kohustiste kogusummast. Väga madal näitaja väärtus on märgiks, et ettevõttel on raskusi kohustiste tasumisega. Madal väärtus võib tähendada ka, et mingit liiki käibevara on liiga vähe või võlgnevus on suur. Samas ei ole ka liiga kõrge näitaja väga hea, sest tähendab, et ettevõtte on liigselt investeerinud käibevaradesse, kasutab ressursse ebaefektiivselt või ettevõttel võib olla probleeme lühiajalise krediidi saamisega. Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja on seotud käibevara koostisega ning sõltub tootmistsükli pikkusest ja tasumiste korrast. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 19-20; Alver & Reinberg, 2002, lk 308-309; Teearu & Krumm, 2005, lk 19)

Heaks lühiajalise võlgnevuse kattekordaja väärtuseks loetakse tänapäeval vähemalt 1,6 ja suuremat. Rahuldavaks näitajaks peetakse väärtust vahemikus 1,2 kuni 1,59 ning mitterahuldavaks, kui näitaja väärtus jääb alla 1,2. (Kõomägi, 2006, lk 123; Teearu & Krumm, 2005, lk 20) Näitaja väärtus sõltub suuresti ka sellest, millise tegevusalaga ettevõtte tegeleb. Jaekaubanduses on reeglina kirjeldatud näitaja väärtus kõrgem kui hulgikaubanduses või tootmisettevõttel. Teenindusettevõttel on aga mainitud näitaja väärtus madalam, sest varud puuduvad või need on minimaalsed, võrreldes kaubandus- ja tootmisettevõttega. Lisaks ettevõtte tegevusalale, oleneb lühiajalise võlgnevuse kattekordaja väärtus ka millest on lähtutud varade liigitamisel käibe- ja põhivaradeks. (Bõtskova &

Tearu, 1997, lk 19-20; Alver & Reinberg, 2002, lk 308-309; Kõomägi, 2006, lk 123; Teearu & Krumm, 2005, lk 20)

Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja puudus on aga see, et käibevara struktuuri ei võeta arvesse. Ettevõtte võib küll olla piisavalt käibevara, kuid maksevõime on otseselt ikkagi seotud struktuuriga, sest kohustisi saab lihtsamini tasuda rahaga. Varud on enamasti mittelikviidsed ja nende arvelt on kohustiste tasumine keerulisem, mistõttu on vaja aru saada, kas tegemist on materjali, pooltoodangu või valmistoodanguga. Parema analüüsi tulemuse saamiseks on lisaks lühiajalise võlgnevuse kattekordajale vaja analüüsida ka likviidsuskordajat, mis iseloomustab lühiajalist maksevõimet paremini. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 19-20; Alver & Reinberg, 2002, lk 308-309; Kõomägi, 2006, lk 123; Teearu & Krumm, 2005, lk 20)

$$\text{Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja} = \frac{\text{käibevara}}{\text{lühiajalised kohustised}} \quad (2)$$

Analüüsitava ettevõtte lühiajalise võlgnevuse kattekordaja (Joonis 10) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus 1,22 kuni 1,80. Jooniselt 10 on näha, et esimesel kahel aastal oli näitaja kasvutrendis, olles vastavalt 1,32 ja 1,48. Näitaja paranes tänu sellele, et varud langesid, kuid teoreetilistele allikatele tuginedes on need väärtused rahuldavad. 2021. aastal oli lühiajalise võlgnevuse käibekordaja 1,22, mis on madalaim tase vaadeldaval perioodil. Näitaja halvenes, jõudes peaaegu mitterahuldava väärtuse tasemeni, mille põhjustas 2021. aastal peaaegu olematu raha hulk, märkimisväärselt suurenenud varud ja suur võlakoormus. 2022. aastal on lühiajalise võlgnevuse näitaja 1,80 ja jooniselt 10 on näha, et tegemist on vaadeldava perioodi kõrgeima väärtusega. Viimasel vaadeldaval aastal on näitaja väärtus hea, kuna raha ja nõuete kirje on kasvanud ning ettevõtte on reaalselt tegelenud oma võlakoormuse vähendamisega.

Maksevõime kordaja ehk **likviidsuskordaja** ehk **happetest** on suhtarv, mis näitab, mitu korda ületab käibevarade maksumus lühiajaliste kohustiste kogusummat. Likviidsuskordaja hindab ettevõtte likviidsust täpsemalt, kuna arvutamisel lähtutakse ainult kõige likviidsematest varadest. Sarnaselt eelmisele suhtarvule on happetesti nimetajas lühiajalised kohustised. Lugejas asuvat käibevara on vähendatud varude ja ettemaksete võrra, kuna tegemist on kõige vähem likviidsemate käibevaradega ja likviidsuskordaja eesmärk on näidata ettevõtte võimet tasuda lühiajalised kohustised ilma varusid müümata. (Alver & Reinberg, 2002, lk 309-310; Kõomägi, 2006, lk 123) Kuigi varusid on keeruline realiseerida, ei tähenda see alati seda, et neid likviidsuskordaja arvutamisel kunagi arvesse ei võeta. Varude puhul on oluline lähtuda nende sisust. Kui tegemist on kiirelt rahaks muudetavate varudega, siis on õige lugeda need likviidseks ja võtta happetesti arvutamisel arvesse.

Likviidsuskordaja puudus on eelkõige see, et lühiajalised finantsinvesteeringud võetakse arvele soetusmaksumuses ja nende ümberhindamist tavaliselt ei tehta. See tekitab olukorra, kus väärtpaberite bilansiline maksumus erineb tegelikust turuhinnast. Seda on eelkõige oluline meeles pidada saadud suhtarvu näitaja edasisel analüüsimisel. (Alver & Reinberg, 2002, lk 309-310) Heaks likviidsuskordaja väärtuseks peetakse 0,9 ja suuremat. Näitaja rahuldav väärtus jääb vahemikku 0,6 kuni 0,89 ja mitterahuldavaks peetakse likviidsuskordaja näitajat, kui see on alla 0,6. Sarnaselt lühiajalise võlgnevuse kattekordajaga, mõjutab ka siin arvvaartust ettevõtte tegevusvaldkond. (Kõomägi, 2006, lk 123; Teearu & Krumm, 2005, lk 20)

$$\text{Happetest} = \frac{\text{käibevara} - \text{varud} - \text{ettemaksed}}{\text{lühiajalised kohustised}} \quad (3)$$

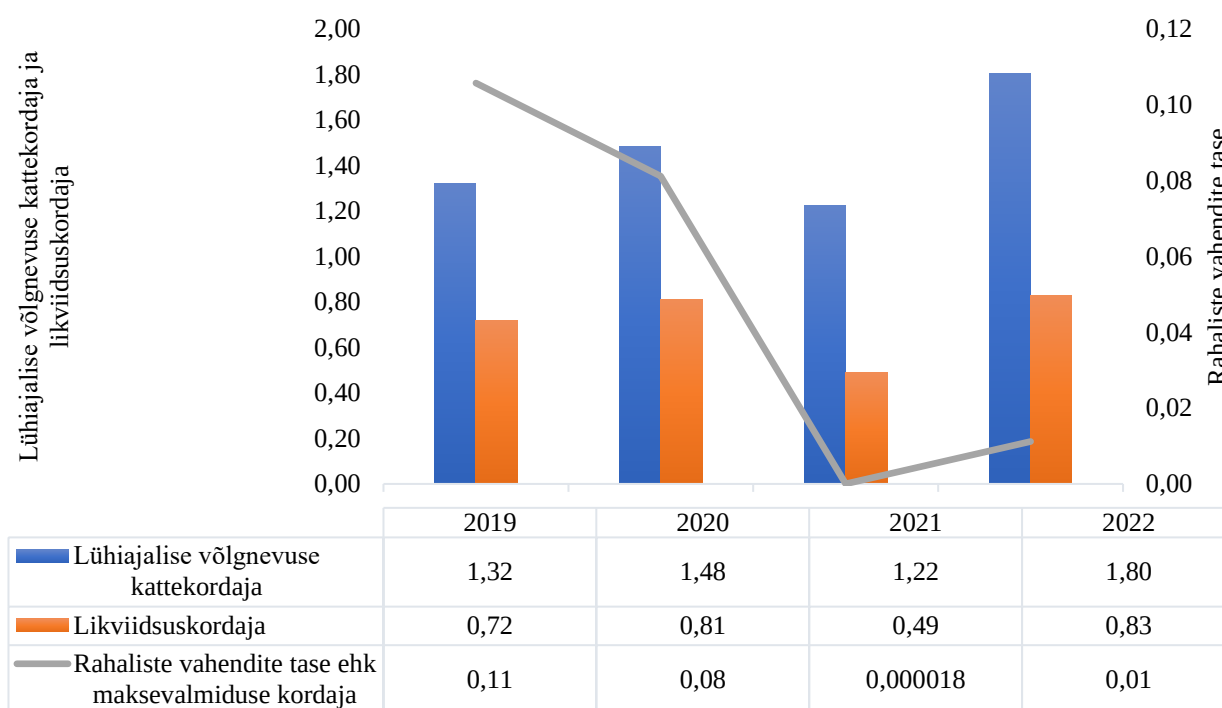
AS Saku Metall Allhanke Tehase likviidsuskordaja (Joonis 10) on seotud lühiajalise võlgnevuse kattekordajaga ja muutused on toimunud samas tendentsis. Jooniselt 10 on näha, et likviidsuskordaja oli 2019. ja 2020. aastal sarnaselt lühiajalise võlgnevuse kattekordajale kasvutrendis, olles vastavalt 0,72 ja 0,81. Näitaja väärtus paranes, kuna varude hulk vähenes ja nõuete kirje suurenes, kuid toetudes teoreetilistele allikatele on mõlemad väärtused rahuldavad. 2021. aastal oli likviidsuskordaja väärtus 0,49 ja see halvenes oluliselt, jõudes analüüsitava perioodi madalaimale tasemele. Näitaja väärtus on langenud mitterahuldavale tasemele, mille tingis olematu raha hulk. 2022. aastal on likviidsuskordaja 0,83 ja sarnaselt eelmise suhtarvuga on tegemist analüüsitava perioodi kõrgeima väärtusega. Näitaja paranes tänu raha ja nõuete kirje suurenemisele.

Maksevalmiduse kordaja ehk **rahaliste vahendite tase** näitab, millises mahus on lühiajalised kohustised kaetud kõrglikviidse varaga. Arvutamisel võetakse aluseks ettevõtte kõige likviidsemad käibevarad, milleks on raha ja väärtpaberid ehk lühiajalised finantsinvesteeringud. Suhtarvu väärtus annab infot selle kohta, kui suure osa lühiajalistest kohustistest suudab ettevõtte kohe tasuda. Näitaja väärtus võiks olla vahemikus 0,1 kuni 0,2, millest suurem väärtus viitab ebaotstarbekale raha juhtimisele. (Alver & Reinberg, 2002, lk 310-311; Kõomägi, 2006, lk 123-124; Teearu & Krumm, 2005, lk 20)

Nagu ka eelnevate suhtarvude puhul, sõltub näitaja väärtus konkreetsest ettevõttest ja tegevusvaldkonnast. Reeglina võiks ettevõttel raha ja rahalähendeid olla 5-10% koguvarast. Raha ja pangakontode jäägid tuleks hoida väikesed ja raha kasutamine peab olema otstarbekas. (Alver & Reinberg, 2002, lk 310-311; Kõomägi, 2006, lk 123-124; Teearu & Krumm, 2005, lk 20)

$$\text{Maksevalmiduse kordaja} = \frac{\text{raha} + \text{lühiajalised finantsinvesteeringud}}{\text{lühiajalised kohustised}} \quad (4)$$

Analüüsitava ettevõtte maksevalmiduse kordaja (Joonis 10) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus 0,00 kuni 0,11 ja jooniselt 10 on näha, et vaadeldaval perioodil oli see langustrendis. 2019. aastal oli maksevalmiduse kordaja 0,11, mis on analüüsitava perioodi kõrgeim väärtus. Teoreetilistele allikatele tuginedes jääb see väärtus optimaalsesse vahemikku ja näitab ettevõtte oskust raha otstarbekalt kasutada. Näitaja väärtust mõjutas ka 2019. aastal olnud suur raha hulk. Järgnevatel aastatel halvenes rahaliste vahendite tase oluliselt, olles 2021. aastal peaaegu olematu. 2022. aastal rahaliste vahendite tase paranes, mida iseloomustas ka raha hulga kasv, kuid siiski jääb see alla optimaalsele vahemikule. Teoreetiliste allikate järgi peaks raha osakaal koguvarest olema 5-10% koguvarest, kuid nagu selgus bilnasi vertikaalanalüüsist, siis ei ole ettevõtte vaadeldaval perioodil seda taset saavutanud.

Joonis 10. AS Saku Metall Allhanke Tehas lühiajalise maksevõime suhtarvud aastatel 2019-2022

Lühiajalisest maksevõime analüüsist nähtub, et ettevõttel on probleeme eelkõige kõige likviidsema vara ehk rahaga. Ühelt poolt on see hea, et ettevõttel ei seisa raha pangakontol, vaid seda kasutatakse tulu teenimiseks. Negatiivne külg seisneb aga selles, et kui ettevõttel peaks tekkima ootamatu väljaminek, siis ei ole vabu vahendeid selle katmiseks. Samuti võib tekkida probleeme investeeringute tegemisega, kuna puudub piisav omafinantseering. Lisaks saab analüüsi tulemusena järeldada, et kui puhaskäibekapitali, lühiajalise võlgnevuse kattekordaja ja likviidsuskordaja näitajad on paranenud, siis tööd tuleb teha rahaliste vahendite taseme parandamiseks.

3.2 Pikaajalise maksevõime analüüs

Pikaajalise maksevõime analüüsis hinnatakse ettevõtte võimet tasuda pikaajalisi kohustusi. Maksevõime suhtarvud iseloomustavad kapitali struktuuri oma- ja võõrkapitali vahel ehk näitavad, kust pärinevad rahasummad, mida ettevõtte oma tegevuseks kasutab. Neid suhtarve kasutatakse, et analüüsida varade finantseerimist ja võlakoormust. Pikaajalise maksevõime suhtarvude leidmisel on võimalik hinnata, kuidas on ettevõtte finantseeritud, kas ettevõtte suudab tasuda võõrkapitali kasutamisega kaasnevaid makseid ja kuidas kasutab oma- ja võõrkapitali vara soetamiseks. (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 22; Kõomägi, 2006, lk 124; Alver & Reinberg, 2002, lk 315)

Pikaajalise maksevõime indikaatoriteks on:

- võlakordaja;
- soliiduskordaja;
- kohustiste ja omakapitali suhe;
- kapitaliseerituse kordaja;
- maksejõulisuse kordaja;
- intresside kattekordaja;
- rahavooga kaetuse kordaja.

Võlakordaja on suhtarv, mis näitab, kui suur osa ettevõtte varadest on finantseeritud võõrkapitali ehk laenatud vahenditega, mida väljendatakse tavaliselt protsentides. See näitab maksevõime hinnangut kõige üldisemalt. (Kõomägi, 2006, lk 125; Teearu & Krumm, 2005, lk 25) Võlakordaja kõrge väärtus on märgiks, et varasid finantseerivad peamiselt kreditorid, kes mainitud suhtarvust kõige enam huvi tunnevad. Viimased eelistavad suhtarvu madalat väärtust, põhjuseks madalam risk ettevõtte finantsraskuste korral. Võlakordaja madala väärtuse korral on kreditoridel suurem võimalus esitatud nõuded tagasi saada, isegi ettevõtte makseraskuste korral. Näitaja kõrge väärtus võib ettevõtte jaoks osutuda saatuslikuks, kui müügitulu või debitoorse võla laekumine halveneb. See võib tekitada olukorra, kus ettevõtte ei tule enam oma kohustiste tasumisega toime. (Alver & Reinberg, 2002, lk 315-316)

Võõrkapitali kasutamine suurendab küll finantsriski, kuid mõjub positiivselt omakapitali rentablusele ja kapitali keskmisele hinnale (Teearu & Krumm, 2005, lk 25). Võlakordaja väärtus sõltub paljudest teguritest. Nagu teiste suhtarvude väärtuste puhul, mõjutab ka siin näitaja väärtust ettevõtte tegevusvaldkond, laenu saamise võimalused ja stabiilsed tulud. (Alver & Reinberg, 2002, lk 315-316) Võlakordaja väärtus kiire rahakäibega majandusüksuses võib olla 0,7 kuni 0,8, kuid

aeglasema rahakäibega üksusel võiks see väärtus olla umbes 0,6 kuni 0,7. Reeglina peetakse ideaalseks võlakordaja näitajaks 0,5. (Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 616)

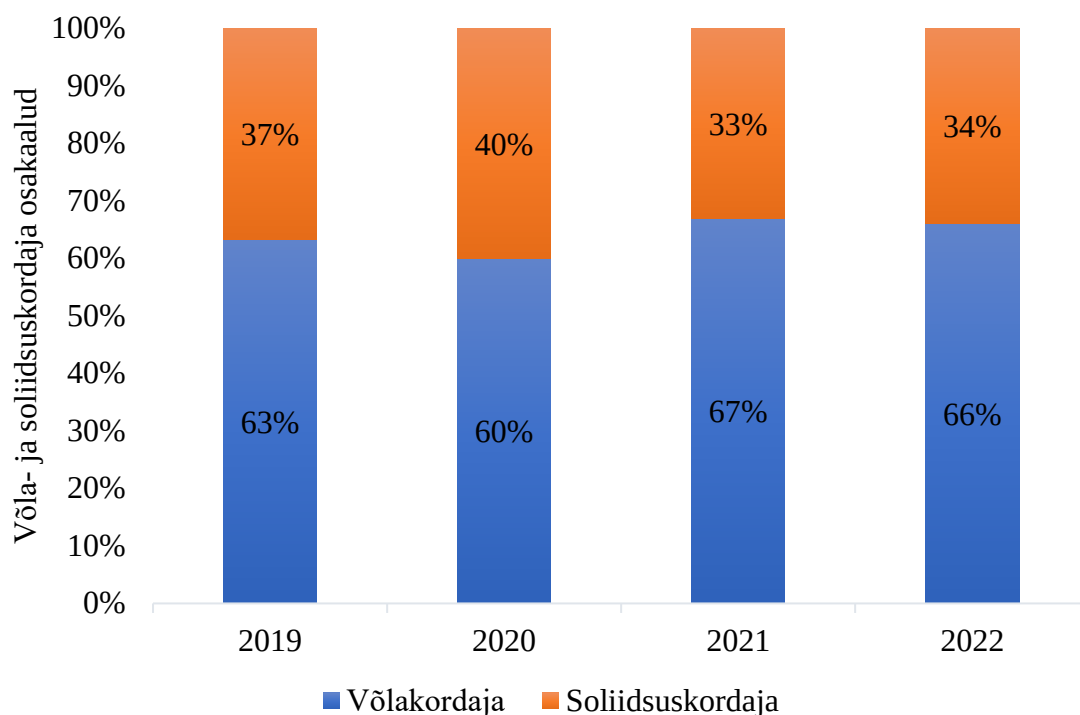
$$\text{Võlakordaja} = \frac{\text{kohustised}}{\text{varade maksumus}} \times 100 \quad (5)$$

2019.-2022. aastatel on AS Saku Metall Allhanke Tehase võlakordaja (Joonis 11) olnud vahemikus 60% kuni 67%. Esimesel kahel aastal oli võõrkapitali kasutamine varade finantseerimiseks langustrendis, olles vastavalt 63% ja 60% ning see on omakorda alandanud omakapitali rentaablust. 2021. aastal toimus märkimisväärne muutus võlakordaja väärtuses ja see on jõudnud 67%-ni, mis on joonise 11 järgi analüüsitava perioodi kõige kõrgem näitaja väärtus. 2021. aasta võlakordaja väärtus on võrreldes 2020. aastaga oluliselt suurenenud, kuna ettevõtte kasutas suures ulatuses arvelduskrediiti. 2022. aastal oli võõrkapitali osakaal kapitali struktuurist 66%, mida mõjutas eelkõige märkimisväärne pikaajaliste kohustiste kasv, et likvideerida 2021. aastal tekkinud suur võlakoormus. Kuna tegemist on tootmisettevõttega, mis on aeglase rahakäibega üksus, siis jäävad need võlakordaja väärtused optimaalsesse vahemikku.

Soliidsuskordaja näitab, kui suur osa ettevõttest on finantseeritud omakapitaliga (Alver & Reinberg, 2002, lk 316). Suurem omakapitali osakaal tähendab väiksemat riski, et ettevõttel võiks tekkida finantskohustuste täitmisega probleeme. Teisalt on omakapitali hind võrreldes võõrkapitaliga kallim. See tähendab, et kõrge omakapitali osakaaluga ettevõtte ei kasuta võimalust ettevõtte väärtuse suurendamiseks. (Zirnask, s.a) Näitaja kõrge väärtus on märgiks, et ettevõtte ei juhi finantsstruktuuri hästi (Tearu & Krumm, 2005, lk 26). Soliidsuskordaja näitaja väärtus võiks jääda 40% kuni 60% vahemikku või olla vähemalt 20% kuni 30% (Zirnask, s.a).

$$\text{Soliidsuskordaja} = \frac{\text{omakapital}}{\text{varade maksumus}} \times 100 \quad (6)$$

Analüüsitava ettevõtte soliidsuskordaja (Joonis 11) on 2019.-2022. aastatel olnud vahemikus 33% kuni 40%. Vastupidiselt võlakordajale on omakapitali osatähtsus varade finantseerimiseks olnud esimesel kahel aastal tõusutrendis, olles vastavalt 37% ja 40%. Jooniselt 11 selgub, et 2021. aastal toimus märkimisväärne langus ettevõtte omakapitali osatähtsuses võrreldes 2020. aastaga. Viimasel vaadeldaval aastal on omakapitali osakaal olnud 34%, mis on aidanud parandada omakapitali rentaablust. Soliidsuskordaja väärtustest lähtuvalt eelistab ettevõtte kasutada võõrkapitali, et tagada omanikele kõrgem oodatav tootlus ja kasvatada ettevõtte väärtust. Tuginedes teoreetilistele allikatele, jäävad analüüsitava ettevõtte soliidsuskordaja väärtused soovituslikku vahemikku ja näitavad, et ettevõtte juhib kapitali struktuuri optimaalselt.

Joonis 11. AS Saku Metall Allhanke Tehas kapitali struktuur aastatel 2019-2022

Kohustiste ja omakapitali suhe näitab, milline on kohustiste suhe omakapitali. See iseloomustab võõrkapitali kasutamise riski ning on seotud kahe eelneva suhtarvuga ehk võla- ja soliiduskordajaga. Suurem võõrkapitali osakaal kapitali struktuuris suurendab nii omaniku kui ka kreditoride riski oma raha mitte tagasi saada. (Alver & Reinberg, 2002, lk 316) Näitaja väärtus võiks jääda ühe piirimaile (Zirnask, s.a).

$$\text{Kohustiste ja omakapitali suhe} = \frac{\text{kohustised}}{\text{omakapital}} \quad (7)$$

AS Saku Metall Allhanke Tehase kohustiste ja omakapitali suhe (Lisa 10) on aastatel 2019-2022 püsinud vahemikus 1,5 kuni 2,03. Esimesel kahel aastal oli see langustrendis, kuna ettevõtte kasutas varade finantseerimiseks vähem võõrkapitali, mis vähendas kreditoride riski oma raha mitte tagasi saada. 2021. aastal oli kohustiste ja omakapitali suhe 2,03 ja tegemist oli vaadeldava perioodi kõige kõrgema väärtusega, mis iseloomustab kõrget riski nii omanikele kui ka kreditoridele. Viimasel vaadeldaval aastal on näitaja väärtus veidi langenud, olles 1,95, kuid siiski on tegemist pigem kõrge väärtusega. Lähtudes teoreetilistest alustest, siis iseloomustavad ettevõtte kohustiste ja omakapitali suhte väärtused pigem kõrget riskitaset, kuna need ei jää ühe piirimaile ja näitavad, et ettevõtte on hakanud järjest enam kasutama võõrkapitali.

Kapitaliseerituse kordaja näitab pikaajaliste kohustiste osakaalu ettevõtte püsivates finantseerimisallikates. Pikaajalise maksevõime analüüsimisel on lühiajalised kohustised väiksema mõjuga, kui pikaajalised kohustised. (Kõomägi, 2006, lk 126)

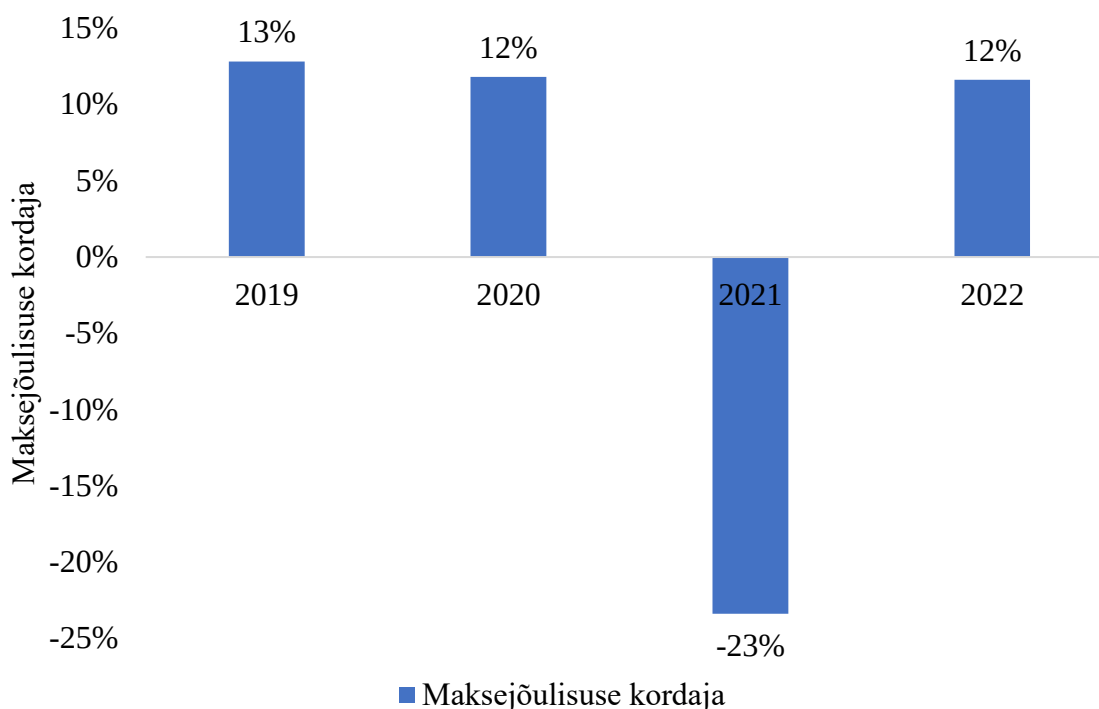
$$\text{Kapitaliseerituse kordaja} = \frac{\text{pikaajalised kohustised}}{\text{pikaajalised kohustised} + \text{omakapital}} \quad (8)$$

Analüüsitava ettevõtte kapitaliseerituse kordaja (Lisa 10) on aastatel 2019-2021 olnud vahemikus 0,34 kuni 0,44. 2019.-2021. aastani oli näitaja väärtus langustrendis, olles vastavalt 0,39, 0,37 ja 0,34. Kapitaliseerituse kordaja langes 2021. aastal oluliselt, kuna ettevõtte maksis tagasi pikaajalist pangalaenu. Viimasel vaadeldaval aastal on näitaja väärtus suurenenud 0,44-ni ja tegemist on analüüsitava perioodi kõrgeima väärtusega. Aastal 2022 on kapitaliseerituse kordaja väärtust oluliselt mõjutanud grupiettevõttelt saadud laen.

Maksejõulisuse kordaja iseloomustab ettevõtte pikaajalist maksejõulisust. Suhtarvu väärtus sõltub tegevusvaldkonnast. Osade USA finantsanalüütikute arvates peab maksejõulisuse kordaja arv väärtus olema suurem kui 20%, mis näitab, et ettevõtte finantsseisund on hea. (Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 21)

$$\text{Maksejõulisuse kordaja} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{pikaajalised kohustised} + \text{lühiajalised kohustised}} \quad (9)$$

Jooniselt 12 on näha, et analüüsitava ettevõtte maksejõulisuse kordaja on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus -23% kuni 13%. Esimesel kahel aastal püsis näitaja väärtus stabiilne, olles vastavalt 13% ja 12%, mis iseloomustab, et ettevõtte oli rahaliselt stabiilne ja pakkus kindlustunnet väliste infotarbijatele. 2021. aastal oli negatiivne näitaja -23% tingitud sellest, et majandustegevuse tulemiks oli kahjum. Jooniselt 12 selgub, et viimasel vaadeldaval aastal on maksejõulisuse kordaja jõudnud 2020. aasta tasemele ja see on maandanud väliste infotarbijate riski. Toetudes teoreetilistele allikatele, mis soovivad, et näitaja väärtus võiks olla vähemalt 20%, siis selle väärtuse saavutamiseks tuleb ettevõttel veel tööd teha. Kõrgem maksejõulisuse kordaja väärtus looks väliste infotarbijatele suurema usalduse ning ettevõttel oleks võimalus saada hankijatelt ja finantseerijatelt paremaid maksetähtaegu ja tingimusi kapitali kaasamiseks.

Joonis 12. AS Saku Metall Allhanke Tehas maksejõulisuse kordaja aastatel 2019-2022

Intresside kattekordaja näitab ettevõtte võimet tasuda intressikulud kasumi arvelt. Kasumiaruandes on mitu kasumi kirjet, mida on võimalik kasutada: brutokasum, ärikasum ja puhaskasum. Tavaliselt lähtutakse suhtarvu väärtuse arvutamisel põhitegevuskasumist ehk ärikasumist. Seda põhjusel, et arvesse tuleb võtta ainult nende tulude ja kulude vahena tekkinud kasumit, mida on võimalik saada ka tulevikus. (Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 424) Näitaja väärtus peab olema võimalikult kõrge, vähemalt 2,5, mis on märk sellest, et ettevõtte tuleb intressikulude katmisega toime. Juhul, kui intresside kattekordaja väärtus jääb alla ühe, ei kata ärikasum intressikulud, kuid see ei tähenda veel, et ettevõtte ei suuda intresse tasuda. Seda põhjusel, et kasumit vähendavad kulud, millega tegelikult ei kaasne raha väljamakset. Näitaja analüüsimisel tuleb arvesse võtta, kas intressid on vähenenud või suurenenud ja selgitada välja põhjused. Näiteks, kas suuremat intressi nõutakse sellepärast, et laenuandja risk on suurenenud või on tegemist turu keskmise intressimäära tõusuga. (Alver & Reinberg, 2002, lk 316-317; Kõomägi, 2006, lk 124; Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 425)

$$\text{Intresside kattekordaja} = \frac{\text{ärikasum}}{\text{intressikulud}} \quad (10)$$

AS Saku Metall Allhanke Tehas intresside kattekordaja (Lisa 10) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus -20,68 kuni 27,18. 2019. aastal oli intresside kattekordaja väärtus 27,18, mis oli vaadeldava perioodi kõrgeim väärtus. 2020. aastal toimus oluline langus näitaja väärtuses, mille

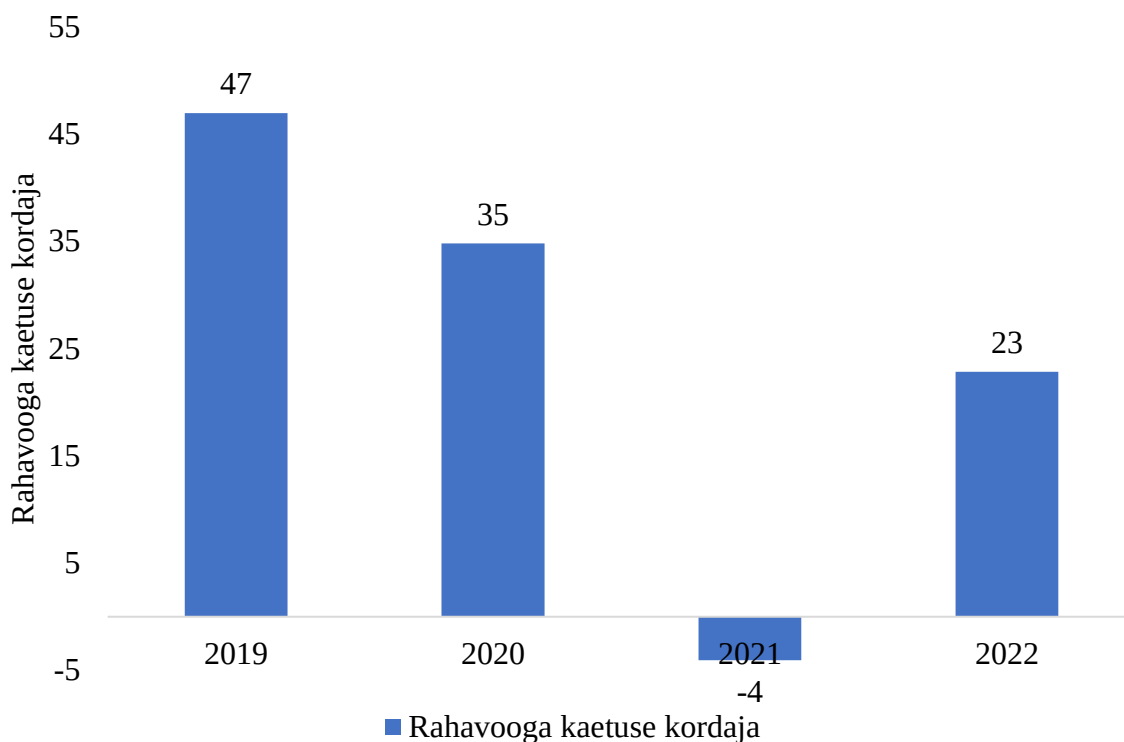
põhjustas ärikasumi vähenemine ja intressikulude suurenemine. Aastal 2021 oli intresside kattekordaja väärtus -20,68 ja tegemist oli vaadeldava perioodi halvima väärtusega. Negatiivse väärtuse tingis 2021. aastal majandustulemiks olnud ärikahjum ja märkimisväärne tõus intressikuludes. Viimasel vaadeldaval aastal on näitaja väärtus paranenud, olles 13,39. Seda on aidanud parandada ettevõtte majandustulemuste paranemine. 2022. aastal on teenitud juba ärikasumit, kuid intressikulud on kasvanud. Intressikulude kasvu on põhjustanud pikaajaliste laenukohustiste kasv ja 2022. aastal euroalal kasvanud intressimäärad. Toetudes teoreetilistele allikatele, mis soovivad, et intresside kattekordaja väärtus võiks olla vähemalt 2,5, et tulla intressikulude katmisega toime, siis on analüüsitava ettevõtte näitaja väärtused head. Ettevõtte suudab tasuda ärikasumi arvelt intressikulusid, välja arvatud 2021. aastal, kui majandustulemiks oli kahjum ja intresside kattekordaja väärtus jäi alla ühe.

Rahavooga kaetuse kordaja näitab ettevõtte võimet katta ära intressikulud põhitegevuse rahavoo arvelt (Ross, Westerfield, Jaffe, Jordan, & Shue, 2022, lk 49-50). Põhitegevuse rahavoog peaks intressikulu katma ära 2 kuni 4 kordselt. Juhul, kui äritegevuse rahavoog ei kata intressikulu isegi ühekordselt, on ettevõtte seisund halb. (Zirnask, s.a) Rahavooga kaetuse kordaja arvutamiseks kasutatakse EBITDA-t, mis on kasum enne intressi-, tulumaksu- ja amortisatsioonikulu mahaarvamist. EBITDA-t kasutatakse sellepärast, et selle arvutamisel on finantseerimisotsuste ning põhivara soetusmaksumuse erinevate amortisatsioonimeetodite mõju elimineeritud. (Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 239)

$$\text{Rahavooga kaetuse kordaja} = \frac{\text{EBITDA}}{\text{intressikulu}} \quad (11)$$

Analüüsitava ettevõtte rahavooga kaetuse kordaja (Joonis 13) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus -4,06 kuni 46,93. 2019. aastal oli näitaja väärtus 47, mis oli vaadeldava perioodi kõrgeim väärtus. Näitajat mõjutasid madalad intressikulud ja kõrge põhitegevuse rahavoog. 2020. aastal näitaja väärtus langes, olles 35, mille põhjustas põhitegevuse rahavoo langus ning intressikulude kasv. Sarnaselt intresside kattekordajale oli 2021. aastal negatiivne ka rahavooga kaetuse kordaja, olles -4, mis on vaadeldava perioodi madalaim väärtus. Negatiivse väärtuse põhjustas äritegevusest laekuva raha negatiivne väärtus ja märkimisväärselt suurenenud intressikulud. Lisaks mõjutas seda ettevõtte kõrge võlakoormus, mis on 2022. aastaks oluliselt paranenud. Viimasel vaadeldaval aastal on rahavooga kaetuse kordaja märkimisväärselt paranenud, olles 23. Näitaja väärtust on aidanud parandada äritegevuse raha laekumise positiivne väärtus ja 2021. aastal tekkinud võlakoormuse likvideerimine. Teoreetilistele allikatele tuginedes on ettevõtte seisund hea, sest ettevõtte suudab põhitegevusest

teenitava rahavooga katta ära intressikulud. Vaatamata keerulisele 2021. aastale suutis ettevõtte järgmisel aastal rahavooga kaetuse kordaja väärtust ja majandustulemusi parandada.

Joonis 13. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavooga kaetuse kordaja aastatel 2019-2022

Pikaajalisest maksevõime analüüsist selgus, et võõrkapitali osakaal ettevõtte kapitali struktuuris on kasvanud ja omakapitali osakaal vähenenud, mis mõjub positiivselt omakapitali tootlusele, kuid suurendab väliste infotarbijate riski. Väiksem omakapitali osakaal võib olla ka märgiks, et omanikel ei ole nii palju usku ettevõtte tegevusse ja sellel põhjusel võetakse raha ettevõttest välja. Lisaks saab analüüsi tulemusena järeldada, et pikaajalised kohustised on suurenenud, kuna kapitaliseerituse kordaja väärtus on kasvanud. Ettevõtte maksejõulisuse kordaja on jäänud alla soovitatud piiri, seega võib olla tõenäoline, et ettevõttel võib tekkida raskusi pikaajaliste kohustiste tasumisega, arvestades ka seda, et raha osakaal on madal. Intresside kattekordaja väärtused on ettevõttel head ja intresside tasumisega tullakse toime. Võõrkapitali täiendava kaasamise puhul tuleb arvestada muutunud intressimäärade tingimustega euroalal, et ka tulevikus oleks ettevõtte võimeline intressikulusid ärikasumi arvelt tasuma. Rahavooga kaetuse kordaja on paranenud ja kuna viimasel aastal on investeeritud uutesse seadmetesse ja masinatesse, siis võib arvata, et see aitab tulevikus suurendada äritegevusest saadava raha laekumist, kuna investeeringud aitavad ettevõtte tegevust muuta efektiivsemaks.

3.3 Efektiivsuse analüüs

Efektiivsuse suhtarvud näitavad, kui efektiivselt ja intensiivselt ettevõtte kasutab oma varasid, et teenida müügitulu (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 20; Alver & Reinberg, 2002, lk 311). Efektiivsuse suhtarvud arvutatakse välja vara kohta tervikuna ja vara liikide lõikes eraldi. Käibekordajate väärtused iseloomustavad vara kasutamise tulemuslikkust. Käibekordajaid võib arvutada nii varade keskmise maksumuse kui ka varade aastalõpu maksumuse järgi, millest esimene variant annab hinnangu möödunud perioodile ja teine variant prognoosib ettevõtte tegevust. Arvutamine oleneb info kättesaadavusest ja sellest, millele soovitakse hinnangut anda. (Tearu & Krumm, 2005, lk 22)

Efektiivsuse hindamisel on peamised näitajad:

- debitoorse võlgnevuse käibekordaja;
- debitoorse võlgnevuse käibevälde;
- kreditoorse võlgnevuse käibekordaja;
- kreditoorse võlgnevuse käibevälde;
- varade käibekordaja;
- põhivara käibekordaja;
- varude käibekordaja;
- varude käibevälde;
- talitus- ehk tegevustsükkel;
- finantseerimistsükkel ehk raha konversioonitsükkel.

Debitoorse võlgnevuse käibekordaja näitab, mitu korda toimub aruandeperioodil lühiajaliste nõuete laekumine. Näitaja arvutamisel on oluline lahutada lühiajalisest võlgnevusest käibemaks, sest müügitulu ei sisalda käibemaksu. Näitaja kõrge väärtus näitab, et raha laekub müügiarvete alusel kiiremini, ettevõtte tegeleb aktiivselt klientidele esitatud nõuetega, krediidistrateegia on optimaalne ja raha ei ole laekumata arvete all kaua kinni. (Bõtškova & Teearu, 1997, lk 20-21; Teearu & Krumm, 2005, lk 23; Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 196) Suhtarvu madal väärtus näitab, et ostjatel võib olla probleeme teenuste ja/või toodete eest tasumisega. Debitoorse võlgnevuse käibekordaja väärtust aitab suurendada faktooring. (Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 196)

$$\text{Debitoorse võlgnevuse käibekordaja} = \frac{\text{müügitulu}}{\text{keskmine lühiajaline võlgnevus} - \text{ostjate ettemaksed}} \quad (12)$$

AS Saku Metall Allhanke Tehase debitoorse võlgnevuse käibekordaja (Lisa 10) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus 8,20 kuni 13,40 ja alates 2019. aastast on see olnud tõusutrendis. 2022. aastal

toimus lühiajaliste nõuete laekumine 12,34 korda ja võrreldes 2021. aastaga halvenes see veidi, kuid võrreldes 2019. aastaga paranes debitoorse võlgnevuse käibekordaja oluliselt. Kuna ettevõtte müüb oma tooteid võlgu, siis kasutatakse ka faktooringut, et kiirendada raha laekumist. Alates 2021. aastast on ettevõtte aktiivselt hakanud iganädalaselt tegelema klientidele esitatud nõuetega ja jälgib, et krediidistrateegia oleks optimaalne.

Debitoorse võlgnevuse käibevälde näitab nõuete laekumise aega päevades (Bõtskova & Teearu, 1997, lk 21). Arvutades saadakse teada päevade arv, mis kulub müügist raha laekumiseni ja seda tuleb võrrelda ostjatele kehtestatud maksetähtaegadega. Tootmisettevõttel on raha laekumise periood reeglina 30 päeva. Väga pikk debitoorse võlgnevuse käibevälde vähendab likviidsust, kuid lühike käibevälde võib halvendada müüki. (Kõomägi, 2006, lk 115-116; Teearu & Krumm, 2005, lk 24)

$$\text{Debitoorse võlgnevuse käibevälde} = \frac{360 \text{ päeva}}{\text{lühiajalise võlgnevuse käibekordaja}} \quad (13)$$

Analüüsitava ettevõtte debitoorse võlgnevuse käibevälde (Joonis 14) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus 27 kuni 44 päeva ja alates 2019. aastast on see olnud langustrendis. Aastal 2022 kulus nõuete laekumiseks 29 päeva ja võrreldes 2021. aastaga on nõuete laekumine veidi aeglustunud, kuid võrreldes 2018. ja 2019. aastaga, nõuete laekumise kiirus paranes märkimisväärselt. Sarnaselt eelmise suhtarvuga on debitoorse võlgnevuse käibevälde aidanud vähendada faktooringu kasutamine klientide puhul, kes soovivad pikki maksetähtaegasid ja regulaarne ostjate nõuetega tegelemine. Toetudes teoreetilistele allikatele on tootmisettevõtte raha laekumise periood tavaliselt 30 päeva ja viimasel kahel aastal on AS Saku Metall Allhanke Tehas ka sinna piiresse jäänud.

Kreditoorse võlgnevuse käibekordaja näitab, mitu korda keskmiselt toimub kreditoorse võlgnevuse tasumine aruandeperioodil (Kõomägi, 2006, lk 117).

$$\text{Kreditoorse võlgnevuse käibekordaja} = \frac{\text{müüdud kaupade kulu}}{\text{keskmine kreditoorne võlgnevus}} \quad (14)$$

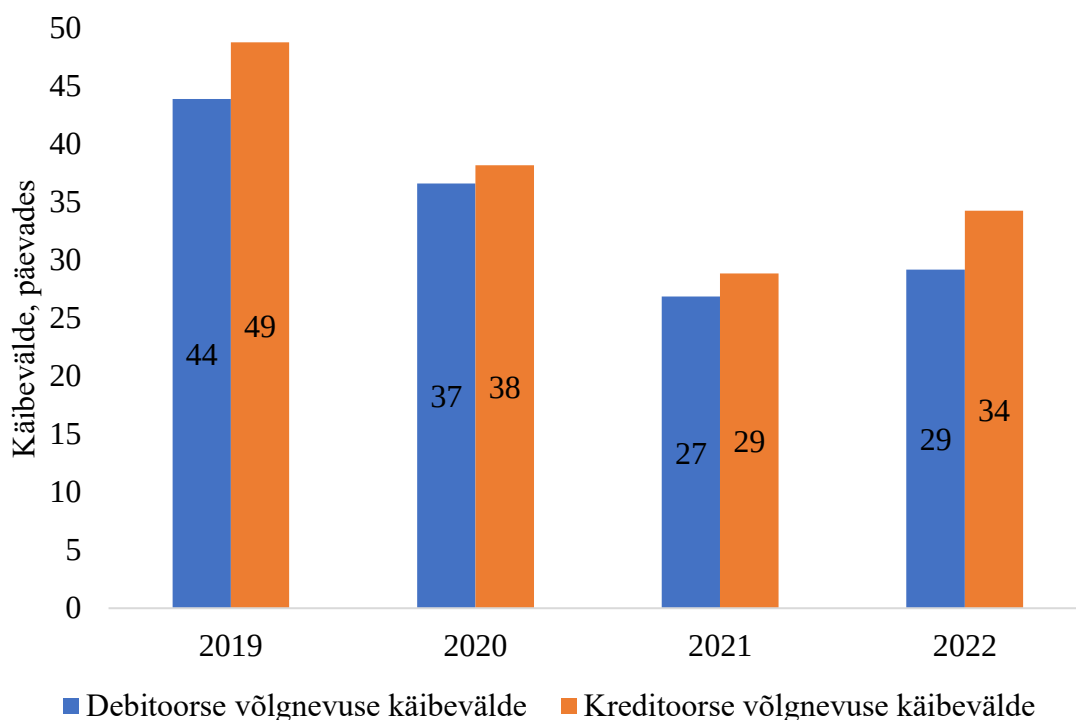
AS Saku Metall Allhanke Tehase kreditoorse võlgnevuse käibekordaja (Lisa 10) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus 7,38 kuni 12,47. Alates 2019. aastast on näitaja väärtus olnud tõusutrendis, mis viitab sellele, et ettevõttel tuleb tihedamini tasuda lühiajalise võlgnevuse eest. Aastal 2021 oli kreditoorse võlgnevuse käibekordaja väärtus 12,47 korda, mis oli vaadeldava perioodi kõrgeim väärtus. Viimasel analüüsitava aastal on näitaja väärtus veidi langenud, olles 10,51 korda, kuid võrreldes 2019. aasta näitaja on tegemist kõrge väärtusega. Kreditoorse võlgnevuse käibekordaja

suurenemise põhjuseks olid ettevõtte halvad majandustulemused 2021. aastal, ebastabiilne majanduskeskkond ja hankijate suurenenud risk oma raha mitte tagasi saada.

Kreditoorse võlgnevuse käibevälde näitab kreditoorse võlgnevuse maksetähtaega perioodis ehk mitme päeva jooksul peab ettevõtte kohustisi tasuma. Samuti võib seda tõlgendada ka kui päevade arvu, mis jääb varude soetamise ja nende tasumise vahele. Maksetähtaja pikkuseks on valdavalt 20-90 päeva. Näitaja kõrge väärtus on ettevõttele hea, sest raha ei ole kohustiste all kinni, kuid liiga pikk kreditoorse võlgnevuse käibevälde võib tarnijatele olla ohumärgiks. (Kõomägi, 2006, lk 117-118)

$$\text{Kreditoorse võlgnevuse käibevälde} = \frac{360}{\text{kreditoorse võlgnevuse käibekordaja}} \quad (15)$$

Aastatel 2019-2022 on analüüsitava ettevõtte kreditoorse võlgnevuse käibevälde (Joonis 14) olnud vahemikus 29 kuni 49 päeva. Kõige pikem oli näitaja väärtus aastal 2019, kui see oli 49 päeva. Järgnevatel aastatel on see olnud langustrendis ja kõige madalam oli kreditoorse võlgnevuse käibevälde 2021. aastal, mille põhjustas ettevõtte suur võlakoormus. Tänu sellele ei pakkunud tarnijad enam nii pikki maksetähtaegu ning ettevõtte oli sunnitud osade kaupade ja teenuste eest tasuma ettemaksu. Viimasel vaadeldaval aastal käibevälde veidi paranes, olles 34 päeva ja võib arvata, et järgnevatel aastatel see paraneb, kuna ettevõtte äri- ja puhaskasum on märgatavalt kasvanud. Oluline on mainida, et vaadeldaval perioodil ületas kreditoorse võlgnevuse käibevälde debitoorse võlgnevuse käibeväldet, mis tähendab, et ostjatelt laekus raha kiiremini kui ettevõtte pidi oma kohustisi tasuma. Toetudes teoreetilistele alustele on maksetähtaja pikkuseks reeglina 20-90 päeva ja seega saab järeldada, et analüüsitava ettevõtte kreditoorse võlgnevuse käibevälde on vaadeldaval perioodil olnud optimaalne.

Joonis 14. AS Saku Metall Allhanke Tehas raha laekumis- ja tasumisperiodid aastatel 2019-2022

Varade käibekordaja näitab, kui efektiivselt on ettevõtte kasutanud koguvara müügitulu teenimiseks. Näitaja väärtus võiks olla võimalikult kõrge, sest sellest jäeldub, et ettevõtte on varasid kasutanud efektiivselt. Suhtarvu väärtus oleneb üksuse tegevusvaldkonnast ja kapitalimahukusest. (Alver & Reinberg, 2002, lk 315)

$$\text{Varade käibekordaja} = \frac{\text{müügitulu}}{\text{keskmine koguvara}} \quad (16)$$

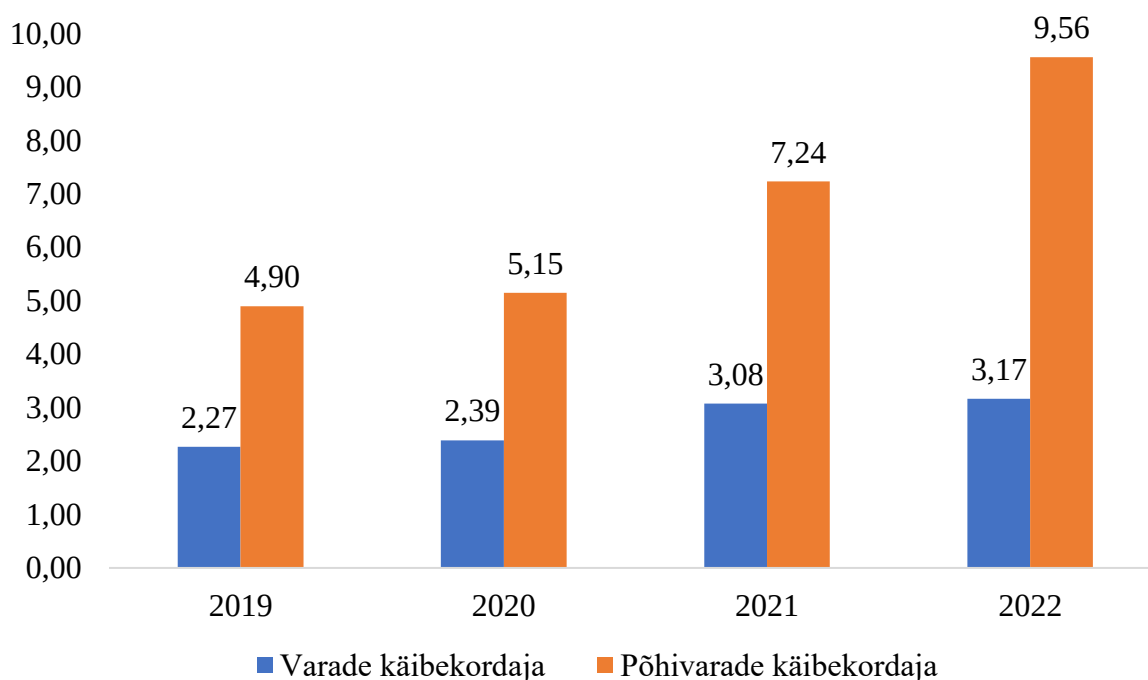
AS Saku Metall Allhanke Tehase varade käibekordaja (Joonis 15) on alates 2019. aastast olnud tõusutrendis. Kõige efektiivsemalt on ettevõtte varasid kasutanud viimasel vaadeldaval aastal, kus ühe euro investeerimisel varadesse teeniti müügitulu 3,17 eurot. Madalaim varade käibekordaja väärtus oli 2019. aastal, kus ühe euro investeerimisel varadesse teeniti müügitulu 2,27 eurot. Näitaja väärtust on aidanud parandada märkimisväärne müügitulu kasv, mis 2021. aastal kasvas 22% võrreldes 2020. aastaga ja 2022. aastal 11% võrreldes aasta varasemaga.

Põhivara käibekordaja näitab, kui efektiivselt on ettevõtte kasutanud põhivara müügitulu teenimisel ehk kui palju teeniti müügitulu põhivarasse investeeritud iga euro kohta. Näitaja madal väärtus on märgiks, et põhivarasse on investeeritud ülemäära palju, võrreldes sellest saadava müügituluga. Näitaja parendamiseks saab osa põhivara likvideerida ja saadud raha on võimalik reinvesteerida. Näitaja kõrge väärtus tähendab tavaliselt, et põhivara on efektiivselt kasutatud ja võib viidata ka

sellele, et põhivara on vähe ja seda pole võimalik juurde soetada. (Alver & Reinberg, 2002, lk 314) Põhivara käibekordaja väärtust mõjutab amortisatsiooni arvutamise meetod, põhivarade vanus ja ettevõtte investeeringute ulatus (Tearu & Krumm, 2005, lk 23). Suhtarvu arvutamisel võib kasutada nii soetusmaksumust kui ka jääkmaksumust, millest viimane osaleb müügitulu teenimisel ja peegeldab adekvaatsemalt suhtarvu väärtust (Alver & Reinberg, 2002, lk 314).

$$\text{Põhivara käibekordaja} = \frac{\text{müügitulu}}{\text{põhivarade keskmine maksumus}} \quad (17)$$

Analüüsitava ettevõtte põhivara käibekordaja (Joonis 15) on sarnaselt eelneva suhtarvuga alates 2019. aastast oluliselt paranenud. AS Saku Metall Allhanke Tehas on kõige efektiivsemalt põhivara kasutanud 2022. aastal, kus ühe euro investeerimisel põhivarasse teeniti müügitulu 9,56 eurot. Kõige madalam oli põhivara käibekordaja väärtus 2019. aastal, kus ühe euro investeerimisel põhivarasse teeniti müügitulu ainult 4,90 eurot. Näitaja väärtust on aidanud parandada materiaalsete põhivarade osakaalu langus, arvestades, et 2019. aastal moodustasid materiaalsed põhivarad koguvaradest 47% ja 2022. aastal 29%. Materiaalset põhivara osakaalu on mõjutanud ka OÜ Karjaverelt renditud varade kajastamine põhivarana ja kapitalirendi kohustusena. Põhivara käibekordajat võib pidada heaks näitajaks, kuna see on alates 2019. aastast oluliselt suurenenud ja näitab, et ettevõtte teenib põhivarasse investeerimisel rohkem müügitulu.

Joonis 15. AS Saku Metall Allhanke Tehas varade ja põhivara käibekordaja aastatel 2019-2022

Varude käibekordaja näitab, mitu korda perioodi jooksul on ettevõtte varud keskmiselt ära müüdnud (Alver & Reinberg, 2002, lk 312). Selle suhtarvu arvutamisel tuleb varusid võrrelda müüdnud toodangu kuluga, mitte müügituluga, sest nende seos on vahetum. Varude ja müüdnud toodangu kulu seost saab võrrelda, kui ettevõtte kasutab kasumiaruande skeem kahte. Kasumiaruande skeem ühe puhul lähtutakse varude käibekordaja arvutamisel müügitulust. (Tearu & Krumm, 2005, lk 24) Varude käibekordaja iseloomustab varude käibesagedust ehk mida kõrgem on näitaja väärtus, seda kiiremini toimub raha laekumine. Näitaja kõrge väärtusest saab järeldada, et ettevõtte on varusid kasutanud efektiivselt müügitulu teenimisel. Liiga kõrge väärtus iseloomustab, et klientidele antavad maksetähtajad on lühikesed või ettevõtte väldib müüki kõrge riskiga klientidele. (Alver & Reinberg, 2002, lk 312; Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 590) Madal käibesagedus viitab likviidsusriskile, kajastab liigseid varusid või raskusi varude realiseerimisel. Lisaks võib see tähendada, et ettevõtte on kehtestanud pikemad maksetähtajad võrreldes teiste majandusüksustega. (Tearu & Krumm, 2005, lk 24; Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 590-591) Varude käibekordaja väärtus on seotud varude arvelevõtmise meetodiga. FIFO meetodi rakendamisel hindade järjepideva tõusu puhul on suhtarvu väärtus madalam kui kaalutud keskmise meetodi kasutamisel. Suhtarvu väärtus oleneb, millises majandusharus ettevõtte tegutseb, kuid üldiselt loetakse heaks varude käibekordajaks 6. Selleks, et hinnata, kui pikk on aeg, millal varud müüakse, tuleb arvutada järgmine suhtarv – varude käibevälde. (Alver & Reinberg, 2002, lk 312; Kõomägi, 2006, lk 116)

$$\text{Varude käibekordaja} = \frac{\text{müüdnud toodete kulu}}{\text{varude keskmine maksumus}} \quad (18)$$

AS Saku Metall Allhanke Tehase varude käibekordaja (Lisa 10) on alates 2019. aastast olnud tõusutrendis kuni 2021. aastani. Alates 2021. aastast on näitaja väärtus langenud, olles 2022. aastal 7,30. Näitaja väärtuse langus oli tingitud varude keskmise maksumuse tõusust ja kui 2019. aastal moodustasid varud koguvaradest 23%, siis 2022. aastal juba 39%. Arvestades varude suurt osakaalu, halvendab see ettevõtte likviidsust, kuna raha on pidevalt varude all kinni ja võib viidata sellele, et bilansis kajastatakse liigselt varusid. Lähtudes teoreetilistest allikast loetakse varude käibekordaja heaks väärtuseks, kui see on vähemalt 6. Seega saab järeldada, et AS Saku Metall Allhanke Tehase varude käibekordaja väärtused on vaadeldaval perioodil optimaalsed ja ettevõtte suudab varusid efektiivselt müügitulu teenimiseks kasutada.

Varude käibevälde iseloomustab varude käibesagedust päevades ja näitab, kui pika aja jooksul varud ära müüakse. Suhtarvu arvutamiseks võetakse päevade arvuks tavaliselt kas 360 või 365 päeva. Varude osakaal puhaskäibekapitalist ei tohiks ületada 80%. Varasemalt kirjeldatud suhtarv varude käibekordaja ja varude käibevälde on mõlemad käibekiiruse näitajad. Käibekiiruse suurenemisel võib

olla mitmeid põhjuseid. Kõige levinumad nendest on kindlasti nõudluse suurenemine, probleemid varude soetamisega ja soetushindade langus. Käibekiiruse languse võivad tekitada mittelikviidsed varud ja nende keeruline realiseerimine, ülenormatiivsete varude soetamine, soetushindade tõus ning ettevõtte poliitika muutus. (Alver & Reinberg, 2002, lk 312-313)

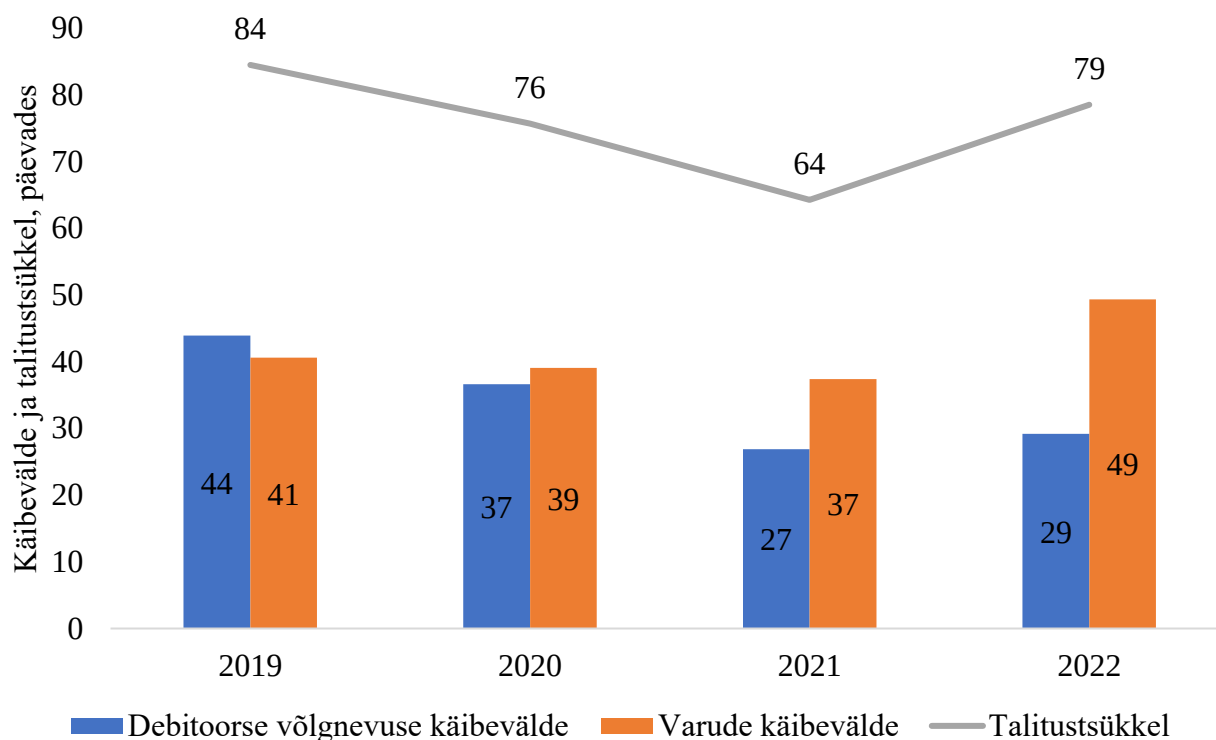
$$\text{Varude käibevälde} = \frac{360}{\text{varude käibekordaja}} \quad (19)$$

Analüüsitava ettevõtte varude käibevälde (Joonis 16) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus 37 kuni 49 päeva. Alates 2019. aastast on näitaja väärtus olnud langustrendis, kuna seoses koroonapandeemiaga vähenes nõudlus sihtturgudel ja varusid oli keeruline realiseerida. 2021. aastast on näitaja väärtus suurenenud. Kõige kõrgem on näitaja väärtus olnud 2022. aastal, kus see oli 49 päeva ja madalaim varude käibevälde oli 2021. aastal, kus varud müüdi ära 37 päeva jooksul. 2021. aastal oli näitaja madal väärtus tingitud sellest, et ettevõttel esines makseraskusi kohustiste tasumisega ja puudusid ka piisavad rahalised vahendeid, et varusid juurde soetada ning seega oli varude all vähem raha kinni. 2022. aasta kõrge varude käibevälde oli tingitud nõudluse taastumisest sihtturgudel ja möödunud aastal puhkenud Ukraina sõda halvendas oluliselt varude kättesaadavust, mistõttu paigutati rohkem raha varudesse, et tagada tarnekindlus.

Talitus- ehk **tegevustsükkel** näitab päevade arvu, mille jooksul ostetud materjalidest valmistatakse toodang ja selle realiseerimisest laekub raha. Mainitud suhtarvu arvutamiseks tuleb kõigepealt arvutada debitoorse võlgnevuse ja varude käibevälde. Talitustsükkel ongi nende nimetatud kahe suhtarvu summa. (Kõomägi, 2006, lk 117; Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 457)

$$\text{Talitustsükkel} = \text{debitoorse võlgnevuse käibevälde} + \text{varude käibevälde} \quad (20)$$

AS Saku Metall Allhanke Tehase talitustsükkel on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus 64 kuni 84 päeva (Joonis 16). Kõige kõrgem oli näitaja väärtus 2019. aastal, kus see oli 84 päeva, mis iseloomustas, et toodangu valmimiseks ja raha laekumiseks kulus rohkem aega. Kõrge talitustsükli väärtuse põhjustas ebaregulaarne nõuetega tegelemine ja vähene faktooringu kasutamine. Kõige madalam oli talitustsükkel 2021. aastal, kus see oli 64 päeva, mis näitab, et ettevõtte toodang valmis lühema aja jooksul ja raha laekus ostjatelt kiiremini. Talitustsükli aitas langetada debitoorse võlgnevuse ja varude käibevälde alanemine ning järjepidev ostjate nõuetega tegelemine. Alates 2019. aastast on talitustsükkel olnud langustrendis, mis näitab, et ettevõtte suudab efektiivsemalt oma tegevust korraldada ning toodang valmib kiiremini ja ostjatelt laekub raha kiiremini.

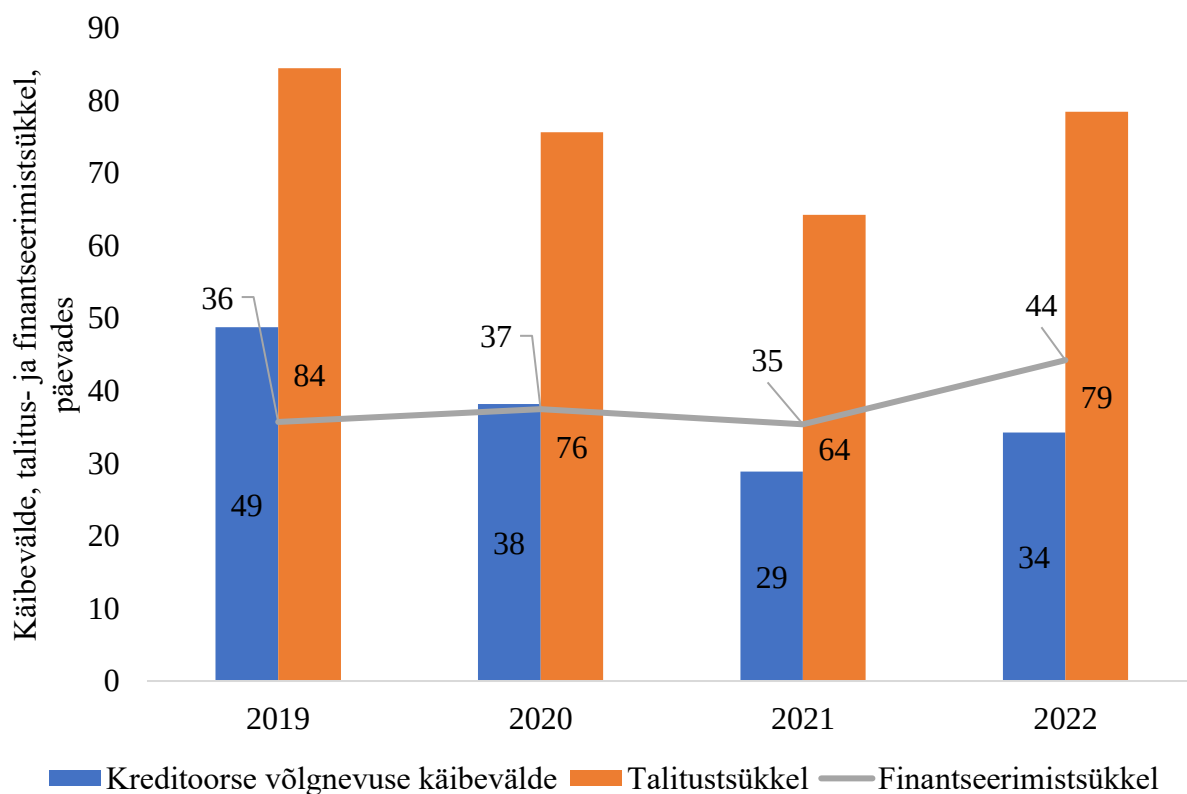
Joonis 16. AS Saku Metall Allhanke Tehas debitoorse võlgnevuse ja varude käibevälte mõju talitustsüklile aastatel 2019-2022

Finantseerimistsükkel ehk **raha konversiooniperiood** näitab päevade arvu, mille jooksul peab ettevõtte leidma täiendavaid rahalisi vahendeid äritegevuse finantseerimiseks. Mainitud näitajat saab arvutada, kui on leitud talitustsükkel ja kreditoorse võlgnevuse käibevälde, millest nimetatud teine suhtarv lahutatakse esimesest. Pikem näitaja väärtus näitab, et tuleb teha täiendavaid investeeringuid käibevaradesse ja lühiajaline likviidsusrisk on kõrgem. Selleks, et vähendada finantseerimistsükli, tuleb vähendada varude ja debitoorse võlgnevuse konversiooniperioodi ning suurendada kreditoorse võlgnevuse tasumise perioodi. Ettevõtte jaoks on kõige efektiivsem, kui klientidelt saadakse raha kätte võimalikult kiiresti ja tarnijatele tasutakse nii hilja kui võimalik, pidades kinni maksetähtaegadest. (Kõomägi, 2006, lk 118)

$$\text{Finantseerimistsükkel} = \text{talitustsükkel} - \text{kreditoorse võlgnevuse käibevälde} \quad (21)$$

Analüüsitava ettevõtte finantseerimistsükkel on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus 35 kuni 44 päeva (Joonis 17). Näitaja väärtus on alates 2019. aastast olnud tõusutrendis, mis viitab sellele, et ettevõtte on pidanud leidma täiendavaid rahalisi vahendeid oma tegevuse finantseerimiseks. Kõige pikem (44 päeva) oli näitaja väärtus viimasel vaadeldaval aastal. Päevade arv on suurenenud, kuna varude ja debitoorse võlgnevuse konversiooniperiood on pikenenud. Kõige lühem oli

finantseerimistsükkel 2021. aastal, ku see oli 35 päeva, mida mõjutas varude ja debitoorse võlgnevuse konversiooniperioodi langus. Teoreetilistele allikatele tuginedes viitab pikk finantseerimistsükkel sellele, et ettevõttel tuleb teha täiendavaid investeeringuid käibevaradesse ja kuna alates 2019. aastast on see pikenenud, siis võib arvata, et AS Saku Metall Allhanke Tehasel tuleb oma äritegevuse jaoks leida täiendavaid rahalisi vahendeid.

Joonis 17. AS Saku Metall Allhanke Tehas kreditoorse võlgnevuse käibevälte ja talitustsükli mõju finantseerimistsükklile aastatel 2019-2022

Efektiivsuse analüüsist selgus, et ostjatelt laekub raha kiiremini kui ettevõtte peab hankijatele tasuma. Debitoorse võlgnevuse käibevälde on lühenenud, millest saab järeldada, et järjepidev ostjate nõuetega tegelemisest ja faktooringu kasutamisest on olnud kasu. Faktooringu puhul tuleb ettevõttel arvestada intressimäärade ja erinevate lepingu sõlmimisega seotud kuludega ning enne selle kasutamist tuleb arvutada kui suur on sellest saadav kasu. Ettevõttel tuleb tööd teha eelkõige kreditoorse võlgnevuse pikendamisega, et tagada pikem maksetähtaeg. See aitaks parandada ka ettevõtte rahalist seisust. Ettevõtte tehtud investeeringud on olnud põhjendatud ja tasuvad, kuna need on aidanud teenida rohkem müügitulu. Viimastel aastatel on majanduses valitsenud ebakindlad ajad ja materjalide hinnad on kõikunud, seega on riskide maandamiseks soetatud rohkem varusid, et tagada tarnekindlus. Tehtud investeeringud on kiirendanud ka ettevõtte tegevustsükli, kuna toodang valmib kiiremini ja seetõttu

laekub ka ostjatelt raha kiiremini. Lühiajalise maksevõime analüüsist selgus, et ettevõttel on eelkõige probleeme rahaga ja seda saab järeldada ka efektiivsuse analüüsist, kuna finantseerimistsükkel on pikenenud, mis tähendab, et teatud hetkel vajab ettevõtte täiendavat kapitali kohustiste tasumiseks ja näitab, et bilansis olev rahajääk on tootmisettevõtte tegevuse jaoks hetkel liiga madal.

3.4 Tasuvuse analüüs

Tasuvus ehk rentaablus on ettevõtte võime saada kasumit ja selle suhe mingisse teise näitajasse, mida väljendatakse protsentides. Rentaabluse analüüs on väga oluline, kuna näitab, millised tegurid ja millisel määral on mõjutanud ettevõtte kasumit. Viimase jaoks ei piisa ainult kõrgest likviidsusest ja heast kapitali struktuuri vahekorra. Tasuvuse suhtarvude abil saab iseloomustada ettevõtte finantsilist edukust ja efektiivsust kasumi teenimisel. Kasumi võrdlemine toimub järgmiste näitajatega: müügikäive, koguvara ja omakapital. (Alver & Reinberg, 2002, lk 319; Kõomägi, 2006, lk 126; Teearu & Krumm, 2005, lk 27)

Tasuvuse indikaatoriteks on:

- müügikäibe brutorentaablus;
- müügikäibe ärentaablus;
- müügikäibe puhasrentaablus;
- koguvara puhasrentaablus;
- omakapitali puhasrentaablus;
- investeeringute rentaablus.

Müügikäibe brutorentaablus näitab, kui suur osa jääb alles kui müügikäibest arvatakse maha kaupade omamaksumus. Mainitud suhtarvu saavad kasutada ettevõtted, kes kasutavad kasumiaruande skeemi kahte. Suhtarvu mõjutavad hinnastamispoliitika ja tegevusefektiivsus. Brutorentaablust mõjutavad müügistruktuuri, kaupade oma- ja müügihinna muutumine. Ettevõtte toote või teenuse müügihind on mõjutatud selle unikaalsusest ja konkurentidest. Brutorentaablus peab olema stabiilne, selle kõikumise põhjuseks on tavaliselt muutused majandusüksuse tegevusvaldkonnas. Kui on võimalik osta tootmiseks vajalikke sisendeid madalama hinnaga ja juhtida oma tootmist tõhusamalt, siis aitab see hoida müügikulud madalamad. Lisaks nimetatud mõjutajatele, võib suhtarvu väärtuse langust põhjustada ka varude arvestus ja toodangu kvaliteedi ebapõhjalik kontroll. (Alver & Reinberg, 2002, lk 319-320; Palepu & Healy, 2013, lk 5-9, 5-10; Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 96)

$$\text{Müügikäibe brutorentaablus} = \frac{\text{brutokasum}}{\text{müügitulu}} \times 100 \quad (22)$$

AS Saku Metall Allhanke Tehas müügikäibe brutorentaablus (Joonis 18) on vaadeldaval perioodil olnud vahemikus 8% kuni 13% ja püsinud üsna stabiilne. Aastal 2019 oli näitaja väärtus 13% ja kuni 2021. aastani oli näitaja väärtus langustrendis, olles 2020. aastal 11% ja 2021. aastal ainult 8%. Müügikäibe brutorentaabluse väärtuse languse põhjustas koroonapandeemia tagajärjel tekkinud majanduslangus, mis vähendas nõudlust ja ettevõtte ei suutnud materjalide hinnatõuse viia nii kiiresti müügihindadesse. Viimasel vaadeldaval aastal on brutorentaabluse näitaja väärtus paranenud ja see on jõudnud 2019. aasta tasemele. Näitaja väärtust on aidanud parandada hinnastamispoliitika efektiivsemaks muutmine, regulaarne müügihindade korrigeerimine ja nõudluse taastumine.

Müügikäibe ärirentaablus näitab äritegevusega seotud kulude taset ehk see iseloomustab äritegevuse rentaablust tervikuna (Tearu & Krumm, 2005, lk 28). Nimetatud suhtarv näitab põhitegevuse tasuvust enne finantstulude ja -kulude ning tulumaksu arvesse võtmist. See näitab, kui efektiivselt on ettevõtte juhtkond juhtinud ettevõtte põhitegevust (ostu ja müüki, turundus- ja haldustegevust). (Alver, J., & Alver, L., 2011, lk 97)

$$\text{Müügikäibe ärirentaablus} = \frac{\text{ärikasum}}{\text{müügitulu}} \times 100 \quad (23)$$

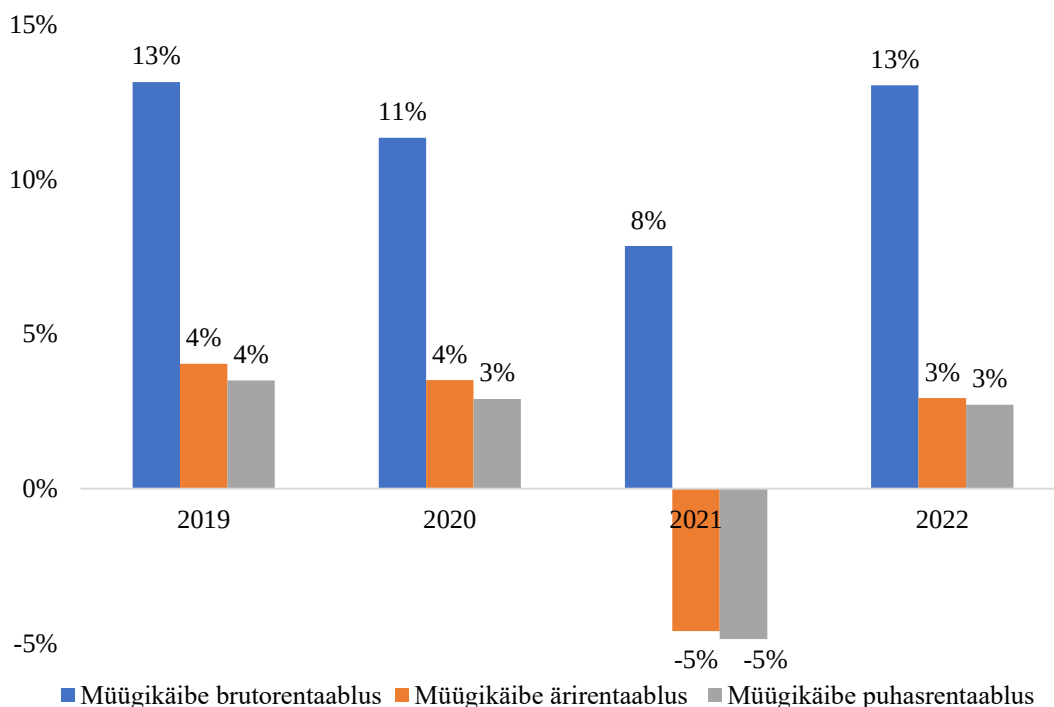
Analüüsitava ettevõtte müügikäibe ärirentaablus (Joonis 18) on aastatel 2019-2021 olnud vahemikus -5% kuni 4%. Aastatel 2019 ja 2020 oli näitaja väärtus 4% ja tegemist oli vaadeldava perioodi kõrgeima väärtusega, mis iseloomustas ettevõtte põhitegevustega seotud kulude efektiivset juhtimist. Aastal 2021 oli müügikäibe ärirentaablus -5%, mille põhjustas teenitud ärikahjum, põhitegevusega seotud kulude märkimisväärne suurenemine ja müügitulu aeglasem kasv. Viimasel vaadeldaval aastal on näitaja väärtus oluliselt paranenud, võrreldes 2021. aastaga, kuna ettevõtte on teeninud ärikasumit, suutnud põhitegevusega seotud kulusid vähendada ja müügitulu on kasvanud kiiremini.

Müügikäibe puhasrentaablus (ROS) näitab puhaskasumi osakaalu müügikäibest ehk kui palju teeniti müügitulu igalt eurolt. Mainitud näitaja on kõige sagedamini kasutatud tasuvussuhtarv. Suhtarv iseloomustab hinnakujundust, kajastab kulude struktuuri ja tootmise efektiivsust ning kui suure osa müügitulust saab suunata investeringutesse. Võrreldes eelnevalt kirjeldatud müügikäibe brutorentaablusega, on puhasrentaablus parem tasuvuse näitaja, kuna selle arvutamisel võetakse arvesse kõik kulud. See on ühtlasi ka näitaja eelis ja puudus, sest väärtus on selgelt mõjutatud mittekorduvatest ja erakorralistest tuludest ning kuludest. (Alver & Reinberg, 2002, lk 320; Alver, J.,

& Alver, L., 2011, lk 96-97) Kehtivas kasumiaruandes ei ole enam eraldi välja toodud erakorralisi tulusid ja kulusid, vaid need kajastatakse ärikulude ja -tulude all.

$$\text{Müügikäibe puhasrentaablus} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{müügikäibe}} \times 100 \quad (24)$$

AS Saku Metall Allhanke Tehase müügikäibe puhasrentaablus (Joonis 18) on aastatel 2019-2022 olnud vahemikus -5% kuni 4%. Aastal 2019 oli näitaja väärtus 4% ehk igalt saadud eurolt teeniti 4 senti kasumit ja jooniselt 18 on näha, et tegemist oli vaadelda perioodi kõrgeima väärtusega. Järgneval kahel aastal oli müügikäibe puhasrentaablus langustrendis ja 2021. aastal oli näitaja väärtus negatiivne, kuna majandustegevuse tulemuseks oli kahjum. Näitaja väärtuse langus oli tingitud 2020. aastal koroonapandeemia tagajärjel tekkinud majanduslangusest ja ettevõtte kulud kasvasid kiiremini kui tulud. Samuti mõjutas 2020. aastal näitaja väärtust Eesti Töötukassalt saadud töötasu hüvitis. Viimasel vaadeldaval aastal on müügikäibe puhasrentaablus oluliselt paranenud, olles 3% ehk iga euro pealt teeniti 3 senti kasumit, millele on kaasa aidanud efektiivsem hinnakujundus ja järjepidev majandustulemuste analüüs.

Joonis 18. AS Saku Metall Allhanke Tehas müügikäibe tasuvuse suhtarvud aastatel 2019-2022

Koguvara puhasrentaablus (ROA) näitab varadesse tehtud investeeringute tasuvust ja kui palju teeniti puhaskasumit iga sisse paigutatud euro kohta. Mainitud näitaja iseloomustab, kui efektiivselt kasutati varasid kasumi teenimiseks. (Palepu & Healy, 2013, lk 5-5) Koguvara rentaablust võiks võrrelda kaalutud keskmise kapitali hinnaga, et saada teada, kas tasub varade all olev raha paigutada kuskile mujale. Tulemus oleneb ka sellest, millistel tingimustel on saadud võõrkapitali. Näitaja väärtus peaks kindlasti olema kaalutud keskmise kapitali hinnast suurem, et vältida omakapitali rentabluse langust ja luua lisandväärtust. Tõepärasema tulemuse saamiseks võetakse arvutamisel aluseks perioodi keskmine koguvara väärtus. (Alver & Reinberg, 2002, lk 321-322; Kõomägi, 2006, lk 126-127)

$$\text{Koguvara puhasrentaablus} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{keskmine koguvara}} \times 100 \quad (25)$$

Analüüsitava ettevõtte koguvara puhasrentaablus (Joonis 19) oli 2019. aastal 8% ja kahel järgneval aastal oli see langustrendis, kuna puhaskasum vähenes. Näitaja oli 2021. aastal negatiivne, kuna majandustegevuse tulemuseks oli kahjum. Viimasel vaadeldaval aastal on koguvara puhasrentabluse näitaja märkimisväärselt paranenud, olles 9%, mis on vaadeldava perioodi kõrgeim väärtus. 2022. aastal aitas näitaja väärtust parandada teenitud puhaskasum.

Omakapitali puhasrentaablus (ROE) näitab aktsionäride investeeritud kapitali tasuvust ja aitab otsustada juhtimise efektiivsuse üle. Koguvara ja omakapitali rentabluse erinevus seisneb passiva struktuuris, sest ettevõtte finantseerib oma tegevust ka võõrkapitali arvelt. Omakapitali puhasrentaablus iseloomustab ettevõtte võimet suurendada omanike jõukust ja näitaja väärtust tuleb võrrelda omanike nõutava tulunormiga. Kui suhtarvu väärtus seda ületab, siis toimub lisandväärtuse loomine omanikele. (Alver & Reinberg, 2002, lk 322; Kõomägi, 2006, lk 128-129) ROE väärtus erineb tegevusvaldkondade lõikes, kuid see näitaja võiks olla vähemalt 15% (Aruste, 2006, lk 55).

$$\text{Omakapitali puhasrentaablus} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{omakapital}} \times 100 \quad (26)$$

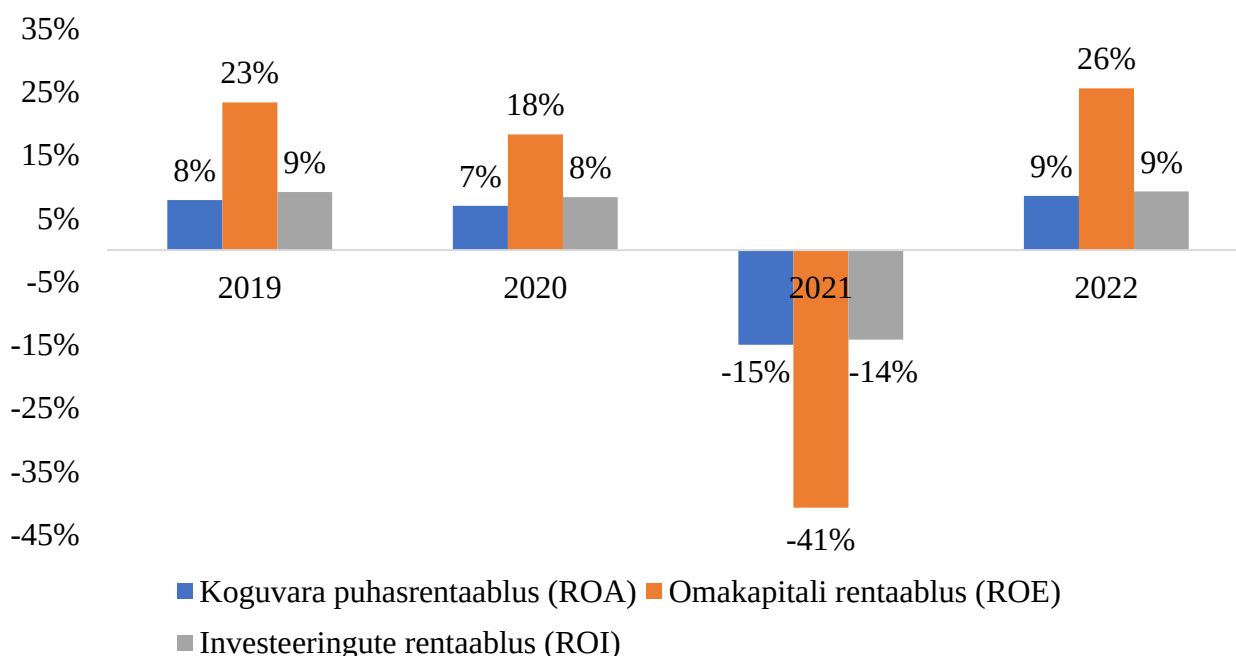
AS Saku Metall Allhanke Tehase omakapitali puhasrentaablus (Joonis 19) on aastatel 2019-2021 olnud langustrendis, olles vastavalt 23%, 18% ja -41%. Näitaja väärtuse languse põhjustas puhaskasumi vähenemine. Sarnaselt eelnevatele tasuvuse suhtarvude näitajatega oli analüüsitava ettevõtte omakapitali puhasrentabluse näitaja aastal 2021 negatiivne, kuna majandustegevuse tulemuseks oli kahjum. Aastatel 2019-2021 võtsid ettevõtte omanikud välja dividende ja seega pole kogu kasumit reinvesteeringut. Viimasel vaadeldaval aastal on näitaja väärtus märgatavalt paranenud, olles 26%, mis on vaadeldava perioodi kõrgeim tulemus ja näitab, et ettevõtte teenis iga investeeritud

euro pealt kasumit. Aastal 2022 aitas omakapitali puhasrentaabluse väärtust parandada suurem võõrkapitali kasutamine ettevõtte tegevuse finantseerimiseks. Teoreetilistele allikatele tuginedes loetakse heaks omakapitali puhasrentaabluse näitajaks 15%, millest saab järeldada, et AS Saku Metall Allhanke Tehas suudab luua lisandväärtust omanikele ja võrreldes 2021. aastaga on ettevõtte suutnud näitaja väärtust oluliselt parandada.

Investeeringute rentaablus näitab varade tasuvust enne maksude ja võõrkapitali mõju. Juhul kui mainitud näitaja on hea, aga koguvara puhasrentaablus on halb, siis on reeglina tehtud vead finantseerimisotsustes, mitte äritegevuses. (Kõomägi, 2006, lk 127-128)

$$\text{Investeeringute rentaablus} = \frac{\text{ärikasum (EBIT)}}{\text{keskmine koguvara}} \quad (27)$$

Analüüsitava ettevõtte investeeringute rentaablus (Joonis 19) on aastatel 2019-2021 olnud langustrendis, olles vastavalt 9%, 8% ja -14%. Languse põhjuseks on olnud ärikasumi vähenemine, kuna kulud on kasvanud kiiremini kui tulud. Aastal 2021 oli näitaja väärtus negatiivne, kuna ettevõtte äritegevuse tulemuseks oli kahjum. Viimasel vaadeldaval aastal on näitaja väärtus oluliselt paranenud ja see on jõudnud 2019. aasta tasemele. Aastal 2022 on investeeringute rentaablust aidanud parandada teenitud ärikasum, turustus- ja üldhalduskulude langus ja tulud on kasvanud kiiremini kui kulud.

Joonis 19. AS Saku Metall Allhanke Tehas tasuvuse suhtarvud aastatel 2019-2022

Tasuvuse analüüsisist selgus, et rentaabluse suhtarvud on paranenud. Müügikäibe brutorentaablust on eelkõige aidanud parandada muudatused hinnastamisepoliitikas, järjepidev müügihindade

korrigeerimine ja nõudluse kasv allhanke toodete vastu. Ettevõtte põhjendas toodete hinnakasvu peamiselt kõrgete materjalide hindadega ja energiakuludega. Käesolevaks ajaks on hinnakasv aga stabiliseerunud ning nüüd on oluline hoida toodete marginaale või muuta tootmist efektiivsemaks. Müügikäibe puhas- ja ärirentaablust on aidanud parandada järjepidev majandustulemuste analüüs, selge hinnastamispoliitika ja üldine kulude kokkuhoid. Siin on aga oluline välja tuua, et kulusid on võimalik kokku hoida teatud piirini. Kuna viimaste aastate palgakasv on olnud väga kiire, siis on parimate töötajate hoidmiseks ja leidmiseks vajalik pakkuda konkurentsivõimelist töötasu. Koguvara puhasrentaablus on vaadeldaval perioodil paranenud, mis viitab sellele, et tehtud investeeringud on olnud tasuvad ja aidanud ettevõttel teenida rohkem müügitulu. Investeeringute tegemisele on eelkõige seadnud piirangud vähene raha hulk, kuna võõrkapitali kasutamiseks puudub ettevõttel piisav omafinantseering. Omakapitali rentaablust on oluliselt mõjutanud suurenenud võõrkapitali osakaal kapitalistruktuuris ja see on aidanud suurendada omanike jõukust. Võõrkapitali kaasamine on ettevõtetele muutunud kallimaks, kuna intressimäärad euroalal on tõusnud alates 2021. aastast ning seega tuleb ettevõttel enne investeerimist läbi viia tasuvusanalüüs ja hinnata, kas suurenenud kulutused laenamisel on jõukohased. Investeeringute rentaablus on viimasel vaadeldaval aastal jõudnud 2019. aasta tasemele, mis viitab sellele, et tehtud investeeringud on aidanud ettevõttel teenida rohkem ärikasumit. Ärikasumi säilitamiseks ja suurendamiseks peab ettevõtte jälgima püsikulusid, tegema kindlaks, kas neid on võimalik alandada või tegelema müügitulu suurendamisega.

KOKKUVÕTE

Finantsanalüüs aitab hinnata ettevõtte finantsolukorda ning selgitab välja probleemsed küljed ja nende muutumise põhjused. Analüüsi tulemusena on võimalik hinnata ettevõtte finantsolukorda ning luua võimalused selle parandamiseks ja tuleviku juhtimisotsuste tegemiseks.

Lõputöö eesmärk oli anda hinnang AS Saku Metall Allhanke Tehas finantsolukorrale ja teha parendusettepanekud tuleviku juhtimisotsusteks. Empiirilisele uuringule läheneti kvantitatiivselt ja kasutati deduktiivset lähenemist. Andmekogumismeetodina kasutas töö autor dokumendivaatlust, mille allikateks olid AS Saku Metall Allhanke Tehas finantsaruanded aastatel 2018/2019-2022.

Lõputöö eesmärgi saavutamiseks koostati bilansi, kasumiaruande ja rahavoogude aruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs ning suhtarvude analüüs. Bilansi analüüsi tulemusena selgus, et AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansimaht vaadeldaval perioodil suurenes. Käibevaradest moodustasid suurima osa varud, kuna ettevõttel on palju seisvaid varusid ja samuti on läbi aastate kasvanud ka materjalide hinnad. Passivakirjete osas suurenesid enim võlad ja ettemaksed ning pikaajalised kohustised, mille põhjustasid 2021. aastal tekkinud makseraskused ja ebakindel majanduskeskkond. Kasumiaruande analüüsi tulemusena selgus, et ettevõtte müügitulu on aastatega kasvanud, seda enim viimasel kahel aastal. Koos müügituluga kasvasid ka müüdud toodangu kulud, mis olid põhjustatud materjalide hinnakasvust ja palgakasvust. Müügitulu kasvatamisel oli olulisel kohal järjepidev müügihindade korrigeerimine ja hinnakasvu arvestamine müügihindadesse. Ülejäänud kulugrupid olid pigem langustrendis, kuna ettevõtte tegeles aktiivselt kulude analüüsi ja kokkuhoiuga. Märkimisväärne muutus aruandeaasta kasumis (kahjumis) toimus 2021. aastal, millal ettevõtte teenis pea miljon eurot kahjunit. Selle põhjustas eelkõige kulude kasv ja ebakindel majanduskeskkond. 2022. aastal teenis ettevõtte vaadeldava perioodi suurima aruandeaasta kasumi, millele aitas kaasa hinnakasvu kiire ülekandmine müügihindadesse ja kulude kokkuhoiuga tegelemine. Rahavoogude aruande analüüsi tulemusena selgus, et äritegevuse rahavood olid vaadeldaval perioodil langustrendis ja 2022. aastal negatiivsed. Rahavood investeerimistegevusest suurenesid, kuna ettevõtte investeeris uutesse seadmetesse, mis eeldatavalt aitavad tulevikus suurendada müügitulu. Finantseerimistegevuse rahavood vaadeldaval perioodil suurenesid, kuna ettevõtte sai laenu, mida kasutati investeerimiseks ja 2021. aastal tekkinud võlgade likvideerimiseks.

Suhtarvude analüüsil keskenduti AS Saku Metall Allhanke Tehase lühi- ja pikaajalise maksevõime, efektiivsuse ja tasuvuse analüüsimisele. Lühiajalisest maksevõimest selgus, et ettevõttel on probleeme rahaga ja rahaliste vahendite tase on läbi aastate halvenenud. Samas oli madalatest

näitajatest näha, et ettevõtte kasutas raha tulu teenimiseks. Pikaajalisest maksevõime analüüsist selgus, et ettevõtte kapitali struktuuris võõrkapitali osakaal suurenes ja omakapitali osakaal vähenes. Ettevõtte pikaajalised kohustised kasvasid, mis suurendas ka kapitaliseerituse kordajat, kuid maksevõime kordaja jäi alla soovitud piiri. Võib olla tõenäoline, et ettevõttel tekib tulevikus probleeme kohustiste tasumisega, kuna läbi aastate oli languses ka rahaliste vahendite tase. Efektiivsuse analüüsist selgus, et ostjatelt laekus raha kiiremini, kui ettevõtte pidi hankijatele tasuma. Tehtud investeeringud olid põhjendatud ja tasuvad, kuna need kiirendasid ettevõtte tegevustsükli. Finantseerimistsükkel pikenes, kuna vaadeldaval perioodil rahaliste vahendite tase halvenes ja ettevõtte pidi tegelema täiendavate rahaliste vahendite leidmisega. Tasuvuse analüüsist selgus, et rentabluse suhtarvud vaadeldaval perioodil paranesid. Suurenenud võõrkapitali osakaal kapitali struktuuris mõjus positiivselt ettevõtte omakapitali tootlusele. Tehtud investeeringud aitasid teenida ettevõttel rohkem müügitulu ja parandasid koguvara puhasrentabluse näitajat. Investeeringut piiras eelkõige madal rahaliste vahendite tase, kuid investeeringute rentablus siiski paranes, sest ettevõtte suutis kasvatada ärikasumit, millele aitasid kaasa kulude kokkuhoid ja müügitulu suurendamine. Müügikäibe rentabluse suhtarvude paranemisele aitasid kaasa konkreetne hinnastamispoliitika, järjepidev majandustulemuste analüüs ja kulude kokkuhoid.

AS Saku Metall Allhanke Tehase 2018/2019-2022. aastate finantsaruannete põhjal koostatud finantsanalüüsi tulemustele toetudes hindab töö autor, et vaatamata keerulisele 2021. aastale on ettevõtte suutnud tulla toime suurenenud kulude ja majanduskeskkonna ebakindlate tingimustega ning teinud investeeringuid. Olulist tähelepanu tuleb pöörata rahaliste vahendite taseme parendamisele, sest see on langenud väga madalale tasemele. Sellest lähtuvalt teeb töö autor ettepaneku inventeerida varusid sagedamini ja arvata nende hulgast välja seisvad varud. Lisaks arvab töö autor, et ettevõtte võiks lähitulevikus dividende mitte maksta, vaid kasumi reinvesteeri, et parandada rahaliste vahendite taset ning luua laiemad võimalused ettevõtte tegevuse kasvuks. Veel tuleb ettevõttel jälgida võõrkapitali kasutamise osakaalu, kuna seoses intressimäärade tõstmisega on laenamine muutunud kallimaks ja see võib ettevõttele kaasa tuua probleeme kohustiste tasumisega. Töö autor toob ka välja, et ettevõtte järjepidev majandustulemuste analüüs, konkreetne hinnastamispoliitika ja kulude kokkuhoid omas märkimisväärset mõju 2022. aasta majandustulemustele ning tänu nendele tegevustele suutis ettevõtte tulemusi märkimisväärselt parandada võrreldes eelnevate perioodidega. Tulevikus on vaja keskenduda rohkem tulude suurendamise analüüsile ja piisavate rahaliste vahendite saavutamisel teostada investeeringuid. Töö autor hindab, et lõputöö eesmärk sai täidetud.

SUMMARY

The title of this thesis is „Financial Analysis Based on AS Saku Metall Allhanke Tehas“.

The aim of the thesis was to evaluate the financial situation of AS Saku Metall Allhanke Tehas and make improvement proposals for future management decisions. The actuality of the topic lies in the fact that in changing economic conditions and an uncertain economic environment, it is necessary for the company to evaluate the financial situation of the past and based on the results obtained, to predict future financial indicators and how to cope with increased costs and whether making investments is affordable for the company. The choice of subject was based on the company's desire to grow and invest in new equipment, which requires the use of more foreign capital.

In order to fulfil the aim of the thesis, the following tasks were set:

- 1) to prepare the thesis methodology;
- 2) to present the theoretical basis of the analysis on the ground of literary sources;
- 3) to analyse the financial statements of AS Saku Metall Allhanke Tehas in the years 2018/2019-2022;
- 4) to evaluate the company's financial situation and make improvement proposals for future management decisions.

As a result of the analysis of the balance sheet, it turned out that the balance sheet total of AS Saku Metall Allhanke Tehas increased during the period under review. Inventories accounted for the largest share of current assets, as the company has a lot of stagnant stocks and the prices of materials have also increased over the years. In liabilities the biggest increases were in debts and prepayments, as well as in long-term liabilities, which were caused by solvency difficulties in 2021 and an uncertain economic environment. As a result of the analysis of the income statement, it turned out, that the company's sales revenue has been increasing over the years, most notably in the last two years. A significant change in the profit (loss) of the reporting year occurred in 2021, when the company earned a loss of almost one million euros. In 2022, the company earned the highest annual year profit of the period under review. As a result of the analysis of the cash flow statement, it turned out that cash flows from operating activities were on a downward trend during the period under review and negative in 2022. Cash flows from investing activities increased as the company invested in new equipment. Cash flows from financing activities increased during the period under review, as the company received a loan that was used for investments and liquidation of debts incurred in 2021.

Short-term solvency revealed that the company has problems with funds, and the level of financial resources has deteriorated over the years. A long-term solvency analysis revealed that the share of foreign capital in the company's capital structure increased, and the share of equity decreased. The analysis of efficiency revealed that money was received from buyers faster than the company had to pay to vendors. The investments made were justified and cost-effective, as they accelerated the company's operating cycle. The financing cycle was extended, because the level of financial resources deteriorated in the period under review and the company had to deal with finding additional funds. The profitability analysis showed that profitability indicators improved over the period considered. The increased share of foreign capital in the capital structure had a positive effect on the company's return on equity. The investments made helped the company to generate more sales revenue and improved the indicator of net profitability of total assets. The improvement of sales profitability ratios was facilitated by a specific pricing policy, consistent analysis of financial results and cost savings.

Based on the results of the financial analysis prepared on the basis of the financial statements of AS Saku Metall Allhanke Tehas for the financial years 2018/2019-2022, the author estimates that, despite the difficult year 2021, the company has been able to cope with the increased costs and uncertain conditions of the economic environment and has made investments. Significant attention has to be paid to improving the level of financial resources, as it has fallen to a very low level. Based on this, the author proposes to inventory the stocks more often and to exclude the stagnant stocks. In addition, the author thinks that the company should not pay dividends in the near future but reinvest profits in order to improve the level of financial resources and create wider opportunities for the growth of the company's activities. The company also needs to monitor the proportion of the use of foreign capital, because with raising interest rates, borrowing has become more expensive. The author also points out, that the company's consistent analysis of financial results, specific pricing policy and cost savings had a significant impact on the financial results of 2022. Thanks to these activities, the company was able to significantly improve the results compared to previous periods. In the future, it is necessary to focus more on the analysis of revenue enhancement and implementation of investments in achieving sufficient financial resources.

VIIDATUD ALLIKAD

- Alver, J., & Alver, L. (2017). *Finantsarvestus*. Tallinn: Deebet.
- Alver, J., & Alver, L. (2011). *Majandusarvestus ja rahandus. Leksikon I-II*. Tallinn: Deebet.
- Alver, J., & Reinberg, L. (2002). *Juhtimisarvestus*. Tallinn: Deebet.
- Aruste, V. (2006). *Finantsanalüüs ja -planeerimine*. Tallinn: Hansa Äriteenuste OÜ.
- Bõtškova, J., & Teearu, A. (1997). *Ärirahandus*. Tallinn: Coopers & Lybrand.
- Eesti majandus langes möödunud aastal 1,3%. (2023). Kasutamise kuupäev: 15.03.2023, allikas Statistikaamet: <https://www.stat.ee/et/uudised/eesti-majandus-langes-moodunud-aastal-13>
- Elliott, B., & Elliott, J. (2002). *Financial accounting, reporting and analysis*. Pearson Education Limited.
- Euroopa Keskpank tõstis intressimäära kahele protsendile. (2022). Kasutamise kuupäev: 19.03.2023, allikas ERR: <https://www.err.ee/1608821458/euroopa-keskpank-tostis-intressimaara-kahele-protsendile>
- Ghuri, P., & Grønhaug, K. (2004). *Äriuuringute meetodid*. Tallinn: Kirjastus Külim.
- Haldma, T., Listra, E., & Mullaste, M. (2003). *Aastaaruande analüüs ja ettevõttesisene aruandlussüsteem*. Tallinn: Raamatupidaja.ee OÜ.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2010). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Kirjastus Medicina.
- Ilisson, R. (2004). *Finantsanalüüs ja planeerimine*. Tallinn: OÜ Nõu.
- Kaasik, Ü. (2022). *Ettevõtetel tuleb leida oma kohanemisvalem*. Kasutamise kuupäev: 15.03.2023, allikas Eesti Pank: <https://www.eestipank.ee/press/ulo-kaasik-ettevotetel-tuleb-leida-oma-kohanemisvalem-29092022>
- Kallam, H., Kolbre, E., Lend, E., Möller, L., Reinhold, V., Simson, A.-L., . . . Venesaar, U. (2003). *Ärikorralduse põhiteadmised*. Tallinn: Kirjastus Külim.
- Karu, S., & Zirnask, V. (2001). *Rahakäibe juhtimine II osa*. Tartu: Rafiko Kirjastus.
- Keskmine palk mullu kasvas, reaalpalk aga kahanes. (2023). Kasutamise kuupäev: 19.03.2023, allikas Statistikaamet: <https://www.stat.ee/et/uudised/keskmine-palk-mullu-kasvas-reaalpalk-aga-kahanes>
- Kõomägi, M. (2006). *Ärirahandus*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Liivamägi, K., Talpsepp, T., & Vaarmets, T. (2022). *Investeeringisedu põhimõtted*. Tallinn: Kirjastus Argo.
- Palepu, K. G., & Healy, P. M. (2013). *Business Analysis & Valuation: Using Financial Statements, 5th edition, International Edition*. United States of America: South-Western, Cengage Learning.

- Pokk, E. (2021). *Finantsanalüüs*. Kasutamise kuupäev: 15.03.2023, allikas Kropler raamatupidamine: <https://raamatupidaminekropler.voog.com/blogi/finantsanaluu>
- Prognoos. Majandus on visa taastuma*. (26.09.2023). Kasutamise kuupäev: 12.11.2023, allikas Eesti Pank: <https://www.eestipank.ee/press/prognoos-majandus-visa-taastuma-26092023>
- Raamatupidamise seadus*. (20.11.2002, viimati muudetud 10.11.2021). Kasutamise kuupäev: 30.11.2022, allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/125052012016?leiaKehtiv>
- Raudsepp, V. (1997). *Finantsjuhtimine otsustajale*. Tallinn: Külim.
- Ross, S. A., Westerfield, R. W., Jaffe, J., Jordan, B. D., & Shue, K. (2022). *Corporate Finance*. New York: McGraw Hill LLC.
- Rünkla, J. (2003). *Ärianalüüs*. Tallinn: Kirjastus Külim.
- Siimann, P. (2009). *Finantsaruannete analüüsimise arengust enne Teist Maailmasõda. Raamatupidamiselt majandusarvestusele II*.
- Zirnask, V. (s.a). *Finantssuhtarvude analüüs*. Kasutamise kuupäev: 18.04.2023, allikas Teabevara: <https://teabevara.ee/finantsjuhtimise-teabevara>
- Tanilas, T. (2022). *Ravim inflatsiooni vastu*. Kasutamise kuupäev: 19.03.2023, allikas Swedbank blogi: <https://blog.swedbank.ee/investeerimine/ravim-inflatsiooni-vastu>
- Tearu, A., & Krumm, E. (2005). *Ettevõtte finantsjuhtimine*. Tallinn: Kirjastus Pegasus.
- Udras, U. (2006). *Finantsanalüüs hoiab laeva kursil*. Kasutamise kuupäev: 28.10.2023, allikas Raamatupidaja.ee: <https://www.raamatupidaja.ee/uudised/2006/03/23/finantsanaluu-hoiab-laeva-kursil>
- Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Kasutamise kuupäev: 15.03.2023, allikas http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/36419/ounapuu_kvalitatiivne.pdf

LISAD

- Lisa 1. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilanss 2019-2022
- Lisa 2. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruanne 2019-2022
- Lisa 3. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruanne 2019-2022
- Lisa 4. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansi horisontaalanalüüs
- Lisa 5. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruande horisontaalanalüüs
- Lisa 6. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruande horisontaalanalüüs
- Lisa 7. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansi vertikaalanalüüs
- Lisa 8. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruande vertikaalanalüüs
- Lisa 9. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruande vertikaalanalüüs
- Lisa 10. AS Saku Metall Allhanke Tehas suhtarvude analüüs

Lisa 1. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilanss 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
Varad					
Raha	33 159	53	192 807	281 667	548
Nõuded ja ettemaksed	2 424 342	1 446 214	1 841 134	1 712 574	2 290 258
Varud	2 879 968	2 170 277	1 485 103	1 523 681	1 507 596
KÄIBEVARA KOKKU	5 337 469	3 616 544	3 519 044	3 517 922	3 798 402
Materiaalsed põhivarad	2 130 346	2 304 407	2 973 632	3 105 254	3 218 605
PÕHIVARA KOKKU	2 130 346	2 304 407	2 973 632	3 105 254	3 218 605
VARAD KOKKU	7 467 815	5 920 951	6 492 676	6 623 176	7 017 007
Kohustised ja omakapital					
Lühiajalised laenukohustised	484 710	892 367	568 879	420 954	625 093
Võlad ja ettemaksed	2 429 036	2 016 003	1 760 008	2 197 572	2 429 090
Eraldised	47 311	47 311	47 311	47 311	35 712
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	2 961 057	2 955 681	2 376 198	2 665 837	3 089 895
Pikaajalised laenukohustised	1 976 805	1 009 285	1 518 973	1 529 336	1 748 909
PIKAAJALISED KOHUSTISED KOKKU	1 976 805	1 009 285	1 518 973	1 529 336	1 748 909
KOHUSTISED KOKKU	4 937 862	3 964 966	3 895 171	4 195 173	4 838 804
Aktsiakapital nimiväärtuses	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Muud reservid	326 026	326 026	0	0	0
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	1 604 959	2 532 184	2 112 662	1 865 045	2 231 587
Aruandeaasta kasum (kahjum)	573 968	-927 225	459 843	537 958	-78 384
OMAKAPITAL KOKKU	2 529 953	1 955 985	2 597 505	2 428 003	2 178 203
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU	7 467 815	5 920 951	6 492 676	6 623 176	7 017 007

Lisa 2. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruanne 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
Müügitulu	21 193 260	19 094 652	15 650 898	15 478 928	16 009 138
Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu	18 429 898	17 598 120	13 876 423	13 445 097	14 364 516
Brutokasum (-kahjum)	2 763 362	1 496 532	1 774 475	2 033 831	1 644 622
Turustuskulud	355 773	472 498	305 486	275 173	248 423
Üldhalduskulud	1 775 377	1 897 438	1 138 094	1 149 824	1 402 380
Muud äritulud	4 132	289	226 296	23 923	33 612
Muud ärikulud	16 052	5 084	7 585	8 337	5 931
Ärikasum (-kahjum)	620 292	-878 199	549 606	624 420	21 500
Intressikulud	46 324	42 462	29 433	22 975	25 118
Muud finantstulud ja -kulud	0	0	10	0	417
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	573 968	-920 661	520 173	601 445	-3 201
Tulumaks	0	6 564	60 340	63 487	75 183
Aruandeaasta kasum (kahjum)	573 968	-927 225	459 833	537 958	-78 384

Lisa 3. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruanne 2018-2022

	2022	2021	2020	2019	2018
RAHAVOOD ÄRITEGEVUSEST					
Ärikasum (kahjum)	620 292	-878 199	549 606	624 420	21 500
Korrigeerimised					
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	437 854	705 753	474 200	453 683	570 772
Kokku korrigeerimised	437 854	705 753	474 200	453 683	570 772
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-978 128	394 920	-128 560	577 684	-451 026
Varude muutus	-709 692	-685 174	38 578	-16 085	486 671
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	413 033	582 021	-437 565	-219 920	36 149
Laekunud intressid			10	0	417
Makstud intressid	-46 324	-42 462	-29 433	-22 975	-25 118
Kokku rahavood äritegevusest	-262 965	76 859	466 836	1 396 807	639 365
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST					
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-166 889	-27 373	-22 148	-83 891	-10 145
Laekunud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist	0	469	0	1 787	22 053
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-166 889	-26 904	-22 148	-82 104	11 908
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST					
Saadud laenud	1 335 390	0	0	0	0
Saadud laenude tagasimaksed	-127 385	-482 430	-343 449	-345 789	-342 130
Arvelduskrediidi saldo muutus	-596 111	596 111	0	-249 888	77 581
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-148 934	-309 505	-94 918	-86 261	-10 105
Makstud dividendid	0	-40 321	-290 341	-288 158	-300 730
Makstud ettevõtte tulumaks	0	-6 564	-60 340	-63 488	-75 984
Muud laekumised finantseerimistegevusest	0	0	255 500	0	0

	2022	2021	2020	2019	2018
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	462 960	-242 709	-533 548	-1 033 584	-651 368
KOKKU RAHAVOOD	33 106	-192 754	-88 860	281 119	-95
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	53	192 807	281 667	548	643
Raha ja raha ekvivalentide muutus	33 106	-192 754	-88 860	281 119	-95
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	33 159	53	192 807	281 667	548

Lisa 4. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansi horisontaalanalüüs

	2022		2021		2020		2019	
Varad								
Raha	33 106	62464%	-192 754	-100%	-88 860	-32%	281 119	51299%
Nõuded ja ettemaksed	978 128	68%	-394 920	-21%	128 560	8%	-577 684	-25%
Varud	709 691	33%	685 174	46%	-38 578	-3%	16 085	1%
KÄIBEVARA KOKKU	1 720 925	48%	97 500	3%	1 122	0%	-280 480	-7%
Materiaalsed põhivarad	-174 061	-8%	-669 225	-23%	-131 622	-4%	-113 351	-4%
PÕHIVARA KOKKU	-174 061	-8%	-669 225	-23%	-131 622	-4%	-113 351	-4%
VARAD KOKKU	1 546 864	26%	-571 725	-9%	-130 500	-2%	-393 831	-6%
Kohustised ja omakapital								
Lühiajalised laenukohustised	-407 657	-46%	323 488	57%	147 925	35%	-204 139	-33%
Võlad ja ettemaksed	413 033	20%	255 995	15%	-437 564	-20%	-231 518	-10%
Eraldised	0	0%	0	0%	0	0%	11 599	32%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	5 376	0%	579 483	24%	-289 639	-11%	-424 058	-14%
Pikaajalised laenukohustised	967 520	96%	-509 688	-34%	-10 363	-1%	-219 573	-13%
PIKAAJALISED KOHUSTISED KOKKU	967 520	96%	-509 688	-34%	-10 363	-1%	-219 573	-13%
KOHUSTISED KOKKU	972 896	25%	69 795	2%	-300 002	-7%	-643 631	-13%
Aktiivkapital nimiväärtuses	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Muud reservid	0	0%	326 026	100%	0	-	0	-
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	-927 225	-37%	419 522	20%	247 617	13%	-366 542	-16%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-353 257	38%	-1 387 068	-302%	-78 115	-15%	459 574	-586%
OMAKAPITAL KOKKU	573 968	29%	-641 520	-25%	169 502	7%	249 800	11%
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU	1 546 864	26%	-571 725	-9%	-130 500	-2%	-393 831	-6%

Lisa 5. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruande horisontaalanalüüs

	2022		2021		2020		2019	
Müügitulu	2 098 608	11%	3 443 754	22%	171 970	1%	-530 210	-3%
Müüdnud toodangu (kaupade, teenuste) kulu	831 778	5%	3 721 697	27%	431 326	3%	-919 419	-6%
Brutokasum (-kahjum)	1 266 830	85%	-277 943	-16%	-259 356	-13%	389 209	24%
Turustuskulud	-116 725	-25%	167 012	55%	30 313	11%	26 750	11%
Üldhalduskulud	-122 061	-6%	759 344	67%	-11 730	-1%	-252 556	-18%
Muud äritulud	3 843	1330%	-226 007	-100%	202 373	846%	-9 689	-29%
Muud ärikulud	10 968	216%	-2 501	-33%	-752	-9%	2 406	41%
Ärikasum (-kahjum)	1 498 491	171%	-1 427 805	-260%	-74 814	-12%	602 920	2804%
Intressikulud	3 862	9%	13 029	44%	6 458	28%	-2 143	-9%
Muud finantstulud ja -kulud	0	-	-10	-100%	10	100%	-417	-100%
Kasum (kahjum) enne tulumaksus- tamist	1 494 629	162%	-1 440 834	-277%	-81 272	-14%	598 244	18689%
Tulumaks	-6 564	-100%	-53 776	-89%	-3 147	-5%	-11 696	-16%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	1 501 193	162%	-1 387 058	-302%	-78 125	-15%	459 574	586%

Lisa 6. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruande horisontaalanalüüs

	2022		2021		2020		2019	
Rahavood äri-tegevusest								
Ärikasum (kahjum)	1 498 491	171%	-1 427 805	-260%	-74 814	-12%	602 920	2804%
Korrigeerimised								
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-267 899	-38%	231 553	49%	20 517	5%	-117 089	-21%
Kokku korrigeerimised	-267 899	-38%	231 553	49%	20 517	5%	-117 089	-21%
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-1 373 048	-348%	523 480	407%	-706 244	-122%	1 028 710	228%
Varude muutus	-24 518	-4%	-723 752	-1876%	54 663	340%	-502 756	-103%
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-168 988	-29%	1 019 586	233%	-217 645	99%	-256 069	-708%
Laekunud intressid	0		-10	-100%	10	100%	-417	-100%
Makstud intressid	-3 862	-9%	-13 029	-44%	-6 458	-28%	2 143	9%
Rahavood äritegevusest kokku	-339 824	-442%	-389 977	-84%	-929 971	-67%	757 442	118%
Rahavood investeerimis-tegevusest								
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-139 516	-510%	-5 225	-24%	61 743	74%	-73 746	-727%
Laekunud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist	-469	-100%	469	100%	-1 787	-100%	-20 266	-92%
Rahavood investeerimis-tegevusest kokku	-139 985	-520%	-4 756	-21%	59 956	73%	-94 012	-789%
Rahavood finantseerimis-tegevusest								
Saadud laenud	1 335 390	100%	0	-	0	-	0	-
Saadud laenude tagasimaksed	355 045	74%	-138 981	-40%	2 340	1%	-3 659	1%
Arvelduskrediidi saldo muutus	0	0%	596 111	100%	-249 888	100%	-327 469	-422%
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	160 571	52%	-214 587	-226%	-8 657	-10%	-76 156	-754%
Makstud dividendid	-40 321	-100%	250 020	86%	-2 183	-1%	12 572	4%
Makstud ettevõtte tulumaks	-6 564	100%	53 776	89%	3 148	5%	12 496	16%

	2022		2021		2020		2019	
Muud laekumised finantseerimiste- gevusest	0	-	-255 500	-100%	255 500	100%	0	-
Rahavood finantseerimis- tegevusest kokku	705 669	291%	290 839	55%	500 036	48%	-382 216	-59%
Rahavood kokku	225 860	117%	-103 894	-117%	-369 979	-132%	281 214	296015%
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	-192 754	-100%	-88 860	-32%	281 119	51299%	-95	-15%
Raha ja raha ekvivalentide muutus	225 860	117%	-103 894	-117%	-369 979	-132%	281 214	296015%
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	33 106	62464%	-192 754	-100%	-88 860	-32%	281 119	51299%

Lisa 7. AS Saku Metall Allhanke Tehas bilansi vertikaalanalüüs

	2022	2021	2020	2019
Varad				
Raha	0%	0%	3%	4%
Nõuded ja ettemaksed	32%	24%	28%	26%
Varud	39%	37%	23%	23%
KÄIBEVARA KOKKU	71%	61%	54%	53%
Materiaalsed põhivarad	29%	39%	46%	47%
PÕHIVARA KOKKU	29%	39%	46%	47%
VARAD KOKKU	100%	100%	100%	100%
Kohustised ja omakapital				
Lühiajalised laenukohustised	6%	15%	9%	6%
Võlad ja ettemaksed	33%	34%	27%	33%
Eraldised	1%	1%	1%	1%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	40%	50%	37%	40%
Pikaajalised laenukohustised	26%	17%	23%	23%
PIKAAJALISED KOHUSTISED KOKKU	26%	17%	23%	23%
KOHUSTISED KOKKU	66%	67%	60%	63%
Aktiivkapital nimiväärtuses	0%	0%	0%	0%
Muud reservid	4%	6%	0%	0%
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	21%	43%	33%	28%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	8%	-16%	7%	8%
OMAKAPITAL KOKKU	34%	33%	40%	37%
KOHUSTISED JA OMAKAPITAL KOKKU	100%	100%	100%	100%

Lisa 8. AS Saku Metall Allhanke Tehas kasumiaruande vertikaalanalüüs

	2022	2021	2020	2019
Müügitulu	100%	100%	100%	100%
Müüdnud toodangu kulu	87%	92%	89%	87%
Brutokasum (-kahjum)	13%	8%	11%	13%
Turustuskulud	2%	2%	2%	2%
Üldhalduskulud	8%	10%	7%	7%
Muud äritulud	0%	0%	1%	0%
Muud ärikulud	0%	0%	0%	0%
Ärikasum (-kahjum)	3%	-5%	4%	4%
Intressikulud	0%	0%	0%	0%
Muud finantstulud ja -kulud	0%	0%	0%	0%
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	3%	-5%	3%	4%
Tulumaks	0%	0%	0%	0%
Aruandeaasta kasum (kahjum)	3%	-5%	3%	3%

Lisa 9. AS Saku Metall Allhanke Tehas rahavoogude aruande vertikaalanalüüs

	2022		2021		2020		2019	
Raha laekumine								
Äritegevus (ärikasum + amortisatsioonikulud)	1 058 146	38%	-172 446	-12%	1 023 806	78%	1 078 103	65%
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		0%	394 920	28%		0%	577 684	35%
Varude muutus		0%		0%	38 578	3%		0%
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	413 033	15%	582 021	42%				
Laekunud intressid		0%		0%	10	0%		0%
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivarade müügist		0%	469	0%		0%	1 787	0%
Arvelduskrediidi saldo muutus		0%	596 111	43%				
Muud laekumised finantseerimistegevusest	1 335 390	48%		0%	255 500	19%		0%
Laekumine kokku	2 806 569	100%	1 401 075	100%	1 317 894	100%	1 657 574	100%
Raha kasutamine								
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-978 128	35%		0%	-128 560	9%		0%
Varude muutus	-709 692	26%	-685 174	43%		0%	-16 085	1%
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus		0%		0%	-437 565	31%	-219 920	16%
Makstud intressid	-46 324	2%	-42 462	3%	-29 433	2%	-22 975	2%
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivarade soetamisel	-166 889	6%	-27 373	2%	-22 148	2%	-83 891	6%
Saadud laenude tagasimaksed	-127 385	5%	-482 430	30%	-343 449	24%	-345 789	25%
Arvelduskrediidi saldo muutus	-596 111	21%		0%		0%	-249 888	18%
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-148 934	5%	-309 505	19%	-94 918	7%	-86 261	6%
Makstud dividendid	0	0%	-40 321	3%	-290 341	21%	-288 158	21%
Makstud ettevõtte tulumaks	0	0%	-6 564	0%	-60 340	4%	-63 488	5%
Kasutamine kokku	-2 773 463	100%	-1 593 829	100%	-1 406 754	100%	-1 376 455	100%
Raha ja raha ekvivalentide muutus	33 106		-192 754		-88 860		281 119	

Lisa 10. AS Saku Metall Allhanke Tehas suhtarvude analüüs

Lühiajalise maksevõime analüüs	2022	2021	2020	2019
Puhaskäibekapital	2 376 412	660 863	1 142 846	852 085
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	1,80	1,22	1,48	1,32
Likviidsuskordaja	0,83	0,49	0,81	0,72
Rahaliste vahendite tase ehk maksevalmiduse kordaja	0,01	0,000018	0,08	0,11
Pikaajalise maksevõime analüüs	2022	2021	2020	2019
Võlakordaja	66%	67%	60%	63%
Soliidsuskordaja	34%	33%	40%	37%
Kohustiste ja omakapitali suhe	1,95	2,03	1,50	1,73
Kapitaliseerituse kordaja	0,44	0,34	0,37	0,39
Maksejõulisuse kordaja	12%	-23%	12%	13%
Intresside kattekordaja	13,39	-20,68	18,67	27,18
Rahavooga kaetuse kordaja	23	-4	35	47
Efektiivsuse analüüs	2022	2021	2020	2019
Debitoorse võlgnevuse käibekordaja	12,34	13,40	9,83	8,2
Debitoorse võlgnevuse käibevälde	29	27	37	44
Kreditoorse võlgnevuse käibekordaja	10,51	12,47	9,43	7,38
Kreditoorse võlgnevuse käibevälde	34	29	38	49
Varade käibekordaja	3,17	3,08	2,39	2,27
Põhivarade käibekordaja	9,56	7,24	5,15	4,9
Varude käibekordaja	7,30	9,63	9,22	8,87
Varude käibevälde	49	37	39	41
Talitustsükkel	79	64	76	84
Finantseerimistsükkel	44	35	37	36
Tasuvuse analüüs	2022	2021	2020	2019
Müügikäibe brutorentaablus	13%	8%	11%	13%
Müügikäibe ärirentaablus	3%	-5%	4%	4%
Müügikäibe puhasrentaablus	3%	-5%	3%	4%
Koguvara puhasrentaablus (ROA)	9%	-15%	7%	8%
Omakapitali rentaablus (ROE)	26%	-41%	18%	23%
Investeeringute rentaablus (ROI)	9%	-14%	8%	9%